

Milli eğitim politikaları sık sık değiştirilmemesi gereken politikalar. Son yıllarda eğitimde değişiklikler sıkça olmaya başladı. O kadar ki her gelen bakan “eğitimde reform yapıyoruz” diyerek yeni birtakım düzenlemeler yapıyor, bir sonraki bakan bu politikadan ve icraattan vazgeçip tersi bir uygulamaya geçiyor. Yani deneme-yanılma yolu...

Bir diğer ve en önemli husus da genelde eğitimin şekli üzerinde uygulamalara ağırlık verilmesi, üstelik de bunların “eğitimde reform” gibi sunulması: Kıyafet yönetmeliği değişiklikleri, okul isimlerinin değiştirilmesi (tek tip okula dönüştürme), eğitim sürelerindeki değişiklik, tabletli eğitim, okul tabelalarının renkleri, okul binalarındaki şekil değişiklikleri, merkezi sınav sayılarının ve şekli ile ilgili değişiklikler...vb. Bütün bunlar eğitimi kurtaracak kurtuluş reçetesi gibi sunulup sonuçta yine eğitim problemlerinin çözülemediği, aksine daha da çözümsüz hale getirildiği uygulamalardır. Aslında “Reform” diye sunulan bu projelerin eğitimimizin temel sorunlarını çözmesi mümkün değildir. Çünkü öze dönük çalışmalardan öte yüzeysel şekil değişiklikleridir. Eğitim probleminde çözüm; meselelerin özüne inilerek, derinlemesine yapılacak ilmi çalışmalarla, kendi değerlerimizi ve ruhumuzu giydireceğimiz bir anlayış ve şuurla mümkündür.

Eğitimde işin aslı müfredat programları ve öğretmendir.

Müfredatlarda manzara şudur:

Müfredatlar sadece bilgi yüklüyor. Müfredat programlarında milli ve manevi duyguları geliştirecek etkinlikler yetersizdir.

Müfredatlar merkezi sınavlara uyumlu değildir. Bu nedenle öğrenciyi tatmin etmiyor, öğrenci ek eğitim almak zorunda bırakılıyor.

Müfredatlar günlük hayatımız ve yaşantımızla da uyumlu değildir. Hem günlük yaşantımızla çelişiyor hem de bilgilerin önemli bir kısmı pratikle kullanılabiliyor değil.

Müfredatlar olumlu davranışlar kazandıracak nitelikte de değildir. Çünkü Materyalist felsefeyi aşıyor. Matematikte faiz ve kredi hesaplarıyla faiz sevdililiyor, kredi cazip hale getiriliyor, borçlanma ve faiz adeta teşvik ediliyor. Sosyal derslerde de materyalist felsefenin öncüleri örnek şahsiyetler olarak gösteriliyor. Eski Yunan putları tanrı gibi gösteriliyor.

Maneviyat ihmal ediliyor, adeta yok sayılıyor, ahlaki değerlerimiz davranış biçimine dönüştürmüyor.

Bu nedenle milli servet, kul hakkı, haram-helal, çevre bilinci... vb. temel ahlak kuralları öğretilmediği ve davranış biçimine dönüştürülemediği için çocuklarımız kötü davranışlar ediniyor, en ufak bir gösteride bile her şeye ve herkese zarar verebiliyor, adeta terör estiriyor.

Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersi müfredatı bütün dinlere eşit yaklaşım tezini uyguluyor. Halkının %99’u Müslüman olan ülkemizde bu dersle İslam öğretilmiyor.

Öğretmenlerin durumları ise en az müfredatlar kadar içler acısı.

“Öğretmen kimdir?” diye sorduğumuzda; öğretmen bir insan yetiştirme ustasıdır.

Gönüllü ve şuur sahibi öğretmenler ordusunun özenle yetiştireceği özlenen nesil “Yeniden Büyük Türkiye”yi ve “Yeni Adil Bir Dünya”yı kuracak, dünyaya yön verecek, insanlığın kurtuluşuna vesile olacaktır.

Ancak öğretmenlerin önemli sorunları vardır. Öğretmenleri itibarsızlaştırma politikaları vardır. Öğretmenler; itibarlarını ve özgüvenlerini zedeleyecek tavır ve davranışlarla karşı karşıya kalmaktadır. Bakanlığın kendilerine yeterince değer vermediğini ve sahip çıkmadığını düşünmektedirler.

Öğretmenlerin maaşları ve ücretleri yetersizdir. Yaşam standartları düşüktür. Başta kredi kartı borcu olmak üzere banka kredisi borcu yükü altındadır, faiz batağına batmaktadır.

Önemli bir kısmı öğretmenliği seçtiği için pişmandır, mesleğini sevmemektedir.

Mesleklerinde gelişmelerine, bilgi ve birikimlerine artırmalarında yeterince imkân sunulmamaktadır.

Netice olarak; eğitimde çok sık değişiklik doğru değil. Değerlerimize özümüze uygun düzeltmeler ve düzenlemeler yapılmalıdır. Eğitimin düzelmesi ancak kendi değerlerimizi ve ruhumuzu giydireceğimiz bir anlayış ve şuurla mümkündür.

Müfredatlar bizim temel milli ve manevi değerlerimizi yansıtmalıdır. Müfredat programları temiz bilgi ve şuur verecek seviyede olmalıdır. Eğitimde kalitenin artmasının yolu buradan geçer.

Öğretmenlere mesleki formasyonlarını geliştirmeleri için imkân ve kaynak sağlanmalıdır.

Eğitim düzelmedikçe toplum düzelmez. Şekille ilgili düzenlemelerden ziyade eğitimin temel problemlerine kalıcı çözümler üretilmelidir.

Selam ve dua ile.

SAHİBİ
ÖĞ-DER

Şuurlu Öğretmenler Derneği Adına
Genel Başkan İsmail Hakkı AKKİRAZ

SORUMLU YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ
Hüseyin YAVUZ

YAYIN TÜRÜ
Yaygın 3 Aylık Süreli Yayın

GENEL YAYIN YÖNETMENİ
Erdal BİLİR

EDİTÖR
Tacettin ÇETİNKAYA

YAYIN KURULU
Prof. Dr. Mete GÜNDOĞAN
Dr. Nuh SAVAŞ
Mustafa AYDIN
Şaban CENGİZ
Mecit DÖNMEZBİLEK
Müslüm ENGİN
Mustafa ALKAN
Abdurrahman ERBAŞ

HUKUK DANIŞMANI
Prof. Dr. Mustafa KAMALAK

REKLAM
Mustafa DEMİR

DAĞITIM
Ahmet Furkan MERCAN
Ömer Faruk ÖZDEMİR

GRAFİK TASARIM
KARAME TE TANITIM TASARIM
Tel: (0312) 287 40 47 - Faks: (0312) 287 41 88

BASKI
Semih Ofset
Büyüyük Sanayi 1. Cadde No:74
İskitler - ANKARA / 06060
Telefon: (0312) 341 40 75
Fax: (0312) 341 98 98

BASIM TARİHİ
15 Haziran 2013

YAYIN İDARE MERKEZİ
Ziyabey Cad. 1420 Sk. No: 2/1
BALGAT/ANKARA
Tel: (0312) 286 18 83
Fax: (0312) 287 61 80
Web: www.millisuur.com.tr
e-posta: bilgi@millisuur.com.tr

İçindekiler

Gençlik ve Gelecek.....	5
Tesettür Mü? Başörtüsü Mü?	9
İmanın Son Merhalesi	12
Bizim Tatillerimiz ve Çocuklarımızın Tatilleri.....	14
Doğu Medreseleri.....	16
İslam Dünyasında ve Osmanlıda Medreseler.....	20
Medreseler Açısından Isparta.....	26
Nizamülmülk ve Nizamiye Medreseleri	29
Muhammed Emin ER Hocamız ile Son Röportaj	31
Medrese Sistemi: İslam Cemiyetinin Gurur Vesilesi	36
Okumanın Anlamı Üzerine.....	38
Başkasının Aklına Bürünmek	40
Aileleri Zorlayan Konular	42
Kur'an-ı Kerim'den... ..	45
Çocuk Kanalları Ne Kadar Çocukça?	46
Peygamberimiz'den Hayat Suyu	50
MEB'den Hızlı ve Adil Çözümler Bekliyoruz	51
Eğitimde Sanal Başarı	54
Eğitim ve Dünyalar Kazanmak-1	58
Sözün Gücü	63

ÖĞ-DER; Şuurlu Öğretmenler Derneği yayı-
nıdır. Yazı ve fotoğrafların tüm hakları Milli
Şuur Dergisi'ne aittir. Kaynak gösterilmek
suretiyle alıntı yapılabilir. Milli Şuur Dergisi
basın ve meslek ilkelerine uyar.

Yayınlanan yazıların sorumluluğu yazarına
aittir.

Tesettür Mü? Başörtüsü Mü?

9

Halil İbrahim KABAK

Bizim Tatillerimiz ve Çocuklarımızın Tatilleri

14

Yusuf YALANIZ

Muhammed Emin ER Hocamız ile Son Röportaj

31

Hayati ÜNLÜ

Medrese Sistemi: İslam Cemiyetinin Gurur Vesilesi

36

Yusuf PROGLER
İbrahim PÜR

42

Ayşegül KESKİN

Çocuk Kanalları Ne Kadar Çocukça?

Nizamettin KARS

46

GENÇLİK ve GELECEK

İsmail Hakkı AKKİRAZ / ÖĞ-DER Genel Başkanı

Bismillahirrahmanirrahim

Âlemlerin Rabbi, Rahman ve Rahim, hesap gününün sahibi, dünya ve ahiret saadetimiz için İslam'ı bir nizam olarak gönderen, Allah (c.c)'a hamd, muallimimiz, liderimiz, Peygamberimiz Hz. Muhammed Mustafa (s.a.v)'ya, âline ve ashabına salât ve selam ederiz.

Allah'a hamdederiz ki, biz Müslüman'ız. İnkârcı Yahudi, Hıristiyan, Ateist, Materyalist, sözü bizi, işi Irkçı Emperyalizmi ve gayri Müslimleri sevindiren işbirlikçi, ikiyüzlü münafık, fasık ve facirlerden değiliz. Biz İslam'ı tek hak din olarak kabul etmiş, Allah ve Resulü'nün emirlerine teslim olmuş kimseler olduğumuz için Müslüman'ız. Biz Müslüman'ız demekle işimiz bitmiyor, görevimiz başlıyor. Görevimiz ferdi, toplumu, düzeni İslam ile yeniden inşa etmektir. Müslümanların cihad görevlerinden birisi de şuurlu, hidayet, feraset, dirayet sahibi Müslüman nesiller yetiştirmektir. Bu nesillerin yetişmesinde sorumluluk sahibi olanlar; anne-baba, aile, toplum ve devlettir. Böyle bir neslin yetişmesinde önemli olan husus niyet, İslam ve muhtevadır. Şerden hayır çıkmaz. Hayır ve hak olan İslam'dır, şer ise batıldır. Materyalist anla-

yış şer ve batıl bir anlayıştır. Bu anlayışa göre düzenlenmiş bir eğitim modelinden hayır gelmez, gelmiyor da.

Gençlik bir ülkenin geleceğidir ve en büyük zenginliğidir. Gençliği olmayan bir toplumun geleceği olmaz. Milli Görüş lideri muhterem Erbakan Hoca'nın her fırsatta beyan ettiği "Bir ülkenin zenginliği ne tankıdır, ne de parasıdır, iyi yetişmiş inanmış evlatlarıdır." sözü bu gerçeği ortaya koyar.

Ülkemiz nüfusunun üçte birini gençlerimiz oluşturmaktadır. Gençliğin Hakkı Üstün tutan, nefis terbiyesini esas alan, maneviyatçılığı benimsemiş gençler olarak yetişmesi önemlidir.

Ancak ülkemizde yürürlükteki eğitim modeli muhtevası itibarıyla batıcılığı esas aldığından, arzulanan neslin yetişmesi mümkün olmamaktadır.

Bizler Darwin'in maymunları değil Allah'ın kullarıyız. İnsanı her bakımdan diğer canlılardan üstün kılan, kâinatın en seçkin ve şerefli varlığı olarak yaratan Allah'tır. Bizim yaratılış gayemiz kulluktur. Zariyat suresi 56-58: "Ben cinleri ve insanları, ancak bana kulluk etsinler

diye yarattım. Ben onlardan rızık istemiyorum. Beni doyurmalarını da istemiyorum. Şüphesiz rızık veren, güç ve kuvvet sahibi olan ancak Allah'tır." Bu ayet yaratılışımızın manasını net bir şekilde açıklamaktadır.

İnsanın en verimli olduğu dönem gençlik çağıdır. Gençlik, Allah(c.c)'ın bizlere ihsan ettiği çok önemli nimetlerden birisidir. Bu dönemin iman ve cihad ile Allah'a kulluk yolunda geçirilmesi önemlidir. Peygamberimiz (s.a.v): "İnsanoğlu kıyamet gününde beş şeyden sorguya çekilmedikçe bir yere ayrılamaz. Bu beş şeyden biri de gençliğini nerede ve nasıl geçirdiğidir." (Tirmizi-Kıyamet: 1) buyurmuş ve gençlik dönemine dikkat çekmiştir. Gençlik çağında yapılan ibadetlerin kıymeti büyüktür. Peygamberimiz (s.a.v), kıyamet gününde gölgenin olmadığı bir günde arşın gölgesi altında olacak yedi sınıf insandan birinin de "gönlü Allah'a bağlı ve Allah'a ibadet ederek yetişen gençler" olduğunu bildirmiştir. (Buhari-Ezan: 36, Müslim-Zekât: 91)

Gençlik; gelişme ve olgunlaşmanın, kimlik kazanmanın, hayallerin, tutkuların ve ideallerin yaşandığı, yakın arkadaşlıkların ve dostlukların kurulduğu önemli bir dönemdir. Gençlik, yaşanan hak batıl mücadelesinde her iki taraf için de, motor görevi gören önemli bir unsurdur. Toplumların saadet içinde, adil bir düzende yaşayabilmelerinin temelinde, imanlı, ahlaki Kur'an olan, hayatını İslam için adanmış şuurlu gençler olduğu gibi; yaşanan huzursuzlukların, zulümlerin ve krizlerin temelinde de İslam'dan habersiz, kalbinde Allah korkusu bulunmayan, dünyacı olarak yetiştirilmiş, batıl gayeler peşinde koşan gençlerin olduğu görülmektedir. Gençliğimizi şuurlu Müslüman nesiller olarak yetiştirmeyi başarabilirsek, Allah'ın izniyle geleceğimizden emin olabiliriz. Gençlerimiz içki, kumar, uyuşturucu, sigara, zina, fuhuş gibi zararlı alışkanlıklardan, haramlardan, materyalizm, felsefe, ateizm, satanizm, işbirlikçilik gibi İslami olmayan fikir, nazariyat ve zararlı akımlardan korunmalıdır. Peygamberimiz (s.a.v) hakkın hâkim batılın zail olması için yürüttüğü mücadelede en büyük desteği gençlerden almıştır. Peygamberi-

miz (s.a.v), toplumunun İslam ile şekillenmesinde, ilahi hükümlerin benimsenmesinde ve yaşanmasında gençlere büyük sorumluluklar vermiştir. Onların cesaret ve enerjilerinden gereği gibi yararlanmak, bu imkânı hayır yolunda kullanmak önemli görülmüştür. Saadet asrında sorumluluklarının şuurunda olan kumandanlar, valiler, âlimler ve hâkimler yetişmişse, bu ancak Peygamberimizin gençlere olan özel ilgisi, yardımı ve teşviki sayesinde olmuştur.

Gençlerimiz içki, kumar, uyuşturucu, sigara, zina, fuhuş gibi zararlı alışkanlıklardan, haramlardan, materyalizm, felsefe, ateizm, satanizm gibi zararlı akımlardan korunmalıdır.

NESİL GÜVENLİĞİ

Mükemmel bir hayat nizamı olan İslam, insanın "Akıl, din, can, mal ve nesil" emniyetini güvence altına almış, bunun için kesin ve caydırıcı müeyyideler getirmiştir. Güvence altına alınan temel hak ve hürriyetlerden birisi de "İrz, Namus ve Nesil Güvenliği"dir. Yetişen neslin fitrat ve mayasının bozulmaması, ailenin mukaddes bir kurum olarak korunması ve sahih nesep hakkı İslam'ın gözettiği en önemli konudur. İrz ve namusun korunması için aile ve okulda eğitimin İslam'ın temel esaslarına göre verilmesi, gönüllere hayâ, iffet ve namus gibi ideal ahlaki ve manevi değerlerin yerleştirilmesi, tesettür, mahremiyet, aile ve nikâh gibi müesseselerin korunması bir görevdir. Ayrıca nesil güvenliğini tehdit eden zina, fuhuş, lezbiyen ve eşcinsel ilişkiler ve benzeri çirkin fiillerin caydırıcı tedbirlerle cezalandırılması, neslin mayasının temizliğine ve nesep tespitine verilen önem İslam'ın toplum saadeti için tek ilaç olduğunun delilidir.

Geçmişte ve günümüzde İslam'ı yıkma veya etkisini azaltma çalışmasını yürüten Siyonizm, AB ve ABD başta olmak üzere cahil, zalim ve batıl çevrelerin yoğun olarak saldırdığı haklardan

birisi de “Nesil Emniyeti” hakkıdır. Bunun için bu şer odakları, modern cahiliye hayat tarzını, medeni İslami hayat tarzının yerine ikame etmek istemektedirler. Bununla elde etmek istedikleri şey, toplum hayatını ifsat etmek, bozuk ve nesezsiz bir nesil yetiştirmektir. Bu anlamda yaptıkları çalışmaları şu şekilde sıralamak mümkündür.

- 1- Gençleri **İslam’dan koparmak için** evlilik dışı beraberliklere, lezbiyen ve eşcinsel ilişkilere, içkiye, kumara, uyuşturucuya **özendirmek** ve bunları normalleştirmek,
- 2- Kadını toplum hayatına kazandırmak bahanesiyle evinden, tesettüründen, iffet ve hayâsından koparmak ve aile kurumunu yıkmak,
- 3- Sanatı ve edebiyatı İslam’dan uzaklaştırıp müstehcenleştirmek, böylelikle İslam’a hürmeti ortadan kaldırmak,
- 4- Lüks tüketimi teşvik etmek, israfı yaygınlaştırmak, üretmeyen, düşünmeyen, oyun ve eğlence düşkünü bir nesil yetiştirmek,
- 5- Yazılı basın, televizyon dizi ve programları, sinema, tiyatro ve benzeri şeylerle fikir kirlenmesi yoluyla kendi içinde sürekli çatışma halinde olan güçsüz bir toplum inşa etmek,
- 6- Devleti, toplumu ve fertleri borçlandırıp faiz batağında boğmak,
- 7- Haramı helalle karıştırıp gençliğin ve toplumun haram gıda ile beslenmesini sağlayıp fitratı bozmak,
- 8- Talim ve Terbiyenin her kademesini kontrol altına alıp gençleri ve toplumu lüzumsuz bilgilerle oyalayıp çağdaş, okumuş cahiller yetiştirmek ve çaresizliğe mahkûm etmek,
- 9- Toplumun her kesimini kurduklar fonlardan yararlandırmak suretiyle kendilerine muhtaç köleler haline getirmek,
- 10- Siyasi, ekonomik ve sosyal krizler **çıkarak**, maddi ve iktidar gücüne sahip olmak, toplumu işbirlikçi, çıkar ve menfaat düşkünü dünyacı kadrolarla yönetmek.

Bugüne baktığımızda yaşadığımız terörün, şiddetin, zinanın, sapık cinsel ilişkilerin normalleşmesinin, mukaddes değerlere karşı yapılan saygısızlığın, toplumsal çatışmanın, ekonomik krizlerin, yoksulluğun, maneviyatsızlığın, sınırsız tüketim ve israfın, bütün olumsuz ve

Nesil emniyetinin teminat altına alınmadığı toplumların geleceğinden söz edilemez. Tarih ve Coğrafya bu gerçeği teyit eden misallerle doludur.

istenmeyen kötülüklerin patlama yapması Irkçı Emperyalizmin, ABD ve AB’nin bizi çökertme, bölme ve yok etme arzularının bir sonucudur. Nesil emniyetinin teminat altına alınmadığı toplumların geleceğinden söz edilemez. Tarih ve Coğrafya bu gerçeği teyit eden misallerle doludur. Dünyanın en çukur yeri Lut (a.s.)’un livatacı, eşcinsel kavminin helak edildiği Lut Gölü’nün bulunduğu yerdir.

MÜSLÜMAN GENÇLİK

İslam’ı bilen, tanıyan ve yaşayan bir genç, toplum için en büyük zenginliktir. Enes (r.a) rivayet ediyor: “Küçüklüğünden beri Allah’a, çokça kulluk eden gencin, yaşı ilerledikten sonra **çokça kulluk etmeye başlayan ihtiyara üstünlüğü, peygamberlerin diğer insanlara olan üstünlüğü gibidir.**” (Deylemi) İbn Mesud (r.a)’dan: “Gençlerinizin en hayırlısı, ihtiyarlar gibi ölümü düşünen, gençlik arzu ve isteklerine mağlup olmayıp, gaflette boğulmayandır. İhtiyarlarınızın en kötüsü ise gaflette olan ve nefsin isteklerine uymada gençlere benzemek isteyen, çocukçası-na nefsin isteklerine uyandır.” (Taberani) Gençlik için istismara açık, tehlikeli hususlardan biri de şehvi duygulardır. Bir genç Peygamberimiz (s.a.v)’e gelir ve “Ya Rasulallah bana zina için izin verir misin?” der. Rasulallah (s.a.v) onu karşısına alır ve sormaya başlar: “Sen böyle bir şeyin annen ile yapılmasını ister misin?” “Hayır, ya Rasulallah istemem” “Kız kardeşin, halan, teyzen ile yapılmasını ister misin?” Genç:

“Hayır, istemem” der. “Senin gideceklerin de ya birinin annesi, kız kardeşi, halası veya teyzesidir. Onlar da istemezler.” buyurdu ve o gence bu duygulardan kurtulması için dua etti. Peygamberimizin duasına mahzar ola bu genç; “Bir daha böyle bir şey aklımdan bile geçmedi” demiştir. (Müsned-i Ahmed)

Gençlerimizin imanlı, ibadetli, bilgili, eğitilmiş, terbiyeli, güzel ahlaklı, şuurlu, nefesine hâkim, günahlardan korunan ve saygılı kimseler olmaları İslam’ın bir emridir. Alkame’den (r.a): “Resulullah (s.a.v) gençlerin yanına vardı ve şöyle dedi: “Sizden kimin evlenmeye gücü yeterse evlensin. Çünkü evlilik gözü haramdan alıkoyar, iffet ve namusu muhafaza eder. Evlenmeye gücü yetmeyen ise oruç tutsun. Çünkü (oruç), cinsi arzuyu azaltır.” (Müslim, Nikâh:1). Müslüman bir genç; puta tapan kavmiyle tek başına mücadele etmiş Hz. İbrahim (a.s), kendisine zina teklifinde bulunan Züleyha’ya direnip nefesine “dur” diyebilmiş Hz. Yusuf (a.s), iffet ve namus timsali olmuş Hz. Musa (a.s), birçok yönüyle çocuklara ve gençlere örnek gösterilmiş Hz. Yahya (a.s), inandıkları gibi yaşayabilme uğruna her şeylerini ve diyarlarını terk etmiş Ashab-ı Kehf, devrinin azgınlıklarına karşı Hakk’ın mücadelesini vermiş **İsa (a.s)**, temiz ve kararlı bir gençlik dönemi geçirmiş Peygamberimiz (s.a.v) gibi olmalıdır.

İman, cihad, dinamizm, fedakârlık, çalışkanlık, cömertlik, ahlak, hayra hizmet, batıldan hakka hicret, tebliğ, davet, cesaret. Bunlar Müslüman bir gencin özellikleridir.

Müslüman genç, kaliteli ve seviyeli manevi bir eğitim almalıdır. Genç sahabelerin, Peygamberimizden aldıkları manevi terbiye ile insanlığa en güzel dersi verdikleri gibi, onlar da kendilerinden sonra gelecek nesillere örnek olmalıdırlar.

Allah yolunda cihad etme şuurunu, dünya Müslümanlarının ittihamı ve Yeni Bir Dünyanın kurulması için Milli Görüşün motor gücü olma gayreti, genç adamın hayat programında mutlaka yer almalıdır.

Biz İslam ümmetinin evlatlarıyız. İslam’ın hem şekline hem de ruhuna uymak zorundayız.

Çalıştığı alanda başarılı, ama hayat tarzı itibariyle materyalist olan genç, istenen hizmeti üretemeyecek, beklenen atılımı yapamayacaktır. Bencil, çıkarıcı, açgözlü, tamahkâr kişinin çalışmaları daima zararlı, neticesiz ve verimsiz kalmaya mahkûmdur. Menfaatıyla imanı çatıştığında imanını tercih eden, manevi prensipler ile maddi beklentiler arasında sıkışıp kaldığında manevi olanı seçen, basit dünya çıkarı karşılığında dinini ve davasını satmayan genç, arzulanan Adil Düzeni, Yeni Bir Dünyayı kurmaya aday gençtir. Dünya hayatını İslam için feda eden, fitneye alet olmayan, teröre, anarşiye, tahriklere kapılmayan, ifrat ve tefrite düşmeyen, kulluğunda samimi, davasını seven, İslâm kardeşliğini önemseyen Müslüman bir genç, günümüz toplumunda aranan ve beklenen gençtir. Gençlerimizin, ruhani yapısı güçlü, şuurlu eğitimcilerden alacağı manevi aşı, onu batılın her çeşidinden koruyacak ve her çeşit manevi mikroba karşı ona bağışıklık kazandıracaktır. Gayemiz; Rabbimizin rızasını kazanıp şükredenlerden olmak, dünya ve ahiret saadetine erişebilmektir.

Biz İslam ümmetinin evlatlarıyız. İslam’ın hem şekline hem de ruhuna uymak zorundayız.

İslam bir hayat nizamıdır ve İslamsız saadet olmaz. İslamsız saadet arayanlar aldanmaktan başka bir şey elde edemezler. Ali İmran suresi 85: “Kim, İslam’dan başka bir din ararsa, bilsin ki kendisinden (böyle bir din) asla kabul edilmeyecek ve o, ahirette kaybedenlerden olacaktır.” Milli Görüş Lideri Erbakan Hocamızın şu duasına gençler ve bütün inananlar olarak birlikte âmin diyelim. “Ya Rabbi sen bize her zaman hakkı hak olarak göster, batılı batıl olarak göster. Hakkı tutmayı nasip et. Batıldan muhafaza buyur.” vesselam.

TESETTÜR MÜ? BAŞÖRTÜSÜ MÜ?

Halil İbrahim KABAK / Eğitimci - Yazar

Kavramları ve kelimeleri yükledikleri mana ile ve doğru yerde kullanmak belâğatin bir gereğidir. Misal olarak: Rabbimiz (c.c) birçok ayeti kerimde inkârcıların vasıflarını zikrederken “... **Onlar sağırdır, dilsizdir, kördür.**” (Bakara Suresi 18) buyurur.

Bir kimseye kulak, göz ve dil uzuvlarımızdan en önemlisi hangisidir, diye sorsanız bu ayet göz ardı edilerek ilk çırpıda verilen cevap “göz” olacaktır. Ancak Yüce Rabbimizin kelamı ile tefekkür edip düşünecek olursak doğru cevap sırasıyla; kulak, dil ve en sonunda göz olacaktır. Verdiğimiz bu örneğe delil olma noktasında şu iki husus üzerinde düşünmeliyiz. Birincisi: Gözleri âmâ olduğu halde hafız olan onlarca belki yüzlerce insan vardır ama kulağı sağır olup hafız olan bir tane dahi bulamazsınız. İkincisi: İnsanın konuşabilmesi duymasına bağlıdır. Konuşamayan

insanların büyük ekseriyetinde aynı zamanda duyma problemi olduğunu, duyma problemi tedavi edildiğinde konuşabilmeye başladığını hepimiz biliriz. Dolayısıyla kulağıyla dinlediklerini daha kolay kavrayan insanlar gözleriyle gördüklerini kolay kavrayanlardan daha zekidir.

“Bunların konumuzla ne alakası var?” derse-niz, alakası şudur: Kelime ve kavramların doğru manada ve doğru yerlerde kullanılmasının fert ve toplum hayatına etkisi tahmin ettiğimizden çok daha büyüktür. Biz Müslümanlar olarak yıllarca hep “tesettür” kavramının yerine “başörtüsü” kelimesini kullandık. Sonuç olarak geldiğimiz noktaya bakınca birçok kadını-mız, kızımız, sadece başını örtüp aşağısında ne gi-yindiğinin bir önemi yokmuş gibi davranmaya başladığını görüyoruz. Hâlbuki başörtüsü te-settürün tamamı değil sadece bir parçasıdır.

Fıkıh kitaplarında temel ölçüleri belirtilmiş ol-makla beraber tesettüre genel bir tanım yapacak olursak; Müslüman hanımların fiziki güzelliği ve cazibesinin (görünmek zorunluluğu olan yerler haricinde) tamamını kendilerine karşı şehvet nazarlarını celbedecek namahrem (nikâh dü-şecek yabancı) kimselerden saklayıp, şehvetle yaklaşımı ve bakışı helal olan kocasına ait kıl-

Ne acı bir gerçektir ki günümüz hanımlarının pek çoğunun kıyafetleri cazibeyi örtme değil, maalesef cazipleşme üzerine tasarlanmıştır.

masıdır. Kocasını haricindeki mahremlerine karşı da başı (gerdanına kadar), kolları ve bacakları (diz kapaklarından aşağısı) dışındaki yerlerini fitneye mahal bırakmayacak şekilde örtmesidir.

Ne acı bir gerçektir ki günümüz hanımlarının pek çoğunun açık ya da kısmen kapalı kıyafetleri cazibeyi örtme değil, maalesef cazipleşme üzerine kurgulanmış ve tasarlanmış, birçoğunda da teşebbüh (gayrimüslimlere benzeme) bulunmaktadır. Moda tasarımcıları, mankenler, reklamcılar, moda evlerinin defilelerle tanıtımları moda kullarının içlerindeki teşhircilik arzusunu kamçılayıp hem ekonomik sömürü çarklarını döndürdüler hem de toplumu ifsat ettiler. Bu durum neticesinde de başını örten makyajlı, parfümlü, pantolonlu, taytlı, badili, Şeffaf, varlığı yokluğu hiç fark edilmeyen, altını iyice hatta olduğundan da dikkat çekici gösteren transparan (şeffaf) giysiler ve özellikle göğüsleri dikkat çekici hale getiren tarzlar o kadar yaygın hale geldi ki “Ben örtülü-yüm” diyen kadınların kıyafetlerini Kur’an ve Sünnet kıstaslarına göre bir değerlendirmeye tabi tutsanız çok büyük ekseriyeti sınıfta kalır.

Sadece başı örtüp aşağısına giyinenleri önemsemeyenlere şunu ifade etmek gerekir. Başın ya da saçların görünmesi mi şehvetli haram bakışları daha çok celbeder, yoksa yukarıda zikrettiğimiz tarzlarda aşağı tarafa giyindikleriniz mi? Şehvetle haram bakışlara vesile olabilecek amilleri en etkili olanına göre sıralayacak olsak saçların görünmesi ilk sıralarda yer almayacağı kesindir. Buna rağmen saçların açılması dahi haram iken diğer yerlerin açılması veya dikkat çekici hale getirilmesinin meşruiyeti iddia edilebilir mi? Bundan bize ne? Adam kötü niyetle bakıyorsa günahı kendisine diye bir gerekçe uydurarak vebalden kaçabileceğinizi mi düşünüyorsunuz?

Kılık-kıyafet öyle sanıldığı kadar basit bir sekilden ibaret değildir. Kılık-kıyafet konusu Müslüman’ın kimlik ve kişiliği açısından büyük önem taşır. Cadde ve sokaklar o beldenin inanç, akide ve ahlak anlayışının sergilendiği yerlerdir. Resûli Kibriya (s.a.v) Efendimiz hadisi şerifte şöyle buyuruyor:

“Cehennemliklerden kendilerini dünya-da henüz görmediğim iki grup vardır: Biri, sığırkuyrukları gibi kırbaçlarla insanları döven bir topluluk. Diğeri, giyinmiş oldukları halde çıplak görünen ve öteki kadınları kendileri gibi giyinmeye zorlayan ve başları deve hörgücüne benzeyen kadınlardır. İşte bu kadınlar cennete giremedikleri gibi, şu kadar uzak mesafeden hissedilen kokusunu bile alamazlar.” (Müslim, Cennet 52)

Efendimiz (s.a.v) önce kadınların giyinmiş olduklarını belirtiyor, sonra da açık olduklarını. Yani giyinmişliklerini önce kabul sonra reddediyor. Çünkü giyinmekten maksat, avret yerlerini örtmektir. Bunu temin etmeyen giyinme tarzı, örtünme sayılmaz.” (Ali el-Kârî, Mirkâtü’l-mefâtih, VII, 83).

Bir başka hadisi şerifte: **“Başkalarının duyması için koku sürünerek çıkan kadın zina etmiş gibi (günah kazanır).”** buyrulmaktadır. (Darimî; İsti’zan; 18, Ahmed b. Hanbel, Müsned; VI 400,414, 418)

Yukarıda bahsettiğimiz manzara, Müslüman toplumlardaki yanlışlıkların yozlaşmanın da ötesine geçtiği, maalesef İslam’dan hızla kopuşa doğru gittiğini gösterecek noktaya ulaştığını ortaya koymaktadır. Modern hayatta dindarlık algısı tamamen folklorik bir seviyeye düşmüştür. Öyle çelişkilerle karşılaşıyorsunuz ki kimisi eh işte denilecek tarzda örtülü ama namaz, abdestten eser yok, belki sadece Ramazan’da oruç tutar. Ama kimisi de var ki sokakta gördüğünüzde İslam’dan hiçbir eser bulamayacağınızı düşündürecek tarzda giyinmiş bir hanım... Bu hanımı biraz daha yakından tanıdığınızda bakıyorsunuz ki namazını kılıyor, orucunu tutuyor, hele mübarek gecelerde ve kandillerde nafil oruçlarına hiç ara vermiyor. Biri örtüsüne dayanarak diğeri

de ibadetlerine güvenerek kendisinin son derece dindar bir insan olduğunu iddia ediyor. Bu tesettür ve dindarlık iddialarına ise hiç birimizin itiraz edemeyeceği yüce Rabbimiz şöyle cevap veriyor: **“Gerçekten bunlar (bu şeytanlar), onları doğru yoldan alıkoyarlar; onlar ise, kendilerinin gerçekten hidayette olduklarını zannederler.”** (Zuhur Suresi 37)

Tesettürün amacı başkasının bakışlarından korunmak ve ırzı meşru olmayan cinsel isteklerden sakınmaktır. Erkeklerin gözlerini sakınması, kadınların iffetini korumak için, kadınların iffetini koruması da Erkeklerin gözlerini haramdan sakınmaları içindir. Ayette şöyle buyrulur: **“Mümin erkeklere söyle: Gözlerini sakınsınlar ve ırzlarını korusunlar. Bu kendileri için daha temizdir.”** (Nûr Suresi 30) Kadınların örtünmesi konusunda da şöyle buyrulur: **“Mü’min kadınlara da söyle, gözlerini haramdan sakınsınlar, ırzlarını korusunlar. (Yüz ve el gibi) görünen kısımlar müstesna, zînet (yer)lerini göstermesinler. Başörtülerini ta yakalarının üzerine kadar salsınlar. Zinetlerini, kocalarından, yahut babalarından, yahut, kocalarının babalarından yahut oğullarından, yahut üvey oğullarından, yahut erkek kardeşlerinden, yahut erkek kardeşlerinin oğullarından, yahut kız kardeşlerinin oğullarından, yahut müslüman kadınlardan, yahut sahip oldukları kölelerden, yahut erkekliği kalmamış hizmetçilerden, yahut da henüz kadınların mahrem yerlerine vakıf olmayan erkek çocuklardan başkalarına göstermesinler. Gizledikleri zinetler bilinsin diye ayaklarını yere vursınlar. Ey mü’minler, hep birlikte tövbe ediniz ki kurtuluşa eresiniz!”** (Nûr Suresi 31)

Hiz. Âişe (r. anhâ) ilk başörtüsü uygulamasını şöyle anlatır: “Allah ilk muhâcir kadınlara rahmet etsin onlar; “Başörtülerini yakalarının üstüne taksınlar...” ayeti inince etekliklerini kesip bunlardan başörtüsü yaptılar.” Yine Safiyye binti Şeybe şöyle anlatır: “Biz Âişe ile birlikte idik. Kureyş kadınlarından ve onların üstünlüklerinden söz ettik. Hiz. Âişe dedi ki: Şüphesiz Kureyş kadınlarının birtakım üstünlükleri vardır. Ancak ben, Allah’a yemin olsun ki Allah’ın

Kılık-kıyafet öyle sanıldığı kadar basit bir şekilden ibaret değildir. Kılık-kıyafet konusu Müslüman’ın kimlik ve kişiliği açısından büyük önem taşır.

kitabını daha çok tasdik eden ve bu kitaba daha kuvvetle inanan Ensar kadınlarından daha faziletlisini görmedim. Nitekim Nûr Suresi’nde “Kadınlar başörtülerini yakalarının üstüne taksınlar...” ayeti inince, onların erkekleri bu ayetleri okuyarak eve döndüler. Bu erkekler eşlerine, kızlarına, kız kardeş ve hısımlarına bunları okudular. Bu kadınlardan her biri etek kumaşlarından, Allah’ın kitabını tasdik ve ona iman ederek başörtüsü hazırladılar. Ertesi sabah, Hiz. Peygamber’in arkasında başörtüleriyle sabah namazına durdular. Sanki onların başları üstünde kargalar vardı.” (Buhârî, Tefsîru Sûre, 29/12)

“İçinde dört sınıf insan bulunan toplumlar belalardan mahfuzdurlar: Zulmetmeyen adil yönetici, hidayet üzere yaşaya âlim, ma’ruf’u emreden, münkerden nehyeden, Kur’ân’ı teşvik eden önderler, ilk Cahiliye teberrecu ile (süslenip kokulanarak) teberrecu yapmayan tam kapalı kadınlar. (Kurtubi: IV/49)

Velhasılı kelim, belalardan mahfuz olabilmemiz, Asr-ı saadet toplumunun kalitesine yükselebilmemiz için, Rabbimizin emri üzere adil yöneticiler, hakkı söyleyen ve hak üzere yaşayan âlimler, emri bil ma’aruf, nehyi anil münker yapan önderler ve hanımların tesettürünün tam olması gerekmektedir. Aksi halde, Rabbimiz muhafaza buyursun büyük belalar ve felaketler bizi beklemektedir.

İMANIN SON MERHALESİ

Birol **DUMAN** / Eğitimi - Yazar

A. Nedim el-Cisri, “İlim-Felsefe-Kur’an Işığında İman” adlı eserinde “Vicdan imanı” olarak adlandırdığı imanla ilgili “Fıtrattaki imandır. Dedelerinden miras olarak gelen, içinde yaşadığın muhitten intikal eden imandır. Evet, işte bu iman, ne güzel, ne tatlı, ne saf bir imandır..” der. Belki bu iman çeşidi imanın ilk merhalesi sayılır ama yakîn derecesinde ilmel yakîn sınırlarına bile girmez. Tahkike (araştırmaya) dayanmayan taklidi bir inanç şeklidir. Bu merhalede Allah’a inanma noktasında bir şek ve şüpheye yer bulunmasa da İslam’ın çerçevesini belirlediği Allah’ın zat ve sıfatlarıyla ilgili sağlıklı bir bilgi de yoktur.

Yakın zamanda anneannem ellerini yıkarken dizleri tutmadı ve yere düştü. Zorla oturma odasına taşıdık ve koltuğa oturttuk. Ellerini açtı ve biraz yukarıya doğru bakarak sanki çok ya-

kın bir tanıdığıyla konuşurcasına “Ben Kur’ân’ı defalarca hatmettim, farzlarımı sünnetlerimi kıldım, üstüne evvabinlerimi, kuşluklarımı, kabir namazlarımı kıldım, dua ve zikirlerimi hiç ihmal etmedim. Sen bana bunu mu yapacaktın?” dedi ve yüzünü ekşitti. Anneannem Nakşi tarikatlarından birine mensup, çok mütebedeyin ve edepli biridir. Ama ilmi zayıftır.

Büyük Alim Said Nursi Mektubat’ta 29. Mektubun dokuzuncu kısmında tarikat ehliyle ilgili, sapıtmışlar zümresinin en şiddetli saldırıları zamanında bile inançlarını muhafaza ettiklerini belirtir ve en basit ama samimi bir tarikat ehlinin, sûri (görünüşte), zahiri bir mütefenninden (bilim adamından) daha çok kendilerini muhafaza edebildiklerini dile getirir. Ona göre tarikat ehli, tarikattaki zevkler vasıtasıyla ve evliyaya muhabbeti ve bağlılığı yönüyle imanını kurta-

rır. Çok şiddetli bir sevgi ve güçlü bir itikad ile aktab kabul ettiği bir şeyhi, onun nazarında hiçbir kuvvet çürütemez. Büyük âlim, tarikatta bir payı olmayan ve kalbi harekete geçmeyen, bir muhakkik âlim zat da olsa, şimdiki zındıkların desiselerine karşı kendini tam muhafaza etmesinin çok zorlaştığını söylemektedir.

Yakîn, İslam kelmacıları tarafından kısaca “Şek ve şüphe olmayan bilgi...” olarak kullanılmıştır. (İmam Gazali, İhyau Ulumi'd Din, 1. Cilt, sh. 181) İmam Gazali, “İmanla birlikte kişinin kalbinde şek ve şüpheye yer kalmadı mı, bu kişi, yakîn sahibi sayılmaktadır.” der. (İ. Gazali, age, 1. Cilt, sh. 184) Allah’a inanmakla birlikte içinde şek ve şüphe kalan kişi tabii ki iman dairesi içinde kabul edilir. Ancak yakîn arttıkça şek ve şüphe kalkar. Büyük İmam, “Mevcudatın en açığı ve en görüneni Cenab-ı Hak’tır. Bu durum ister ki, Allah’ın marifeti marifetlerin evveli, zihinlere ilk geleni ve akıllara en kolay geleni olsun.” der. (İ. Gazali, age, 4. Cilt, sh. 546) Nitekim ayet-i kerimede “O, hem evveldir hem ahirdir hem zahirdir hem batındır.” buyrulmakla bu görüş teyit edilmektedir. Allahu azimuşşan sıfat ve fiilleriyle zahirdir, apaçık görülür, zatı ise batındır, gizlidir. Zatı akla gelen her şeklin, gayrıdır. İmam Rabbani Hazretleri bu makamda “İspatın kendisi, inkârın aynıdır.” demiştir. (İ. Rabbani, Mektubat, 38. mektup, sh. 139) Diğer taraftan, Allah’ın sıfatlarının bir kısmı akli ve ilmi yollarla rahatlıkla bilinebilir. Bununla ilgili gerek İslam alimlerince, gerek Hristiyan ve Yahudi din adamlarınca ve hatta hiçbir dine mensup olmadan bir yaratıcıya ve görünmeyen üstün bir gücün varlığına inanan deistlerce sunulan yüzlerce, binlerce delil vardır. Ancak Allah’ın bazı sıfatlarını bilmek için daha özel gayret gerekir. Bütün bu apaçıklığa rağmen şüphenin sebepleri ayrı bir konu ve başka bir yazıda ele alınabilir. Ben burada yakîn derecelerine kısaca değinmek istiyorum.

**Kişi dağa çıkıp, ateşi görüp,
bir de ateşin içine girip yandığında,
artık hakkal yakîn derecesine
ulaşmıştır.
Onun inancını artık hiçbir olay,
hiçbir kimse etkileyemez.**

Bazı İslam âlimleri yakîni anlatırken uzakta yanan bir ateşi örnek verirler. Kişi dağa bakar ve oradan bir duman yükseldiğini görür; akıl ve tecrübi bilgisiyle orada ateş olduğunu bilir. Fakat belki bir toz bulutu olabileceğini de düşünebilir. Orada ateş olduğunu bilen ve onu oradaki dumanın ateş olduğuna ikna etmeye çalışan güvenilir birinin şahitliğine de inanabilir. Bunun yanında ona o dumanın ateş olmadığı konusunda telkinde bulunanlar da çıkabilir. Bu şüpheler içinde o kişi aklındaki şüpheyi tamamen gidermek için o dağa çıkıp, ateşi gördüğünde aynel yakîn derecesine ulaşır. Onu artık, o dumanın ateş nedeniyle oluşmadığı konusunda kimse şüpheye düşüremez.

Bununla birlikte o ateşin yanından ayrıldığında zaman içinde belki bunun bir göz yanıltması, bir ilizyon olduğu şüphesi de hasıl olabilir. Ancak o dağa çıkıp, o ateşi görüp, bir de ateşin içine girip yandığında artık hakkal yakîn derecesine ulaşmıştır. Onun inancını artık hiçbir olay, hiçbir kimse etkileyemez. Mevlana’nın tabiriyle o artık, “Hamdık, piştik, yandık elhamdülillah.” seviyesine ulaşmıştır. Hakkal yakîn mertebesindeki bir mü’min, Cenab-ı Peygamber Hz. Muhammed’in eğitim ve terbiyesinden geçmiş, iltifatlarına mazhar olmuş ve evliyaullah makamının zirvelerine taht kurmuş olan Hz. Ali (K.V.)’nin “Gayb perdesi açılrsa, imanımda artmaz.” dediği kıvama ulaşmıştır artık. Peygamberler istisna, bu makam imanın son merhalesidir. Allah azze ve celle bizi, Resullah’a ve onun şerefli ashabına tabi olanlar zümresinden eylesin.

Bizim TATİLLERİMİZ ve Çocuklarımızın TATİLLERİ

Muhammed Sadık **ARSLAN** / Eğitimi

Yazılılar, sözlüler, denemeler, sınavlar, YGS, SBS, LYS, dersler, okullar, servisler, ulaşım, trafik, zil, teneffüs, gürültü-patırtı, sevinç-hüzün, hastalık-sağlık, geçtiydi-kaldıydı, Kasım-dı-Mayıstı, Kıştı-Bahardı derken Haziran ayı gelir ve yaz tatili sıcak yüzünü gösterir herkese. Haziran 15 civarı küçük öğrencilere, Haziran sonu üniversite sınavlarına girmiş gençlere ve tüm öğretmenlere yaz tatili demektir artık. Hazırlıklar, planlar, hayaller tatilden önce başlar genellikle. Kimisi, koca yaz tatilinde ne yapacağını, tatili nasıl bitireceğini, Eylülün nasıl geleceğini; kimi de yapacağı onca şeyi şu kısacık(!) yaz tatiline nasıl sığdıracağını düşünür. "Koca yaz tatili sohbetle muhabbetle, topla eğlen-ceyle, havuzla denizle, televizyonla internetle, cafede/kahvede nasıl bitirilecek of of!" Ya da "Okunacak onca kitap, alınacak onca ders, gidilecek onca sohbet ve vaazü nasihat, ziyaretler, eğitimler, yaz okulları, kurslar, seminerler bu tatile nasıl sığdırılacak?" Veya bu iki yaklaşımın kısmen birbirine girift hali. Ne yapmalı, ne et-

meli veya neyi ne kadar yapmalı, etmeli. Ya da biz yaz tatillerimizde ne yapardık ne ederdik, nasıl değerlendirdik; çocuklarımız ne yapmalı ne etmeli, vakti nasıl değerlendirmeli?

Benim gibi kırklı yaşlarındaki akranlarım ve abilik makamında olan büyüklerimiz bir düşününler, neler yapardık biz yaz tatillerinde? Çoğunluğumuzun okuduğu İmam-Hatipler yazın kapanınca faaliyetler başlardı. (Esasen İmam-Hatip gençliğinin hizmet ve faaliyeti yıl boyu hiç bitmezdi de yazın daha bir artardı). Mahalle camisinde, köy odasında, kendi evinde komşu dairede, vakıf/dernek/teşkilat/külliyeye binasında, yaz kamplarında, dağda kırdaki deniz kenarında, gündüzünde akşamında neler yapılmazdı ki? Kur'an kursları, tefsir, hadis, fıkıh bilumum din ilim tedrisleri, Arapça ve yabancı dil kursları, cihad eğitimleri, güreş, yüzme başta olmak üzere sünnet sporları yapılır (ve tabii kimi tepki ve tenkitlere rağmen futbol oynanır) yeni faaliyetlere zaman ve zemin bulamamanın

üzüntüsü yaşanırdı. Benim çocukluğumda deniz kenarında yapılan yaz kampları çok revaçtaydı. Cüzî bir ücretle kampa götürülen çocuklar ve gençler, üniversiteli abileri ve hocaları eşliğinde sabah namazı hatta teheccüd namazıyla başlayan ve gecenin geç saatlerine kadar devam eden çok yönlü eğitim ve dinlenceye tabi tutulurdu. Birkaç haftalık bu kamplar bugün bile akranlarımla hatıralarının en müstesna yerinde durmakta. Kimi gençler kamp dönemlerinin hiç birine katılamazdı, çünkü onlara güvenerek açılan onca Kur'an Kursu ve okuma-talim merkezlerine eğitimi gerekiyordu. Gün içinde birkaç yerde Kuran ve ilmiyal eğitimi veren, akşamları ve hafta sonları da Arapça-yabancı dil kursları düzenleyen, piknikler, kermesler, sergiler, mezuniyetler ve hatta sünnet şölenleri tertip eden ve bunları sadece ve sadece Allah rızası için yapan mücahit ve fütüvvet ehli insanlar hiç de az değildi. Bununla beraber yazın köyde veya bir iş yerinde çalışanlar, bir şekilde aile bütçesine katkı yapmak veya seneye yapacağı eğitim harcamalarını çıkarmak zorunda olan kimseler vardı ki onlar da hiç olmazsa dualarıyla bu çalışmalara destek olurlardı.

Bir de bugünün gençlerine ve çocuklarına göz atalım. Elimizde zihin okuyucu bir cihaz olsa ve gençlerin zihnini okusak nelerle karşılaşırız, zihinlerinin TOP 10 sıralamasında neler vardır sizce? Maalesef gençlerin büyük çoğunluğunun zihninde oyun-eğlence, gırgır-şamata, belden aşağı konular ve cinsellik, cep telefonu ve internet, karşı cins arkadaşlıkları, spor tutkusu ve futbol fanatizmi, sigara-alkol ve uyuşturucu kullanımı, çalışmadan ve üretmeden kısa yoldan köşeyi dönme arzusu, menfaatperestlik, takımperestlik, şiddet, değişik şekillerde tezahür eden isyan ve itaatsizlik gibi tutum ve düşüncelerle doludur. Zihni bunlarla dolu olan gençlerden ve bu yolda düşünceleri yeşertilen çocuklardan okul zamanı ne hayır gördük ki yaz tatilinde ne hayır umalım demek gelmiyor içimizden. Gün boyu topun ve karşı cinsin

Benim çocukluğumda deniz kenarında yapılan yaz kampları çok revaçtaydı. Çocuklar, sabah namazı, hatta teheccüd namazıyla başlayan ve gecenin geç saatlerine kadar devam eden çok yönlü eğitim ve dinlenceye tabi tutulurdu.

peşinden koşturan, interneti ve sosyal paylaşım ağlarını soluksuz takip eden, yeni model cep telefonları ve başka fani şeylerin hayallerini süslediği, yürürken bile dakikada 10 SMS yazıp atabilen bu gençler yukarıda anlattığımız ideale yakın gençliğin neresinde duruyor sizce?

Peki, hiç mi bir şeyler yapılmıyor. Vakıflar, dernekler, tarikatlar, cemaatler, cemiyetler ve hatta Diyanet İşleri Başkanlığı yaz Kur'an Kursları, yaz okulları ve eğitim kampları yapıyor ama verilen eğitimin mahiyeti, yeterliliği ve bu yolla ulaşılan çocuk ve genç sayısı bir problem olarak karşımızda durmuyor mu? İlk, orta ve lise tahsili yapan 17 milyonu aşkın öğrencinin yüzde kaçına ulaşabiliyoruz sizce? Ulaştığımız çocukların ve gençlerin aldıkları söz konusu eğitimden memnuniyet düzeyleri nedir acaba? Çocukları bu eğitimlere çekmek için yeni yöntem ve içerik arayışlarımız ne aşamada dersiniz? Örnek göstereceğimiz düzeyde dört başı mamur bir yaz tatili kamp/kurs/eğitim programı var mı acaba elimizde? Yoksa konu ile ilgili kısır çekişmelerimiz ve usul tartışmalarımız halen devam mı ediyor? Günümüz gençliğine uygun yaz tatili çalışmalarını başlatmamız gerekiyor artık.

Hayaller, hatıralar, sorular, özlemler, beklentiler, yeni tatiller, yeni ümitler, yeni heyecanlar, genç fidanlar, yeşeren ümitler ve hepsi için semaya kalkmış eller, hadsiz dualar, sonsuz kere aminler, aminler, aminler...

DOĞU MEDRESELERİ

Halil İbrahim ER / Eğitimi - Yazar - Tarihçi

Medreselerin kısa tarihi

Doğu Medreseleri 10. Yüzyıldan itibaren kurulmuş olup, günümüze kadar kesintisiz bir şekilde devam etmiştir. Bu Medreselerin Tarihi Selahattin Eyyubi'ye kadar uzanır. Bu dönemde medreseler yaygınlaştı. Medreselerde Kürtçe'nin eğitim dili olarak kullanılması da Selahattin Eyyubi'nin tavsiyesi veya izniyle olmuştur. Selahattin Eyyubi'nin bölgede kurduğu medreseler ve vakıflar Kürtler arasında ilmin gelişmesine yol açmıştır. Birçok Kürt âlim eserlerini Arapça verdiğinden Arap sanılmıştır. Ama İslam dünyasında ve İslami ilimler arasında Kürtlerin mümtaz bir yeri vardır. Konumuz Kürt âlimler olmadığından detaylara girmiyoruz. Yalnız Selahattin Eyyubi'nin Kürtlere bu medreseleri yapması bir anlamda Kürtlere yeni Endülüs'ün bahşi anlamına gelir.

Medrese geleneği günümüze kadar gelmiştir. I. Dünya Savaşı öncesine kadar pek çok Kürt Medresesi vardı. Medrese, ders verilen yer, dersane anlamına gelir. Cizre'de, Botan bey-

lerinin medresesi (Medresa Sor), Müks'teki Hesenê Weli Bey'in Medresesi, Van'daki Şikal, Bitlis Hizan'daki Xeyda Medresesi, Beyazıt, Çölemerik, yine Van'daki Bediüzzaman Said Nursi, Bitlis, Norşin, Muş, Oxin, Silvan, Diyarbakir, Tillo, Musul ve Zaho medreseleri ünlüydü. Siirt'te Mela Xelilê Serti'nin medresesi de bu medreselerden aşağı değildi. (Nevzat ÇİÇEK Kürt Dindarlarının Siyasi Gücü: Medreseler)

Cumhuriyet Dönemi'nde Batı'daki medreseler kapatılırken, Doğu'daki medreseler bir anlamda yeraltına çekildiler. Medreselerin Tevhid-i Tedrisat (3 Mart 1924) Kanunu ile kapatılması ile hem dini eğitim yok edilmek istendi hem de Kürtçe eğitim unutturulmak istendi. Medreselerde hocalar yıllarca yok farz edilen bir dilde eğitim verdiler. Medreseler, her ne kadar Kürtçe eğitim verse de ümmetçi ve İslamcıydı. Cumhuriyet Dönemi'ndeki laik inkılâplara karşı en büyük tepki de yine medreselerde ortaya çıktı. Bir Şeyh Said İsyanı ulusalçı isyan değil, dini ve ümmetçi isyandı. Kürt İsyanı'nı yapanların

çoğunun (ikisi hariç) medrese kökenli olması devletin bu kurumlardan çekinmesine neden olmuştur. Bu da medreselerin kapatılması için en önemli nedendir.

Medrese sistemi Kürtler arasında büyük bir revaç görmüştür. Bölgenin beyleri, ağaları bu medreseleri desteklemişlerdir. Bey ve ağaların olmadığı ve hatta devletin bu sistemi yasakladığı dönemlerde de halk medreseleri desteklemiş, medrese hocaları ve öğrencilerinin giderlerini karşılamış, ekmeğini paylaşmıştır. Halkın bu destek ve gayreti sonucu medreseler bölgede hâlâ varlığını korumuşlardır.

Medreseler, bölgede Kürt Kültürü'nün yaşamasını sağlamış, eğitimin ağırlıklı olarak Kürtçe verilmesi üzerine Kürt Dili gelişmiş ve bir ilim dili, edebiyat dili haline gelmiştir. Kürt Dili'nin bir ilim ve edebiyat dili haline geldiğini söylediğimizde Türkiye'de insanlar buna istihzalı bir şekilde gülmektedirler. Ama medreseler daha kuruluşundan itibaren Kürtçe eğitim verdikleri gibi, buradaki mollalar Kürtçe divanlar yaz-

dini şuuru vererek, Kürtler arasında ayrılıkçı görüşlerin yayılmasına bir anlamda engel olmuşlardır. Kürt ulusal hareketleri de medreselerden çıkmıştır. Özellikle Mele Mustafa Barzani de Medrese çıkışıdır. Ciğexun da medresede okumuştur. Buna rağmen, medreselerin kahir ekseriyeti ulusalcı görüşlere pirim vermemiş, İslam kardeşliğini ön plana çıkarmıştır.

Medresede Hayat

Medreselerde hayat gece teheccüt namazına kalkmayla başlar. Öğrenciler, ibadete kalkarlar. Bu da ilim ile amelin güzel birlikteliğidir. Namazını bitiren zikrini yapar. Bu da tekke -medrese birlikteliğinin güzel bir sonucu olmuştur. İmsak vaktine kadar zikir ve Kur'an ile geçirilir. İmsak ile birlikte sabah namazının sünneti kılınır. Ardından 15-20 dakika dinlenilir. Daha sonra cemaatle sabah namazı kılınır. Sabah namazından sonra yerinden kalkmadan oturulur. Buna işrak bekleme denir. Bu arada hatme-i hacegan okunur ya da tarikat dersine devam edilir. Ardından hep beraber işrak namazı kılınır.

Fatih'in Hocası Molla Gürani, ayrıca Ebu Suud Efendi ve İbn-i Kemal de bölge medreselerinden yetişen ünlülerdir.

mış, ders kitaplarını Kürtçeye çevirmişlerdir. Hatta Mevlit de Kürtçe ve Zazacaya çevrilmiştir. Kur'an çevrileri de bulunmaktadır. Medreseler, Kürt entelektüel hayatın zirvesidir. Fatih'in Hocası Molla Gürani ayrıca Ebu Suud Efendi ve İbni Kemal da bölge medreselerinden yetişen ünlülerdir. Onların dışında İbni Esir ve İdrisi Bitlisi de bir çırpıda adı sayılan âlimlerdir. Hatta dünya ilm-i mekanik tarihinde ilk robot da burada yapılmıştır.

Meleler, dini hizmetin yanında eğitim hizmetini de üstlenmişlerdir. Eğitimin ücretsiz olması tabii ki öğrenmeye hevesli gençleri cezbetmiştir. Toplumda Mele olmak hem bir statü ve hem bir itibar olmuştur. Meleler, Kürt toplumunu İslam kardeşliği etrafında birleştirdiği gibi, Ümmetçi bir görüşe sahip olduklarından gençlere

Kahvaltıdan sonra ders için halkaya oturulur. Halka hocanın rahlesinin etrafından hilal şeklinde oturmaktır. Öğrenci bir önceki günün dersini okur. Eğer iyi öğrenmemişse yeni derse geçemez. Bu onun için büyük bir cezadır. Çünkü arkadaşları onun önüne geçecektir. Bu da bir rekabettir. Medreselerde sınıf geçme yerine kitap geçme sistemi olduğundan, bir kitabı bitirmeden diğerine geçilmez. Bu nedenle öğrencinin seviyesi okuduğu kitapla ölçülür. En son kitap olan Molla Cami'yi bitiren mezun olur. Yani Molla olur. İcazet (diploma) alır.

Bazı medreselerde ilk yıl hazırlık gibi geçebilir. Burada Kur'an ve tecvit öğrenilir. Belli dualar, fıkıh, adab ve toplumsal kurallar öğretilir. Fakat Doğu Medreseleri'nde genelde doğrudan ilmi derslere başlarlar. Çocuklar için program başkadır. Onlar, Kur'an öğrenme ve belli duaların ezberlenmesi ile başlarlar. Ardından okuma-yazma, hesap, tarih, coğrafya gibi temel bilgiler okurlar. Bu medreselerin ilköğretimini verdiği dönemlerde geçerliydi. Günümüzde genelde ilköğretimden sonra insanlar geldiğinden doğrudan ilmi konulara geçilir.

Pazartesi ve perşembe günleri oruç tutulur. Resmi tatil günleri perşembe öğleden sonra ve cumadır. O gün ders yapılmaz.

Medreselerde Eğitim

Kürtlerin çoğunluğu Şafii olduğundan medreselerde ağırlıklı olarak Şafii Fıkıhı okutulur-

yapacağı düşünüülerek, Hanefi Fıkıhı da okutulmuştur.

Medreselerde genelde özgür bir eğitim ortamı vardı. Medreselerde okutulan ilimler şunlardır: Kur'an-ı Kerim, Tecvid, Arap dil bilgisi (Sarf-Nahiv), Tefsir, Fıkıh, Ferâiz, Mantık, İstiâre, Vad', Münâzara, Beyân, Meânî, Bedi', Usûlu'd-din (Akâid), Usûlu'l-fıkıh, Usûlu'l-hadis, Kelâm, Belâgat (söz sanatı), tasavvuf, hadis, siyer okutulurdu. Arapçanın yanında Kürtçe, Farsça ve Osmanlıca da öğretilirdi. Eğitim dili Kürtçe ve Arapçadır. Medreseye gelen ve Kürtçe bilmeyen öğrenciye Türkçe bilen bir öğrenci Arapça dersleri verir, zamanla Arapça öğrendiğinde artık dersleri doğrudan Arapça alırdı. Dini ilimlerin yanında Yunan Felsefesi, matematik, geometri, tarih, coğrafya ve fen ilimleri de okutulurdu. Hatta 19. Yüzyılın sonunda hukuk, psikoloji ve uluslararası ilişkiler de okutulmuştur. Bu durum, medreselere yönelik yapılan çağın gerisinde kaldılar eleştirisinin ne kadar yersiz olduğunu göstermektedir. Üstelik medreselerde bütün bu dönüşümler kendiliğinden

Medreselerde sınıf geçme yerine kitap geçme sistemi olduğundan, bir kitabı bitirmeden diğerine geçilmez. Bu nedenle öğrencinin seviyesi okuduğu kitapla ölçülür.

du. Fakat Hanefi Kürtler ve Türkler için Hanefi Fıkıhı dersleri de verilirdi. Daha sonraki dönemlerde, talebelerin Hanefi köylerde de imamlık

olmuş, devlet desteği veya yönlendirmesi olmamıştır. Devletin olumlu desteği ve yönlendirmesi olsaydı buradaki eğitim seviyesinin ne kadar yükseleceğini görmemek mümkün değildir. Bediüzzaman da bu yüzden fenni ve İslami ilimlerin Arapça, Türkçe ve Kürdçe okutulacağı Medresetüz Zehra projesini Abdülhamid ve Sultan Reşat'a sunmuş ama 1. Dünya savaşının çıkmasıyla bu proje akim kalmıştır.

Medrese talebesine faqi, buradan mezun olanlara mele derken, hocalarına müderris ve en yüksek hocasına Seyda denilmektedir.

Medreselerde eğitim, sınıf sistemine göre değil, birebir olarak yapılmaktadır. Üst kitaba geçen birisi alt kitapta okuyanın dersini vermekte, onun yetişmesini sağlamaktadır.

Seyda, ikisinin çalışmalarını da dinlemekte veya denetlemektedir. Bu durum, her öğrencinin hem öğrenci ve hem öğretmen olmalarını sağladığı gibi, geçmiş konuları tekrarlamasına ve iyice pekiştirmesine yaramaktadır. Ayrıca, o yaştan itibaren öğretmenliği de öğrenmiştir. Günümüz üniversitelerinde de derslere göre eğitim verilip, ders geçme sistemi uygulanırken, medreseler bunu daha da ileri düzeye götürmüş doğrudan kitap geçme sistemini uygulamışlardır. Bu durum, öğrenmeden bir üst kitaba geçişi engellemiştir. En önemli faydası da kişinin çalışması ve yeteneğine göre eğitim hayatı sürmüştür. Eğitimin süresi çalışkan ve zekiler için 7-8 diğerleri için 15-20 yıla kadar sürmektedir. Eğitimin sonunda icazet (diploma) verilirdi. Bu diploma, kuşaktan kuşağa aktararak Peygambere kadar ulaştırılırdı. Diplomanın böyle manevi bir yönü de bulunmaktaydı.

Medresede hem hocalar ve hem de öğrenciler açısından gönüllülük esası söz konusudur. Devamsızlık söz konusu değildi. Çünkü zaten

medreseler yatılı eğitim vermektedir. Eğitimine devam etmek istemeyen veya yorulan, eğitimini yarım bırakıp gidebilir, daha sonra tekrar geldiğinde yeniden kaldığı yerden devam edebilirdi. Bir öğrenci isterse başka bir medreseye gider, orada da kaldığı yerden devam ederek icazetini alabilirdi.

Medreselerde Okutulan Ders Kitapları

Medreselerde Arapça ve Farsça kitaplar ile Kuran-ı Kerim Kürtçeye tercüme edilip yorumlanmaktadır. Bu durum Kürtçenin gelişmesini sağlamıştır. Melayê Batê'nin Kürtçe Mevlit'i, Ahmed-ı Hani'nin Kürtçe-Arapça sözlüğü «Nûbihar Bıçuka» ve iman esaslarını anlatan «Eqida İmanı» eserleri, Siirtli Mele Halil'in tasavvuf ahlâkını konu alan «Nehcul Enam»ı bu medreselerin ders kitapları arasındadır. Medreselerde okutulan temel kitaplar şunlardır. (Okullara ve bölgelere göre değişse de bu kitaplar tüm medreselerde halen geçerliliğini korumaktadır.)

Emsile (Sarf), Binâ (Sarf), Maksûd (Sarf), 'İzzî (Sarf), Birgivî'nin Avâmili (Nahv), Curcânî'nin Avâmili (Nahv), İzhâr (Nahv), Kâfiye (Nahv), Zurûf (Nahv), Terkîb (Nahv), Sa'dullâh (Nahv), Şerh'ul-Muğnî (Nahv), Merâh (Sarf), Dinkûs Şerhu'l-Merâh (Sarf), Hallu'l-Ma'âqid (Nahv), Sa'dullah Şerh'ul-Enmûzec (Nahv), Netâic Şerhu'l-Izhâr (Nahv), Câmi Şerhu'l-Kâfiye (Nahv), İsâgûci (Mantık), Husâm Kâti (Mantık), Muhyiddin (Mantık), Fenârî (Mantık), Kavli Ahmed (Mantık), Risâlât-i 'İsâm (İstîâre), Risâle-i Ebî Bekir-i Sûri (İstîâre), Risâle-i Semerkandî (Vad'), Risâle-i Ebî Bekir (Vad'), Veleddiyye (Âdâb), Uluğ (Âdâb), Mes'ûdî (Âdâb), Abdulğafûr (Nahv), Abdulhakîm (Nahv), Şerh-u Şemsiye (Mantık), Muhtasaru'l-Ma'âni (Me'âni, Beyân, Bedi'), Mahallî Şerh-u Cem'il-Cevâmî (Usûlu'd-Din ve Usûlu'l-Fıkıh), Şerhu'l-Akâid (Kelam), Multekâ (Fıkıh), Minhâc (Fıkıh), Celâleyn (Tefsir), Ferâiz (Miras Hukuku), Karabaş (Tecvid), Cezerî (Tecvid)

İSLAM DÜNYASINDA VE OSMANLIDA MEDRESELER

Muhammet İkbâl ŞENOL / Eğitimi

Eğitim ve öğretim özelde bireyin gelişmesi ve nitelikli bir insan olması buna bağlı olarak toplumun, kültür ve medeniyet açısından daha seviyeli hale gelmesi daha nitelikli olması için hayati önem taşımaktadır. Yetişkin bireylerin bir hedef doğrultusunda yeni nesillerin gelişmesi için harcadıkları tüm çabalar da eğitim-öğretim kapsamına girmektedir. Eğitim ve öğretim temelde bireyi hedeflemekle beraber aslında bireyin ve insanın içinde olduğu aile, cemaat, devlet gibi tüm sosyal kurumları etkilemektedir. Tarihte olumlu iz bırakan büyük devlet ve imparatorluklara baktığımız zaman bu devletlerin eğitime büyük önem verdikleri ve eğitim için büyük çabalar harcadıklarını görürüz.

İslam toplumunda eğitim çalışmaları Peygamber Efendimizin(sav) risâlet görevine başladığı andan itibaren başlamıştır. İlk dönem sadece camilerde başlayan bu eğitim çalışmaları daha sonra gelişerek devam etmiştir. Medreseler, camilerde başlayan bu eğitim çalışmalarının sistemli hale gelmesinden sonra kurulan özel eğitim kurumlarının adıdır. İlk dönemde camiler Müslümanların aynı zamanda ibadet için de kullandıkları yerlerdi. Medreselerin kurulması ile bu ikili kullanım sona ermiş ve eğitim için özel yerler ve müfredatlar hazırlanmış ve medreseler camilerden bağımsız sadece ilim tahsili için kullanılan yerler olmuştur. Bu kurumlarda Kur-an, Hadis, Tefsir, Kelam gibi derslerden matematik, tıp, astronomiye kadar tüm İslâmî ve diğer pozitif bilimler ders olarak okutulmuştur. İslam Devletlerinin ve topluluklarının tarihte kendilerinden daima olumlu olarak söz ettirmelerinde, bütün İslam topluluklarının belli bir ilmi ve ahlaki seviyeye sahip olmasında medreselerin önemi çok büyüktür.

İslam toplumlarında ve İslam ülkelerinde ilmi hayatın gelişmesi noktasında 11. Asrın önemi büyüktür. Medreseler bu asırdan itibaren sistemli ve bağımsız bir hale gelmiş, sosyal, kültürel ve dinî açıdan İslam toplumlarının yetişmesinde önemli bir yer edinmiştir.

Osmanlı Dönemine Kadar Eğitim Çalışmaları ve Eğitim Kurumları

Peygamber Efendimiz (sav) İslam Devleti'ni kurmadan önce Mekke'de iken Erkam b. Ebü'l-Erkam'ın evinde ilk Müslümanları eğitmeye ve onlara İslam'ı anlatmaya başlamıştı. Bu anlamda Erkam b. Ebü'l-Erkam'ın evi İslam Tarihi'nin ilk eğitim-öğretim merkezi olarak sayılabilir. Daha sonra bu eğitim Peygamber Efendimizin (sav) evine taşınmış ve daha sonra ise Mescid-i Nebevi'de Müslümanlar eğitim almaya başlamışlardır. Peygamber Efendimiz zamanında camilerin yanında "Küttâb" denilen yerlerde ise çocuklara basit dini bilgiler öğretilmiştir.

Raşid Halifeler döneminde de bu sistem aynı şekilde devam etmiş camiler hem ibadet hem eğitim merkezi olarak kullanılmıştır. Sahabenin büyükleri ve âlimler camilerde kurdukları ders halkaları ile öğrenciler yetiştirmişlerdir. Emevîler zamanında Saray Mektepleri açılmış fakat camiler eğitim merkezi olarak konumlarını korumuşlardır.

Emeviler döneminde başlayan felsefeye yönelik kısmî tercüme çalışmaları Abbasiler döneminde sistemli bir çalışma haline gelmiş ve hızlanmıştır. Bu amaçla Abbasiler döneminde "Beytü'l-Hikme" adında eğitim merkezi açılmıştır ve burası zamanla bir ilim merkezi haline gelmiştir. Beytü'l-Hikme'nin kapatılması üzerine "Dârü'l-İlm" adı ile yeni ilim merkezleri kurulmuştur. Abbasiler döneminde bir diğer ilim merkezleri ise kitapçı dükkânlarıdır. Bu dükkânların sahipleri sadece ticaretle meşgul olmamışlar dükkânlarını âlimlerin ve öğrencilerin bir araya geldiği yerler haline getirmişlerdir. Abbasi Halifelerinden Mustansır'ın, Selçuklu Nizamiye medreselerinden sonra kurduğu Mustansırıyye Medresesi çok önemlidir. Çünkü bu medrese içinde dört mezhep için eğitim ve öğretim yapan mükemmel bir medrese idi.

İslam toplumunda eğitim çalışmaları Peygamber Efendimizin(sav) risâlet görevine başladıktan itibaren başlamıştır.

Endülüs Emevî dönemi İber Yarımadası'nın adeta bir ilim yarımadası haline geldiği dönemdir. Endülüs Emevîleri diğer ilimlerin yanı sıra özellikle dil ve edebiyata önem vermişlerdir. Dil çalışmalarına o kadar önem vermişlerdir ki yerli halk Arapçayı çok iyi konuşabilir, Arapça şiir ve eserleri rahatça anlayabilir hale gelmişlerdi. Endülüs Emevî Devleti Halifesi III. Abdurrahman döneminde açılan Kordova Üniversitesi ise o dönem dünya üniversiteleri arasında en yüksek sıralara yükselmiş durumda idi.

Bu üniversitenin diğer İslam medreselerinden farkı buraya Avrupa, Afrika ve Asya'dan birçok öğrenci gelmesidir.

Fatımîler döneminde yapılan eğitim çalışmaları da dikkate değer niteliktedir. Fatımî halifesi Hâkim bi-Emrillah "Dârü'l-Hikme" adında bir medrese kurmuştur. Bu medresenin önemi ise Fatımîlerin Şii propagandası yapan bir devlet olmasına karşın bu medresede hem Şîî hem Sunnî âlimlerin bir arada çalışmalarıdır. Bunun yanında Dârü'l-Hikme'de kurra, fukaha, dilci ve tabipler bir araya gelmişlerdi. Bu medresenin hür ve serbest bir program izlemesi bizzat Halife Hâkim bi-Emrillah tarafından sağlanmıştır. Diğer Fatımî şehirlerinde Dârü'l-Hikme'nin daha küçükleri de kurulmuştu fakat bu küçük merkezler Şii propagandası yapmaktan kurtulamamışlardır.

Selçuklular dönemi ise medrese çalışmalarının zirveye ulaştığı bir dönem olarak görülür. Selçuklular Bağdat'a girdikten sonra sapık ve din dışı gördükleri mezhepler ve görüşlerle mücadele etmek için halkı eğitime ve bilinçlendirme yoluna gitmişlerdir. Özellikle Fatımî ve Büveyhîlerin Şiîliği yayma çabalarına, halka Ehl-i Sünnet inancını anlatarak karşı koymuşlardır.

Bu amaçla ilk defa “medrese” adını verdikleri eğitim kurumlarını kurmuşlardır. “Medrese” ismini ilk defa Selçuklular kullanmışlardır. Vezir Nizamülmülk bu amaçla Nizamiye medreselerini kurmuştur. İlk Nizamiye medresesi ise Nişabur’da kurulmuştur. Bundan başka Bağdat, İsfahan, Rey, Merv, Belh, Herat, Basra, Musul ve Amul şehirlerinde de Nizamiye medreseleri kurulmuştur. Yine Selçuklulardan sonra Türk Atabeyleri de çokça medrese inşa ettirmişlerdir. Sadece Nureddin Zengi zamanında Şam bölgesinde altmışa yakın medrese kurulmuştur.

Osmanlı Devleti’nin başarısının arkasındaki en büyük pay, düzenli bir eğitim sistemi kurması ve yaygın hale getirip, toplumu eğitmesidir.

Eyyübiler dönemi de İslam tarihinde en çok medrese açılan dönemlerdendir. Eyyübiler döneminde Şafiî, Hanefî ve Hanbelî mezhebine göre eğitim yapan medreseler açılmıştır. Bunun yanında iki mezhebe göre eğitim yapan medreseler de vardı. Son dönemlerine doğru ise dört mezhebe göre eğitim yapan medreseler açılmıştır. Eyyübiler döneminde cami ve tekkelerde de eğitim yapılmıştır. Selahaddin Eyyübi ise Nizamülmülk’ten sonra en çok medrese açan hükümdar olarak kabul edilir.

Anadolu’da ise hem Anadolu Selçuklu Devleti döneminde hem beylikler döneminde Nizamiye medreseleri örnek alınarak birçok medrese kurulmuştur. Hem Anadolu Selçuklu hükümdarları hem sonraki dönemde beyliklerin başındaki yöneticiler Anadolu’yu ilim merkezi haline getirmek ve halkı eğitmek için tüm gayretlerini sarf etmişlerdir. Anadolu’da kurulan bu medreseler daha sonraki Osmanlı Devleti dönemi medreselerine de temel teşkil etmiştir.

Osmanlı Medreseleri

Osmanlı Devleti tarihte kurulmuş en büyük İslam Devletlerinden bir tanesidir. Osmanlı Devleti’nin bu başarısının arkasında birçok etken olmakla birlikte en büyük pay düzenli bir eğitim sistemini kurması ve bunun hayata ge-

çirmesidir. Yani medreseleri toplumda yaygın hale getirip, burada Osmanlı toplumunu eğitmesidir. Osmanlı toplumunun bilimsel çalışmalarının yanında ahlak, erdem, fazilet gibi kişilik özelliklerinin kaliteli olması, toplumsal açıdan belli bir seviyeye sahip olması da yine Osmanlı medreseleri sayesinde. Genel olarak Osmanlı ilmî hayatı büyük ölçüde medreselere dayanmaktadır.

Osmanlı Devleti eğitim öğretim faaliyetlerine daha kuruluş yıllarından itibaren başlamıştır. Bunda Büyük Selçuklu ve Anadolu Selçuklu Devleti’nin ve bunlardan sonraki beylikler döneminde Anadolu’da kurulan ve sistemleştirilen medreselerin payı büyüktür. Çünkü Türkler Anadolu’ya ayak bastıktan hemen sonra burada ilmî çalışmalara başlamışlardır.

Osmanlı Devleti de kendinden önceki bu eğitim birikiminden istifade etmiştir. Bunun yanında Osmanlı idaresi ilim adamlarına büyük önem vermiş ve yeni kurulan devlet içinde ilmi çalışmalara engel olabilecek tüm olumsuzlukları kaldırmak için büyük gayret göstermiş ve bunda da büyük ölçü de başarılı olmuştur. Bu gayrete örnek olarak, medreselerin bağımsız olması ve ihtiyaçlarının karşılanması için her bir medreseye gelir sağlaması amacıyla vakfiye oluşturulması örnek gösterilebilir. Bu durum medreselerin siyasi baskılardan ve maddi sıkıntılardan uzak kalarak sadece ilmî çalışmalara yoğunlaşmasını sağlamıştır.

Yine Osmanlı Devleti’nin ilim adamlarına saygı göstermesinden dolayıdır ki İran, Dağıstan, Horasan, Şam, Buhara, Halep ve Mısır gibi pek çok İslam ülkesinden âlimler, ilmin geliştiği İstanbul’a gelmişler ve İstanbul’un İslam dünyasında ilmin beşiği olmasında etkili olmuşlardır. İlme ve ilim yuvası medreselere bu kadar önem gösteren bir devletin eğitim öğretim metodu da en az onu sağlayan imkânlar kadar önemlidir.

Osmanlı Medreselerinde Eğitim

Osmanlı medreselerinde ilimler gelişigüzel okutulmamakta, belli bir intizam ve müfredat programına göre okutulmakta idi. Öğrenciler eğitimlerini bir usul üzere tamamlamaktaydılar.

Medreselerde okutulan dersler genel olarak üçe ayrılmakta idi. Bunlar;

1- Dinî Hukukî Bilimler (Ulûm-i âliye)

Tefsir
Hadis Usûlü
Hadis
Fıkıh Usûlü
Fıkıh
Ferâiz
Kelam

2- Müspet İlimler (Ulûm-i Akliyye)

Felsefe
Matematik
Astronomi
Tıp

3- Alet İlimleri (Ulûm-i âliye) (Başka ilimleri öğrenmek için araç ilimler)

Sarf-Nahiv
Gramer
Mantık
Belagat
Maânî
Bedî
İnşâ

Osmanlı Devletinin genişlemesi ve büyümesine paralel olarak medreselerin sayıları da

artmakta idi. Buna bağlı olarak medreselerin sayıları arttıkça bir derecelendirmeye ve sınıflandırılmaya tabi tutulmuşlardır.

Fatih Sultan Mehmet dönemi Osmanlı ilmî hayatında önemli bir yere sahiptir. Onun döneminde ilk tedrisat kanunu hazırlanmış ve medreseler belli bir kanuna bağlanmışlardır. Bu kanunların bir kısmının daha önce uygulandığını belirten kaynaklar da vardır.

Medreselerde dersler kahvaltıyı takiben başlayıp öğle namazına kadar devam ederdi. Medreselerde en önemli dersler sabah gerçekleştirilen derslerdir. Bununla beraber bu derslere sadece talebeler değil halktan da katılanlar olmuştur. Bu her medrese için böyle olmamakla birlikte İstanbul'da bu gelenek asırlarca devam etmiştir. Öğleden sonra ise öğrenci camide veya kütüphanede ders çalışması için ve dinlenme için serbest bırakılırdı. Genelde her gün öğle ikindi arasında ki zaman dilimi bu amaçla ayrılmıştı. Dönemlere göre değişmekle beraber günde dört veya beş ders yapılırdı. Yavuz Sultan Selim Edirne Selimiye Medresesinde, oğlu Kanuni Sultan Süleyman ise, Süleymaniye Medresesinde, günde beş saat ders okutulmasını medrese şartnamesine yazdırıp şart koşmuşlardır.

Salı günü Osmanlı Medreselerinde tatil günü olarak belirlenmiş gündür. Bu günün tatil edilmesinin amacı öğrencinin kütüphane ve diğer kaynaklara giderek ders günlerinde okuyacağı

dersleri hazırlaması, araştırması ve kitaplardan karşılaştırma yapmasıdır. Medreselerde bazen salı, perşembe ve cuma günlerinin de tatil edildiği görülmektedir. Bu günlerden başka dini bayram ve kandillerde ders yapılmazdı. Ramazan Ayı ise medreselerin senelik tatile girdiği aydır. Bu tatil günlerinde öğrencilerin bazıları memleketlerine gidip Ramazan Ayı'nı ve tatili ailesinin yanında geçirirken, bazı öğrenciler ise köylere gidip Ramazan Ayı boyunca tebliğ faaliyetlerinde bulunarak öğrendiklerini halka aktarırlardı. Bu hizmetlerinin karşılığı olarak ta maddi imkânlarını arttırırlardı.

İslam eğitim tarihinde eğitim metotlarına bakıldığı zaman münazara yönteminin sıkça kullanıldığı görülecektir. Osmanlı medreselerinde de bu gelenek devam ettirilmiştir. Osmanlı medrese eğitiminin sadece ezbere ve sık tekrara dayandığı savunulmakta ise de bu tam olarak gerçeği yansıtmamaktadır. Çünkü medreselerde "adabul-bahs ve'l-münazara" adlı ders okutulmuştur. Bu derste Osmanlıdan önceki İslam âlimlerinin ve Osmanlı dönemi İslam âlimlerinin kitapları okutulmuş ve karşılaştırma yapılması sağlanmıştır. Bunun yanında öğrenciler derslere kitaplardan hazırlanırlar, hoca derste bunları tekrar eder ve öğrencileri ile karşılıklı münazara ederlerdi. Osmanlı medreseleri münazara ve eleştiri metodunu devam ettirmekle kalmamış bu alanda önemli eserler vererek bu alana büyük katkıda bulunmuşlardır. Bununla birlikte Osmanlı medreselerinin eleştiri ve münazara metoduna verdikleri önemi Osmanlı döneminde eğitim üzerine yazılan eserlerde ve müfredat kitaplarında görmek mümkündür.

Osmanlı medreselerinde belki de üzerinde en çok tartışma yapılan konu felsefe dersleri olmuştur. Medreselerde naklî bilgilerin yanında zihni geliştiren, kişiye düşünme metotlarını öğreten, düşünceyi geliştiren mantık ve felsefe dersleri de okutulmuştur. Fakat bu durum felsefe ve mantık derslerinin aleyhine zaman zaman bozulmuştur.

Fatih Sultan Mehmet dönemi yukarıda belirttiğimiz gibi bu açıdan da yeni bir dönemin baş-

langıcı olarak kabul edilebilir. Çünkü Fatih Sultan Mehmet döneminde açılan "Sahn-ı Seman" medreselerinde kelim ilmine daha fazla önem verildiği görülmektedir. Fatih Sultan Mehmet'in kendisinin de bizzat felsefî ilimlere ilgi duyduğu bilinmektedir. Bununla birlikte Fatih Sultan Mehmet'in bazı felsefî eserlerin okutulmasını mecbur etmesi bu dönemde onun felsefeye verdiği önemi göstermesi açısından önemlidir.

16. Yüzyılın yarısından itibaren ise felsefe derslerine verilen önem azalmış ve felsefî ilimler gözden düşmeye başlamıştır. Bu durum ise bazı âlimler tarafından Osmanlı Devleti'nde ilimlerin duraklamasında önemli etken olarak görülmüştür. Felsefeye karşı takınılan bu tavır, felsefenin diğer dini ilimlerin öğrenilmesi noktasında tehlikeli olduğu görüşünden ileri gelmekteydi. Öyle ki, Kadı Beyzâvî'nin tefsirini eleştirenler bile olmuştur. Kadı Beyzâvî tefsirinde bazı filozofların görüşlerine yer vermişti. Felsefeye karşı takınılan bu tavır Kelam ilminin Fıkıh ilminin gerisinde kalmasına neden olmuştur. Osmanlı medreselerinin eğitim kadrosu ise müderris(profesör), muid(asistan) ve talebeden oluşmaktaydı.

16. Yüzyılın sonlarına doğru ise medreselerde ilk zamanlarda kurulan sistem bozulmuş, çeşitli nedenlerden dolayı eğitimde gerileme baş göstermiştir. Medreselere ait kanunların gereğince işletilmemesi, müderris ve talebelerin seçiminde yeterlilikten çok hatırın göz önünde tutulmaya başlanması, yüksek makamlara tanındıkların getirilmeye başlanması, düşünme ve fikir üretmeden çok sadece bilgilerin nakledilmesinin yeterli görülmesi gibi nedenlerle medreselerde eğitim kalitesi düşmüş, medreseler ilk zamanlardaki gibi görevlerini yerine getirememeye başlamışlardır. Bunun yanında müderrislerin ilmî eser yayınlama konusunda gerilemesi, yukarıda bahsettiğimiz gibi felsefî ilimlere gösterilen ilginin azalması, ilim işlerine rüşvetin karışması gibi birçok nedenler de medreselerin etkisinin gittikçe azalmasına neden olmuştur. Medreseleri ıslah çalışmalarının da istenilen sonucu vermemesi üzerine medreseler giderek gerilemeye başlamış ve en sonunda da kapanmıştır.

₺890

TAKSİTLE

3YIL SABİT FİYAT

Kreş

Ana
Okulu

İlk
Okul

Orta
Okul

şehir içinde şehirden uzak
gerçek bir eğitim kampüsü!

Sınavda ve
Hayatta
Başarı
için

iyi bir
insan
için

HİSAR

KOLEJİ

"senin de hakkın"

Medreseler açısından

ISPARTA

Mehmet Doğan **SİLLELİ** / Emekli Öğretim Görevlisi- Eğitimci-Şair-Yazar

Şuurlu Öğretmenler Derneği'nin Denizli, Antalya, Afyon ve Burdur'u içine alan bölge toplantısı 20. 04. 2013 Cumartesi günü Isparta'da yapıldı. Ankara'dan Isparta'ya teşrif eden dört kişilik hizmet ekibi hazır olan zevata derin ve faydalı bilgilerini aktardı. Bu güzel ve faydalı toplantıların her hafta birkaç ekip halinde değişik merkezlerde yapıldığı belirtildi.

Şuurlu Öğretmenler Derneği Isparta Şube yetkilisi Mustafa Savlu Beyefendi'nin daveti üzerine katıldığım toplantıda 'Hoş Geldiniz' Konuşmasının bana verilmiş olması çevre illerden ve Ankara'dan gelen misafirlerle daha yakından ilgilenmemizi gerektirdi.

İkişerli olarak ortaya konan sabah ve öğle sohbetlerinin arasında ve öğle arasında değerli misafirlerimizle değişik sohbetlerimiz oldu. Şuurlu Öğretmenler Derneği'nin 3 aylık olarak çıkardığı derginin Yazı İşleri Müdürü Hüseyin Yavuz Beyefendi'nin teklifi üzerine 'Medreseler Açısından Isparta' yazısı kaleme alındı. Onun için karşınızdayım.

Bana bu fırsatı veren yetkililere teşekkür ediyorum ve siz değerli okuyucularımıza başarı dileklerimle beraber Isparta'dan sevgi, saygı ve muhabbetlerimizi gönderiyorum.

Konuya girerken

İnsanlık tarihinde ve milletlerin hayatında dil, tarih, edebiyat ve kültürün önemli yeri vardır. Bu unsurları koruyamayan milletler yavaş yavaş gücünü kaybeder ve yok oluşa doğru sürüklenir.

Eğitim ve öğretimin bu değerini korumak için okullardan ve değerli öğretmenlerimizden faydalanılır. Konumuzun temelini teşkil edecek medreselerde bu ciddiyet yeterince sağlanmadığı için ilim yuvası durumunda olan medreselerin ıslahı yerine kaldırılması yolu tercih edilmiştir. 1924 senesinde çıkarılan gereksiz bir kanunla medreselerin kapatma yoluna gidilmiştir.

Medreseler 1924-1929 senesine kadar devam eden beş yıl içerisinde bir bakıma etkisiz hale getirilmiş ve Türkiye'de otuza yakın üniversite

niteliğindeki medrese birer birer kapatılmıştır. Bunun zararları daha sonra görülmüştür.

Fakat eğri cetvelle doğru çizgi çizilemeyeceği hâlâ anlaşılmış değildir. Eğitim ve inançlı insan yetiştirme meselesi Türkiye'nin en önemli ve başta gelen meselelerinden biri olarak önümüzde durmaktadır.

Genel değerlendirme

Medrese, ders kelimesinden türemiş bir kelimedir. Medrese kelimesinin lügat anlamı ders alınan veya insanlara ders verilen yer demektir. Aynı kökten türemiş olan müderris kelimesi de medreselerde ve camilerde ders veren hoca anlamında kullanılmaktadır. Günümüzün inançlı profesörlerine benzetilebilir.

Müderris, şuurlu öğretmen demektir.

Medreseler genel medreseler ve uzmanlık medreseleri olarak ikiye ayrılan sivil eğitim ve öğretim kurumlarıdır. İlk, orta ve yüksek öğrenim olarak bölümlere ayrılmaktadır. Genel medreselerde ve uzmanlık medreselerinde inanç, ahlak ve kültür ön planda yer almaktadır.

Medreselerde dinî eğitim ve öğretime ağırlık verilmektedir. Edebiyat, felsefe ve matematik bundan sonra gelmektedir. Uzmanlık medreseleri: Dâr üt- Tıp Medresesi, Dâr üş- Şifa Medresesi, Dâr ül- Hendese Medresesi, Dâr ül- Kurra Medresesi, Dâr ül- Hadis Medresesi gibi isimler almaktaydı. Bugün Amerika'da NASA'nın yapmaya çalıştığı işi yapan astronomi kuruluşları, medreseler vardı.

Buralarda mesleki eğitim, temel teşkil eden dinî bilgilerin üzerine bina edilirdi. İnançlı, ahlaklı, bilgili doktorlar, matematikçiler, edepli edebiyatçılar ve şuurlu muallimler yetiştirdi. Bu şuurlu muallimler, bugünü ile yarını arasında bağ kurabilen şuurlu insanları yetiştirdi.

Medreseler iyi ve faydalı insan yetiştirmeyi amaçladığı için insana ve insanın iyi yetiştirilmesine ağırlık vermekteydi. Uzmanlık alanı olan medreselerde de dinî ağırlık ön planda yer almaktaydı. Uzmanlık medreseleri içerisine askeri eğitim ve öğretim kurumları da girerdi.

Medreseler 1924-1929 yılları arasında bir bakıma etkisiz hale getirilmiş ve üniversite niteliğindeki otuza yakın medrese birer birer kapatılmıştır.

Acemi Oğlanları Ocağı, Yeniçeri Ocağı ve Enderun Mektepleri bunlar arasında yer alırdı. Buralarda savaş sanatı öğretilirdi.

Medreseler, büyük devlet desteği alan kurum ve kuruluşlar olması yanında genel olarak özel eğitim ve öğretim kurumları idi. Isparta'mız açısından medreseler on üçüncü yüzyıl sonlarında kurulmaya başlamış ve Osmanlılar döneminde gelişme göstermiştir. Osmanlılar döneminde ilk medrese İznik'te açılmıştır. Buna Orhan Gazi ön ayak olmuştur. Bundan sonra medreseler Bursa, Edirne ve İstanbul'da kurulmaya başlamış ve yurt geneline yayılmıştır.

Isparta'da Selçuklular döneminde Uluborlu'da, Eğirdir'de ve Atabey'de gelişmiş üniversite ayarında dünyaca meşhur medreseler açılmıştır.

Isparta'daki medreseler

Isparta'da Selçuklular döneminde açılmış, tarihi ve ilmi özellik taşıyan medreseler vardır. Bunlar Uluborlu'da Alaaddin Camii Medreseleri, Eğirdir'de Taş Medrese ve Atabey'de Ertokuş Medresesi bulunmaktadır. Bunlara Yalvaç'taki Eski Medrese, Ahmet Rüştü Efendi Medresesi eklenebilir.

Uluborlu'da 1231 senesinde yapılmış olan Alaaddin Camii'ne bitişik tarihi iki medrese vardır. Caminin doğu ve batı cephesinde bulunan medreseler: " Alaaddin Camii Medreseleri " olarak bilinmektedir. Bu medreseler caminin yapılışından sonra yapılmış bulunmaktadır.¹

Eğirdir'deki Taş Medrese Sultan Alaaddin Keykubat'ın oğlu Gıyaseddin Keyhüsrev 2 tarafından 1237 senesinde han olarak yaptırılmıştır. Hızır Bey Camii ile bütünleşen ve külliye haline gelen bu binayı daha sonra bu bina Dün-

dar Bey tarafından 1302 senesinde medreseye çevrilmiş ve asırlar boyu hizmet veren bir güzel kurum haline gelmiştir.²

Medreseler iyi ve faydalı insan yetiştirmeyi amaçladığı için insana ve insanın iyi yetiştirilmesine ağırlık vermektedir. Uzmanlık alanı olan medreselerde de dinî ağırlık ön planda yer almaktaydı.

Atabey’de gelişmiş üniversite ayarında dünyaca meşhur medrese külliye halinde 1224 senesi Ramazan ayında açılmıştır. Atabey Medresesi veya Ertokuş Medresesi adlarıyla bilinen bu medrese, Antalya askerî valisi, Subaşı Mübarezzeddin Ertokuş tarafından yaptırılmış ve asırlar boyu insan yetiştirme yönüyle büyük hizmetler vermiştir.

Fakat Cumhuriyet Dönemi’nde 1924 senesinden sonra bakımsız kalarak perişan olmuştur. Bu perişanlığı yakından gören 1963 senesinde Kurşunlu Camii İmam-Hatibi olan Ispartalı Hafız Mehmet Ali Ege, bir şiirle durumu tenkit eder ve şiirini çoğaltarak ilgililere gönderir.³

Bunun sonucu Ankara’dan gelen bir müfettişin incelemeleri neticesinde bu tarihi medrese tamir edilir. İnşallah bizim de iyi niyetlerimiz iyi ve inançlı insan yetiştirme konusunda faydalı sonuçların alınmasına vesile olur.

Eğitim ve Öğretimde Hürriyet

Eğitim, öğrenilen bilgileri kullanma ve değerlendirme demektir. Isparta’da medreselerin bolluğu bu konunun daha geniş işlenmesine doğru bizi sürüklemektedir. İlkokul niteliğindeki Sıbyan Mekteplerinde başlayan eğitim ve öğretim; medreselerde gelişmekte ve uzmanlık medreselerinde doruk noktaya ulaşmaktadır.

Ayrıca medreselerde öğretmen ve ders seçme ve medrese değiştirme hürriyeti diyebileceğimiz kolaylıklar vardır. Bugün bile bu seviyeye ulaşılmış değildir. Ders geçme meselesi öğren-

cilerin yakasına yapışmaktadır veya kurul kararıyla öğrenciler bilmeden, hak etmeden sınıf geçirilmektedir. İnsanımız cehaletin içine sürüklenmektedir.

1908 istatistiklerine göre Isparta için Böcüzade Süleyman Sami, bize şu bilgileri vermektedir: “Isparta İlçe merkezinde 15 cami, 44 mescit, 1 Mevlevihane, 5 tekke, 1 Yetimhane, 10 medrese, 500 cilt değerli eser bulunan kütüphane vardır.” diye bilgi veriyor. Üzerinde durulması gereken açıklamalar yapıyor.⁴

Daha sonra Isparta’daki Tarihi Medreseler bölümünde bu bilgiler genişletiliyor. Sadiye Medresesi, Şakirzade Medresesi, Harabizade Medresesi, Müftü Efendi Medresesi ve Keçeci Mahallesi’nde kurulan Mehdioglu Medresesi hakkında bilgi veriliyor. Tarihe damgasını vuran bu kurumlar asırlara hükmediyor.⁵

Biz her mahallede özel eğitim kurumu şeklinde kurulan ve sayısı artan bu medreselerle ilgili bilgi ve açıklamalarımızı inşallah inceleme ve sizlere ulaştırma fırsatı buluruz, diye düşünüyoruz. Bu tür çalışmalar her vilayetimizde uygulanmalıdır, diyoruz.

KAYNAKÇA

Yiğitbaşı, Süleyman Sükuti, Felekabat (Eğirdir) Tarihi, İstanbul- 1972, Böcüzade, Süleyman Sami, Kuruluşundan Bugüne Kadar Isparta Tarihi, (Neşreden Suat Seren) İstanbul-1983, Turan, Osman, Selçuklular Tarihi, İstanbul- Demirdal, Sait, Uluborlu Tarihi, Silleli, Mehmet Doğan, Isparta’nın Manevi Mimarları ve Türbeleri Dizisi, Akdeniz Gazetesi 1997-1998/Isparta, (256 makeden 8’i) Meydan Larous, ilgili maddeler... İslam Tarihi Ansiklopedisi, ilgili maddeler...

1-) Geniş bilgi için Sait Demirdal’ın “Uluborlu Tarihi’ne” bakılabilir.

2-) Geniş bilgi için Süleyman Sükuti’nin “Felekabat Tarihi’ne” ve Böcüzade Süleyman Sami’nin “Isparta Tarihi’ne” bakılabilir.

3-) Mehmet Ali Ege, 1944 Isparta doğumlu şair ve yazar; aynı zamanda Hafız’l Kur’an ve Mevlidhandır. 1994 senesinde Isparta İstiklal Camii’nden emekli olmuştur. Halen Isparta’da millî ve manevî hizmetlerini devam ettirmektedir.

4-) Böcüzade Süleyman Sami, Isparta Tarihi 1983-İstanbul, s.73

5-) Böcüzade Süleyman Sami Efendi, age, s. 85-88,

NİZAMÜLMÜLK VE NİZAMİYE MEDRESELERİ

Kâmil ÇALIŞKAN / Araştırmacı-Yazar

Asıl adı Ebû Alî Hasen b. Alî b. İshâk et-Tûsî olan Nizamülmülk 21 Zilkade 408'de (10 Nisan 1018) Horasan'ın Tûs şehrine bağlı Râdkan köyünde dünyaya geldi. Küçük yaşta annesini kaybeden Nizamülmülk'ün eğitimiyle, aynı zamanda Gaznelilerin Tûs âmili olan babası ilgilendi. Kur'an-ı Kerim'i hıfz ettikten sonra devrin ileri gelen âlimlerinden hadis dersleri aldı. Ebû Abdullah b. Muhammed et-Tûsî, Abdülkerim el-Kuşeyrî başta olmak üzere birçok muhaddisten hadis rivayet etti. Ayrıca dönemin edip ve şairlerinin sohbet meclislerinde bulunarak inşa ve hitabet sanatında kendini geliştirdi. Nizamülmülk babasıyla birlikte Gaznelilerin Horasan valiliğinde görev aldı. Ancak Dandanakan Savaşı sonrası bölgenin Selçuklu hâkimiyetine geçmesi sonucunda babasıyla beraber Selçukluların hizmetine girdi. Çeşitli idari görevlerde yer alan Nizamülmülk Merv şehrine gittiğinde Çağrı Bey tarafından büyük ilgi ve yakınlık gördü. Çağrı Bey'in vefatından sonra Tuğrul Bey döneminde Horasan valisi oldu. Siyasi ve idari yetenekleriyle Alparslan'ın dikkatini çeken Nizamülmülk, kardeşi Süleyman'la giriştiği taht kavgasında Alparslan'ın yanında yer aldı ve onun başarıya ulaşmasında büyük hizmetleri oldu. Bunun sonucunda Alparslan tahta geçtikten kısa bir süre sonra vezir tayin edildi.

Vezirliği döneminde Nizamülmülk, Alparslan'ın Malazgirt hariç tüm seferlerine iştirak etti. Tüm bu savaşların kazanılmasında

ve Kutalmış İsyanı'nın bastırılmasında büyük emekleri geçmiştir. Sultan Melikşah'ın tahta geçmesinde ona yardımcı olmuş ve Melikşah döneminde Selçuklular için büyük tehdit oluşturan Hasan Sabbah ve Haşşaşiyyun tarikatına karşı mücadeleyi bir devlet politikası haline getirmiştir. Uzun süren vezirliği sırasında devlet yönetimi üzerindeki hâkimiyetinden rahatsız olan diğer bazı devlet adamları, bu husustaki şikâyetlerini her fırsatta sultana arz etmişlerdir. Ancak sultanın, şikâyetler hakkında Nizamülmülk'ü her dinlediğinde onu haklı bularak yetkilerini artırdığı belirtilmektedir. Nizamülmülk, devlet ricali ile Isfahan'dan Bağdat'a gerçekleştirdiği bir yolculukta Nihavend yakınlarında Sehne adlı bir köyde konakladığı sırasında Ebû Tâhir-i Errânî isimli bir Bâtını fedaisi tarafından öldürülmüştür. Cenazesi Isfahan'a geri götürülerek buradaki türbesine defnedilmiştir. Bazı kaynaklarda ölümünün arkasında sultanın bulunduğu söylene de Melikşah'ın, Nizamülmülk'ün ölümünden büyük üzüntü duyduğu ve olayla ilgisinin bulunmadığına dair yemin ettiği kaydedilmiştir.

Halk arasında adaleti, siyasi zekâsı, cömertliği, bilgeliği ve ahlakıyla şöhret bulan Nizamülmülk halkın şikâyetlerini açıkça dile getirebilmesini haksızlığın önlenmesi için vazgeçilmez bir unsur olarak kabul etmiştir. Gerek fikrî anlamda gerekse siyasî açıdan oldukça karmaşık bir dönemde görev yapmasına rağmen söz konusu kaos ortamının sona ermesi için büyük gayret sarf etmiştir. Bu amaçla âlimler üzerindeki siyasi baskıyı azaltmış, Ebu'l-Kasım el-

**Sultan Melikşah döneminde
Selçuklular için büyük tehdit
oluşturan Hasan Sabbah ve
Haşşaşiyyun tarikatına karşı
mücadeleyi bir devlet politikası
haline getirmiştir.**

Kuşeyrî ve İmamu'l-Haremeyn el-Cüveynî başta olmak üzere birçok âlimin ülkelerine dönmesine müsaade etmiştir. Ayrıca başta Hasan Sabbah ve tarikatı olmak üzere Bâtını akımlarla

ilmî, siyasî ve askerî yönden mücadele etmesi, toplumdaki huzur ve ahengi sağlama amacının bir diğer yansımasıdır.

Nizamülmülk, vezirliği sırasında iktâ sistemini sağlam bir yapıya kavuşturarak ülkenin her tarafında yaygınlaştırmıştır. Bu sayede ülkenin refah düzeyinin artmasının yanı sıra güçlü bir ordu meydana getirmek mümkün olabilmıştır. Onun zamanında saray, divan ve yargı teşkilatları da yeniden yapılandırılarak Büyük Selçuklu Devleti gücünün zirvesine ulaşmıştır.

Nizamülmülk, İslam ilim ve eğitim tarihinde müstesna bir yere sahiptir. Hadis ilmiyle meşgul olmasının yanı sıra 485'te (m. 1092) tamamladığı "Siyasetname" adlı eserinde elli fasıl halinde devlet idare ve teşkilatıyla ilgili konuları incelemiştir. 466'da (m. 1074) bir rasathane inşa ettirerek astronomi âlimlerini burada bir araya getirmiş ve İran takviminden farklı bir takvim çalışmasına başlanmasını istemiştir. Ömer Hayyam başkanlığında yürütülen çalışmalar sonucunda Sultan Melikşah'ın Celâlüddeve lakabına nispetle Calâli takvimi adıyla anılan güneş yılını esas alan yeni bir takvim geliştirilmiştir.

Nizamülmülk'ün İslam eğitim tarihindeki ayrıcalıklı konumunun nedenlerinden biri de hiç şüphesiz kendi adına nispetle anılan Nizamiye medreseleridir. Başta Bağdat olmak üzere İsfahan, Nişâbur, Belh, Musul, Basra, Herat, Merv ve Amül kentlerinde açılan medreselerin amaçları arasında ilmin devlet eliyle desteklenip geliştirilmesi ve devletin üst kademe yöneticilerinin yetiştirilmesi bulunmaktaydı. Ancak bunun yanında Şii Fatımilerin Sünni Abbasi ve Selçukluları yıpratma politikalarına ve sapkın olarak nitelendirilebilecek Bâtîni akımlara karşı ilmi bir propaganda faaliyeti ile Ehl-i Sünnet akidesini desteklemek medreselerin inşasıyla güdülen bir diğer temel amaçtı. Medreselerde

Kur'an ilimleri, hadis, Şâfii fihkî ve usulü, Eş'arî kelamı, Arap dili ve edebiyatı, riyâziye ve ferâiz ilimleri okutulmaktaydı. Yirmi yaşından büyük öğrencilerin kabul edildiği medreselerde eğitim dört yıl sürmekte ve dersler hafta boyunca öğleden önce

Şii Fatımilerin Sünni Abbasi ve Selçukluları yıpratma politikalarına ve sapkın Bâtîni akımlara karşı ilmi bir propaganda faaliyeti ile Ehl-i Sünnet akidesini desteklemek, bu medreselerin inşasıyla güdülen bir diğer temel amaçtı.

başlayıp öğle, ikindi ve yatsı namazlarından sonra da devam etmekteydi. Görev alabilmek için Şâfii mezhebine mensup olmanın gerektiği medreseler, bu nedenle Şâfii fihkının gelişip canlanmasına önemli katkılarda bulunmuştur. Nizamiye medreseleriyle birlikte ilk kez müderrislere devlet tarafından maaş bağlanmış ve öğrencilere burs alma imkânı temin edilmiştir. Bu durum ise ilmin itibarını düşürdüğü gerekçesiyle Maverâünnehir ulemasınca tenkit edilmiştir. Diğer taraftan eğitimin devlet desteğiyle sürdürülmesi, siyaset adamlarının ilmi hayata müdahalesi yolunun açılmasında etkili olmuştur. Ancak tüm bu eleştirilere rağmen Nizamiye Medreseleri, ilerleyen dönemlerde İslam devletlerinde açılacak medreselere örnek teşkil etmenin yanı sıra, ilk defa kampüs tarzında bir yerleşim belirlemekle modern üniversite anlayışının şekillenmesinde de önemli rol oynamıştır. Medreseler sayesinde Ebû İshak eş-Şirâzî, İbnü's-Sabbağ, Ebû Abdillâh et-Taberî ve İmam Muhammed el-Gazâlî başta olmak üzere meşhur birçok âlim bir araya gelme ve öğrenci yetiştirme imkânı bulmuşlardır. Sonuç olarak Nizamiye medreseleri gerek yetiştirdiği âlimler gerekse eğitim tarzıyla İslam eğitim tarihinde bir mihenk taşı vazifesi görmüştür.

Kaynakça

İslâm Ansiklopedisi, MEB Devlet Kitapları, Eskişehir Anadolu Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi, 1997, 9. cilt, s. 329-333.

İslam Ansiklopedisi, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 33. Cilt, s. 188-196.

İsmail GÜVEN, Büyük Selçuklu Devletinde

Eğitim ve Öğretime Genel Bir Bakış,

<http://dergiler.ankara.edu.tr/dergiler/40/501/6024.pdf>

Zamanımızda Tarihe Şahitlik Etmiş Alim, **Merhum Muhammed Emin ER Hocamız*** ile Medreseleri ve Haccı Konuştuk

Hayati ÜNLÜ / Akademisyen Eğitimi

Zamanımızda tarihe şahitlik etmiş Türkiye’de dünyanın birçok ülkesinde eserleri yayınlanan fıkıh ve benzeri ilimlerde söz sahibi olan, Muhammed Emin Er Hocamızı hastanede ziyaret ederek tarihe ışık tutacak medreseler konusunda röportaj yaptık. Hocamız rahatsızlığında bile Hacc’ın menasikleri konusunda kitap yazmak için notlar tutuyordu. Başucunda notlarına şahitlik ettik. Biz Hocamızın özellikle hayatının önemli kesitlerini öğrenmek istiyorduk. Hac menasiklerini görünce kendisinden Tek Parti İktidarı dönemindeki Hac uygulaması ve o dönemdeki Mekke-Medine’nin durumunu öğrenmek istedik. Böylece bize anlattıklarını sizlerle paylaştık. Rabbim Hocamıza sağlıklı ve bereketli ömür versin. Okurlarımıza ve dostlarımıza selam ve duaları oldu. Biz de kendilerine duacıyız. Röportaj’da bize yardımcı olan, imkan hazırlayan oğlu Sayın Halil İbrahim Er Bey’e ayrıca teşekkür ediyoruz.

Milli Şuur: Hocam, elinizde yazdığınız bazı notlar görüyoruz. Yeni bir çalışma mı yapıyorsunuzuz?

Muhammed Emin Er: Hac menasiklerini yaşıyorum.

Milli Şuur: Hocam sizi böyle hasta yatağınızda böyle bir çalışmaya iten sebebi öğrenebilir miyiz?

Muhammed Emin Er: Ben belki elli defa Hacca ve bir o kadar Umreye gittim. Bu ziyaretlerimde hacılarımızın birçok eksikliklerini gördüm. Bu nedenle son yazacağım kitapla onların bu eksik ve yanlışlıklarını gidermeye çalıştım.

Milli Şuur: Hocam notlarınızı Arapça tutmuşsunuz. Kitabınız Arapça mı yayınlanacak?

Muhammed Emin Er: Talebelerimiz tarafından bu daha sonra Türkçeye tercüme edilecek. Eğer fırsat bulursak Arapçasını da yayınlayacağız.

Milli Şuur: Hocam! Siz Cumhuriyet’in o basıkıcı döneminde yaşadınız. O dönemde ilim tahsil etmeye çalıştınız. Biz biliyoruz ki o dönemlerde Hacca gitmek zor olduğu gibi, yasaklanmıştı da bize o dönemde nasıl Hacca gittiğinizi ve bundan yaklaşık 70 yıl önceki Haccın nasıl olduğunu anlatabilir misiniz?

Muhammed Emin Er: Kayınvalidemin Diyarbakır’da bir evi vardı. Onu sattı. Parasıyla Hacca gitmek istedi. Yanında mahremi olmadığından onu ben Hacca götürdüm. İlk Haccımı böylece kayınvalideme refakat ederek yapmış oldum.

Milli Şuur: Hocam, Bize Haccı nasıl yaptığınızı anlatır mısınız?

Muhammed Emin Er: 1947 yılının Ramazan Bayramı’nı yaptıktan sonra Suriye’ye geçtik. Çünkü o dönemde Türkiye’den Hacca gidişler yasaktı. Hacca gitmek isteyenler Suriye’ye gidiyor, buradan Suudi Arabistan’a geçiyorlardı. Suriye’deki arkadaşların evine konuk olduk. Ben Şam’a gidip pasaport çıkardım. Pasaportun gelmesi tam 33 gün sürdü. Suriye’den Suudi Arabistan’a vapurla gittik. Vapuru tam bir hafta bekledik. Bir hafta sonra vapur gelince 1100 liraya bilet alıp bindik. Altı gün ve altı gece süren vapur yolculuğundan sonra Cidde’ye vardık. Cidde’de bizi karantinaya aldılar. Fakat bizde hastalık olmadığına kanaat getirince inmemize izin verdiler. Sultan Abdulhamit’in yaptırdığı misafirhaneye bizi yerleştirdiler. Yerlerde sade-

ce hasır vardı. Sular acıydı. Her tarafta karasinekler vardı. Ardından Mekke'ye geçtik.

Kâbe'de tavaf alanı çok dardı. Üç metre bile geniş değildi. Tavaf mahalli üzeri küçük

ampullerle donanmış bir ip ile çevriliydi. Başka aydınlatma yoktu. Makam-ı İbrahim'in üstünde kubbe vardı. Kâbe'ye çok yakındı. Zemzem kuyusu da onun kenarındaydı. Şimdiki yerde değildi. Zemzem ile Makam-ı İbrahim arasında köprü gibi bir geçit vardı. Hacılar altından geçer Hacer'ül-Esved'e giderlerdi. Buraya "Bab-u Şeybe" denirdi. Zemzem kuyusu üzerinde de İmam-ı Şafii'nin makamı vardı. O zaman müezzinler burada kalır ezan okurlardı. Diğer üç imam için direkler üzerinde Kâbe'nin dört tarafında yer hazırlanmıştı. Alt tarafında hacılar namaz kılarlardı. Zemzem kuyusundaki İmam-ı Şafii makamı altında musluklar vardı. Kuyudan su çekilir buraya dökülür, susayan gider bardağını doldurur içerdi. Bugünkü gibi kalabalık değildi. Suyun tadı da o zaman başka idi. Şimdiki gibi değildi. Şimdi değiştirilmiştir. O zaman sadece bir küçük binada birkaç tane tuvalet vardı. Fakat tıkanıp kapılara kadar 8-10 cm su ile olduğundan yaklaşılamıyordu. Hacılar ibriklerini doldurur yakın binaların arka taraflarında tuvalet ihtiyaçlarını görürlerdi.

Safa-Merve o zaman çarşı idi. Sağda solda dükkânlar vardı. İnsan Safa'dan Merve'ye giderken bir dereye iner, bir de yokuşa çıkardı. O zaman hacılar mecburi olarak "mutavvif" denilen rehberin yanında olurlardı. Hacılar bu rehber 15 riyal verirlerdi. Onun evinde kalırlar Arafat'ta da onun çadırında bulunurlardı.

Su ihtiyaçlarını rehber temin ederdi. Bazen bu parayı vermeyenler bile çıkardı. Bunun üzerine Mutavvif hacılara yemin ettirir;

-Kimin parası yoksa ondan para almayacağım, hatta ona yol parası bile vereceğim, derdi. Buna rağmen para vermemek için yalan yere yemin eden hacılar da olurdu.

Arafat'a gitmeden önce bir gece Mina'da kalıncırdı. Şam'dan arabayla gelenler araba ile, deve ile gidenler deve ile Arafat'a giderlerdi. Mina ve Arafat'ta Zübeyde suyu denilen içilecek su vardı.

Hacılar sayıca az olduğundan Cebelurahme eteklerinde kalırlardı. Diğer yerler hep boş kalırdı. Türkiye'de otuz dört liradan aldığımız Reşat Altını orada kırk beş riyale verildi. Türk parası o zaman değerli idi. *Tuhfat-ü İbn-i Hacer* adlı kitabı yirmi beş riyale aldım.

Hac yaptıktan sonra oradan kamyonla Medine'ye döndük. Üç gün üç gecede Medine'ye yetiştik. Yollar kötü ve kumdu. Bazı arkadaşlar deve ile gittiler. Çok zorluk gördüler. Deve ile gittiklerine pişman oldular. O zamanlar Hacca gidenler az olduğundan Suudi Hükümeti ve halkı insanların tekrar gelmesi için çaba sarf ederlerdi. Hatta görevliler bize; "Memleketinize gittiğinizde haccın zor olduğunu söylemeyin. Hacca gelmeleri hususunda halkınızı teşvik edin." derlerdi.

Suudi halkı o zaman çok fakir olduğundan hacıların çok olmasını isterlerdi.

Türkiye'nin birçok ilinden Hacca gelen hiç yoktu. Bursa ilinden de tek bir kişi gelen vardı. Mutavvif sadece ona rehberlik yapıyordu. Sultan Abdulhamid, Türkiye'nin her iline ayrı bir mutavvif tayin etmişti. Sekiz günümüzü Medine'de tamamladıktan sonra Cidde'ye döndük. Henüz vapur gelmemişti. Bir iki gün vapur bekledik. Nihayet vapur geldi bindik.

Beyrut'a gittik. Orada Suriye nüfus kâğıdı taşıyanlar indiler. Biz de indik. Vapur inmeyenleri İskenderun veya İzmir'e getirdi. Biz Beyrut'tan kamyonlarla önce Şam'a, Halep'e ve sonra Derbesi Köyü'ne gittik. Burası hudutta bir köydü.

Hacılara çok kıymet veriyorlardı. Hudut kapısındaki görevliler de:

-Bunlar hacıdır geçsinler, diye kolaylık gösterirlerdi.

Bu sebeple bazı hacı olmayan şahıslar hacılara karışır hududu geçerlerdi. Sınırı geçmemize müsaade edilmesi için sınır kapısındaki karakola gidilerek görevlilerle görüşüldü. Bir miktar da para verildi. Bunun üzerine sınırı geçmek için sınır kapı karakoluna gittik. Daha önce görüşülüp para verildiği için ses çıkarmadılar, “geçin” dediler. Biz de sınırı geçip Türkiye topraklarına girdik. Biraz yol aldıktan sonra bir dereye indik. Aniden dört beş jandarma sövüp sayarak karşımıza çıktılar.

-Hac yasak olduğu halde siz kaçak olarak hacca gidenlerdensiniz. Sizi tutuklayıp yetkililere teslim edeceğiz, dediler.

Karakoldan izin alıp sınırı öyle geçtiğimizi söyledikse de kabul etmediler.

-Biz o karakolun askerleri değiliz, deyip bizi sıkıştırdılar.

Mecburen onlara da bir miktar para verdik. Parayı alınca bizi serbest bıraktılar. Yolumuza devam edip evimize ulaştık. Toplam yolculuğumuz üç aydan fazla sürmüştü.

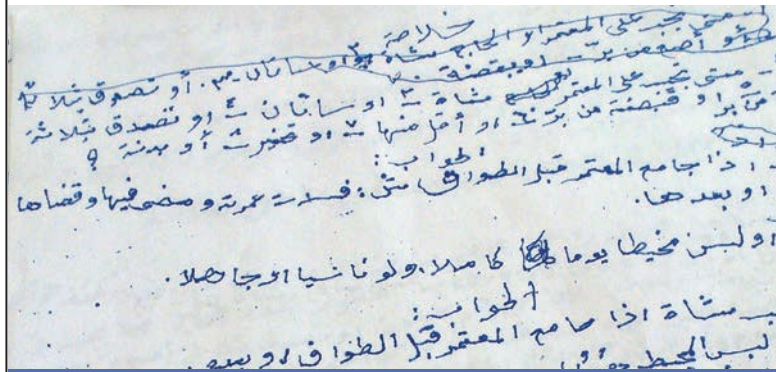
Milli Şuur: Hocam! Bir sizin çektiğiniz Hac sıkıntısı bir de günümüz insanların yaptığı. Bu gün insanlar uçağa binerek bir haftada Haccını yapıp geliyor. Hocam! Biz dergimizde doğudaki medreseleri anlatmak istiyoruz. Siz bir anlamda bu medrese kuşağının son temsilcisisiniz. Biraz da nasıl ilim tahsil ettiniz? O dönemlerde Arapça yasak olduğu gibi, dini eğitim verilmiyordu?

Muhammed Emin Er: Bugünkü gençlerin sahip olduğu imkânların hiç birisine sahip değildik. Ayrıca, ilim öğretecek insan olmadığı gibi, Arapça ve dini ilimler de yasaktı. Babam, ilme çok meraklı olduğundan bizim okumamızı istiyordu. Bu nedenle bizi eğitmesi için bir hoca tutmuştu. Fakat aniden vefat edince ilim hayatım yarım kaldı. Ben de hayvanlarımızı otlatırken kendi kendime ilim öğrenmeye çalıştım.

Osmanlıca okuma ve yazmayı öğrenmiştim. Benim defterim kayalar, kalemim de taşlardı. Ben kendi kendime okuma yazmayı öğrenince insanlar şaşırdılar. Hatta benim için şöyle diyorlardı: “Bir çocuk var, kendi kendine okuma yazmayı **öğrenmiş. Gece Hızır gelip ona ders veriyormuş.**”

Fakat bu bana yetmiyordu. Ben sürekli daha derin ilim verecek insan arayışı içindeydim. Bu sırada Arap alfabesi yasaklandı. Medreseler kapatıldı. Benim ilim öğrenme yolunda engel çıkmış oldu. Fakat ben yine yılmadım. Hemen yeni alfabeyi kendi kendime öğrendim. Sadece iki gün okula gitmeme rağmen yeni alfabeyle kitap okuyabiliyor, yazı yazabiliyordum. Artık ilim öğrenme aşkım dayanılmaz duruma gelince yaklaşık onsekiz yaşlarında köyü terk ettim. Adana, Ankara, İstanbul, Bursa'ya gittim. Buralarda hem çalışıyor ve hem de ilmimi artırmaya çalışıyordum. Nerde ilim öğrenebileceğim bir yer ve kimse varsa yanına gidiyor ders alıyordum. Bütün bu yolculuğumu yayan yapıyordum. Yani Diyarbakır'dan Ankara, İstanbul ve Bursa'ya yayan gitmiştim. Hatta Ankara'da beni tutukladılar. Diyarbakır'dan buraya nasıl gelmiş diye.

Sonunda bütün bu araştırmalarımın düzensiz bir şey çıkmayacağını görerek, tanıştığım insanların yardımlarıyla Suriye'ye gittim. Tabii ki gizli yollarla gittim. Burada uzun yıllar kalıp dini ve Arabi ilimlerimi tamamladım. Fakat Suriye bu sırada Fransızların işgali altındaydı. Benim Türkiye'den gizli yollarla gelmemden dolayı Türk casusu diye tutuklandım. Fransız komutanın odasına getirildim.

Hazırladığı yeni kitabın notları

Masasında tabanca vardı. Beni sorguya çektiler. Fransız komutan, casus olduğuna inandığı kişiyi mahkemeye göndermeden direk masasındaki tabancayı çekip öldürüyordu. Benim casus olmadığımı inanmış olacak ki hapse attırdı. Yaklaşık altı ay hapiste kaldım. Sonra suçsuz olduğum görülerek serbest bırakıldım. Tabii ki o zamanın hapishaneleri şimdiki gibi değil, çok sıkıntılı bir dönem geçirdim.

Daha sonra Türkiye'ye geldim. Fakat henüz kendimi yeterli görmüyordum. Bu nedenle Norşin'e gittim. Burada Şeyh Maşuk'un medresesinde okudum. Fakat bir hafta sonra beni çağırıp icazet vermek istediler. Çünkü ilmi konularda yeterli olduğumu düşünüyorlardı. Ben almak istemedim. Fakat ısrar üzerine icazeti aldım.

O zamanlar bir medresede, köy ortamında bir camide kalmak için yeme içme büyük bir mesele idi. Köylerde bulunan insanlar kaç kişiye bakacaklarını hocaya söyler, hoca da ona göre talebe kabul ederdi.

Milli Şuur: Hocam! İlim yolunda çektiğiniz bu meşakkatler inşallah okuyucularımız için ibret olur. Bu gün bilgisayarlar eşliğinde biz yine de ilim öğretemiyoruz. Hocam bize medresede yaşadığınız bir anınızı anlatabilir misiniz?

Muhammed Emin ER: Ben Suriye'den gelecek bir grupta oraya Suriye'ye gitmek isterken, Siirt Tillo'dan iki sünnetçi geldi. Ben onlara da durumumu anlattım. Bana dediler ki:

-Metina dağında, Tahvik Köyünde Molla Hasan isimli büyük bir alim var. Talebeleri de var. Arapça ders de veriyor, oraya git.

Ben de misafir kaldığım evden izin alarak o köye gittim. Akşam ile yatsı arası, köye vardım. Hocayı buldum. Hoca kılık kıyafetime bakınca beni bir memur zannetti. Bana;

-Atın nerede? Söyle çocuklar bağlasınlar, dedi.

-Benim atım yok, okumaya geldim, dedim.

Beni baştan aşağı süzdükten sonra

-İlim yolu meşakkat, zorluk, çile yoludur, dedi.

-Olsun, dedim.

-Sen Hanefi misin? Şafii misin?

-Hanefiyim, dedim.

Hoca Şafii idi. Fakat konuşmasına devamla;

-Yanımda *Mülteka* diye bir Hanefi kitabı var getireyim, dedi. Ardından kitaptan bazı şeyler okuyup bana sordu. Cevap verdim.

-Okuyacağına aklım kesiyor, dedi

Multeke kitabından bana ders verirken Şafii mezhebine muhalif yerleri görünce hayrette kaldı.

Ben o yerleri kendisine izah ettim. Talebeleri-ne seslenerek sitem etti:

-Siz senelerden beri okuyorsunuz, bu genç kadar mezhebinizi bilmiyorsunuz. Aklım keser bu okuyabilir.

O zamanlar bir medresede, köy ortamında bir camide kalmak için yeme içme büyük bir mesele idi. Köylerde bulunan insanlar kaç kişiye bakacaklarını hocaya söyler, hoca da ona göre talebe kabul ederdi. Hasan Hoca bana ders vermek istiyordu ama "Ratibe" denilen, öğrencinin yeme içmesini üstlenecek bir kimse bulunup bulunmayacağını araştırmaya koyuldu.

Şeyhmus isminde bir talebesini çağırdı.

-Tayin var mı diye sorudu.

Talebe,

-Geçen gün Ahmet talebe gelirse ben bir talebenin tayinini veririm demişti, dedi.

-Git iyice öğren bakalım, dedi. Talebe biraz sonra olumlu cevapla dönünce Hoca da;

-Sen git onunkini al. Bu Efendininkini de. Bu Efendi almaya utanır.

İnsan psikolojisinden anlayan Hasan Hoca bir talebeye talimat verdi:

-Molla Şeyhmus, bu Efendi utanır. Sen o evden kendine ratibeyi al, getir. Buna da kızım Kafiye evden getirsin.

Böylece önemli bir mesele halledilmişti. Talebelerle beraber hücreye gittik.

Medresenin duvarları adam boyu siyah taşlardan örülüydü. Aralarında yer yer delikler vardı. Gittiğimizde mevsim kış idi. Isınmak için odun yakıyorlardı. Hücrede baca yoktu. Ateş yanınca oda dumanla doluyordu.

İlk zamanlar, gözlerim yanmaya başlar, yaşlar su gibi akardı.

Diğer talebeler alışkın olduklarından dolayı umurlarında değildi. Okumaya olan merakımdan dolayı o izdihamlar bana da hiç geliyordu. Ben de kısa zamanda alıştım.

Hocam bana Mülteka kitabından ders vermeye başladı. Bir hafta sonra talebelerin volta atarak bir şeyler mırıldandıklarını gördüm. Ne yaptıklarını sorunca Nahv ilmini okuyup ezberlediklerini söylediler. Onlarla aynı dersleri okumak istediğimi hocama söyledim. Hocam da kabul etti. *Emsile* kitabından başladık. Beş günde bu kitabı ezberledim. *Bina*, *İzzi*, *Maksud* kitaplarını okudum. Bende *Emsile*'nin Türkçe tercümesi vardı. Ondan istifade edip okuduğumuz kitaptaki bazı yanlışları düzeltiyordum. Diğer talebeler hocama;

-Hocam, senin bu taleben daha yeni ders almaya başladığı halde kitapta geçen yanlışları bilip düzeltebiliyor, diyerek şaşkınlıklarını ifade ediyorlardı. Bu dört kitabı bir buçuk ayda bitirdim. Hem de hepsini ezberledim. Bu kitapları birinci gün 50, ertesi gün 30, diğer günlerde ise birer defa tekrar ederdim.

Hocam bir müddet sonra Tahvik köyünden Diyarbakır'a nakil oldu. Hocamın gittiği yerde de bu işi devam ettirecek ortam yoktu. Ben böylece hocasız kaldım. Medreseleriyle ünlü, ilim ve tasavvuf merkezlerinden Siirt Tillo'ya gittim. Ancak orada da beklediğim ortamı kaybolmuş olarak buldum Buraya gelen bir Vali, tüm tekke ve medreseleri kapatmıştı. Hiçbir şekilde göz açtırmıyordu. "Devlet ve jandarma korkusundan medrese usulü ders veren yoktur." dediler. Oradan ayrılıp Diyarbakır'a döndüm.

Milli Şuur: Peki bu dersleri aldığınız hocalardan bazılarını bizimle paylaşır mısınız?

Muhammed Emin Er: Mardin'e bağlı Derik Müftüsü el-Üstâz el-âlim el-âmil el-müftî **Molla Hasan el-Tahvîkî Hocam-**

dan Sarf ilmini; Siirt'in Garzan kazasından el-Üstâz el-âlim el-âmil **Molla Rasul Hocamdan** Nahv ilminin bazı konularını; yine Siirt'in Garzan kazasından el-Üstâz el-âlim el-âmil **Molla Abdussamed Hocamdan** Nahv ve Sarf ilimlerini; Aslen Van'a bağlı Serhad'dan olan, daha sonra Diyarbakır'a taşınmış olan el-Üstâz el-âlim el-âmil **Molla Abdullah'tan** Mantık, Vad, İstiâre, Âdâb, Meâni, Beyân, Bedî, Usûl-u'd-din ve Usûl-u Fıkıh ilimlerini; Halebe bağlı Amud kazasından el-Üstâz el-âlim el-âmil **Molla Abdulhâlim Hocamdan** Fıkıh ve bazı Nahiv meselelerini; Mardin'in Halili köyünden Şeyh Ahmed Haznevî'nin halifesi, el-Üstâz el-âlim el-âmil **Molla Şeyh Abdurrezzak Hocamdan** Bazı Nahiv meselelerini; el-Üstâz el-âlim el-âmil **Molla Hâfız Hacı Haydar Efendi'den** Kur'ân-ı Kerim derslerini; Siirt'in Fursa köyünden Şeyh Hazin'in torunu el-Üstâz el-âlim el-âmil **Molla Şeyh Zeynelâbidin Hocamdan** Tecvid ve Mahâric-i hurûf (Arapça harflerin telaffuzu) ilimlerini; Siirt'in Tillo'ya yakın Fursa köyünden el-Üstâz el-âlim el-âmil **Molla Şeyh Şerefuddin Fursâvi Hocamdan** Kelam ilmini; Bitlis'in Nursin köyünden Şeyh Masum El-Nurşînî'nin oğlu ve **Şeyh Ahmed Haznevî'nin** halifesi, el-Üstâz el-âlim el-âmil **Molla Şeyh Muhammed Maşuk Hocamdan** Kelam ilmini öğrenme fırsatını buldum. Ayrıca, manevi ilmimi yani tasavvuf ilmimi Suriye'deki Şeyh Ahmet Haznavi ve Cizre'deki Şeyh Seyda'dan aldım. İlk şeyhim Şeyh Ahmet Haznavi'ydi. Onun vefatı üzerine gördüğüm bazı işaretler sonucu Şeyh Seyda'ya intisap ettim. Ayrıca Üstad Bediüzzaman'la da görüştim. Üstad, beni has talebesi olarak kabul ettiğini belirtti. Fakat o dönemlerde baskı altında olduğundan düzenli bir ders alamadık. O bana, "**Risalelerim bana ihtiyaç bırakmamıştır. Size vereceğim her şey orada vardır. Risaleleri oku ve okut.**" diye vasiyet etti.

Milli Şuur: Hocam! Bu hasta halinizle bizim sorularımıza cevap verdiğiniz için tüm okuyucularımız ve camiamız adına size teşekkür ederiz. Allah sizlere acil şifalar versin.

*Dergimiz yayına girdiği gün hocamız vefat etti. Kendisine Cenab-ı Haktan rahmet diliyoruz.

Medrese Sistemi: İslam Cemiyetinin Gurur Vesilesi

Prof. Dr. Yusuf **PROGLER** / Asya Pasifik Ü. Öğretim Üyesi Japonya

İbrahim **PÜR** / Gazi Ü. İng. Okutman

Müslüman dünyasındaki milyonlarca öğrenci resmi eğitiminin bir kısmını ya da tamamını medreselerde almaktadır. Tipik olarak bir medrese genç Müslümanlara Kur'an-ı Kerim'i okumayı ve İslami değerleri edinmeyi ve onda İslami bir temel oluşturmayı hedeflemektedir. Bazı Müslüman çocuklar için Medrese alabilecekleri tek resmi eğitimidir. Bazıları için ise ilköğretim ve orta öğretimdeki seküler temel eğitime destek niteliğindedir. 2001 yılından beri İslami eğitim veren okullar Batı'da bazıları için ilgi merkezi haline gelmiştir. Bu da büyük ölçüde siyasi sebeplerden dolayıdır. Medrese imajının basında daha fazla yer bulması daha çok olumsuz anlamda olmuştur ve uluslararası toplumu, medreselerin neden olabileceği varsayılan tehditle ilgili bir şeyler yapması için zorlamaktadır. Dış İlişkiler adlı derginin 2006 yılı Ocak-Şubat sayısında Medreselerle ilgili bir makale yayınlanmış ve şu tavsiyelerde bulunulmuştur:

En çok ihtiyaç duyulan şey, Medreselerle ilgili mantıklı, kanıta dayalı bir yaklaşımda bulunul-

masıdır. Siyasetçilerin buraları ziyaret etmesi, onlarla ilgili araştırmalarda bulunması ve buraları anlaması gerekmektedir. Bu süre içinde yaptıkları eylemlerin istenmeyen sonuçlar olabileceğini anladıklarından emin olmaları lazımdır.”¹

Peki, neden medreselerden bu derece rahatsızlık duyulmaktadır? Batı'da medreseleri bu kadar önemli kılan şey nedir? Gelin bunu medreselerin vazifelerini inceleyerek görmeye çalışalım. Hristiyan toplumunun Kilisesi, Yahudi toplumunun Sinagogu, Hindu toplumunun Mandiri, Sih toplumunun Gurdwarası ve Budistlerin de kendi tapınakları bulunmaktadır. Ancak Müslüman toplumunun sadece mescitleri değil aynı zamanda eğitim kuruluşları olarak medreseleri de bulunmaktadır.

Elhamdülillah Allah-u Teâlâ Müslümanlara beş yaşından başlayarak çocuklarının Kur'an, İslam Tarihi, Adap ve Ahlak, Hadis, Fıkıh ve daha fazlasının öğretildiği böyle bir büyük bir nimet nasip etmiştir. Burası ayrıca çocukların

Bugün Müslümanların %80'inden fazlası Kur'an-ı Kerimi orijinal Arapça metninden okuyabilmektedir. Bu durum kendi yaşadığınız yerdeki yerel cami imamınızın da katkısıyla, medrese sisteminin lütfuyla gerçekleşmektedir.

hafızlığını (Kur'an-ı Kerim'in 30 cüz, 114 sure ve 6236 ayetini ezberleme vazifesi) tamamladıkları yerdir. Bu olay tek başına Allah-u Teâlâ'nın bir mucizesidir ancak burada benim vermeye çalıştığım mesaj medrese sisteminin müteaddiyin ecdadımızın gayretleriyle yüzyıllardır bizi eğittikleri ve pek çoğumuzu dini tamamen ihmal etmekten korudukları bir ihsan olduğudur.

Orijinal olarak İbranice yazılmış olan Tevrat'ı acaba kaç tane Yahudi okuyabilmektedir? Asıl dili Aramice olan İncil'i acaba kaç Hristiyan okuyabilmektedir? Kaç tane Sih ve Hindu kendi kitaplarının orijinal metinlerini okuyabilmektedir?

Bugün Müslümanların % 80'inden fazlası Kur'an-ı Kerimi orijinal Arapça metninden okuyabilmektedir. Bu durum kendi yaşadığınız yerdeki yerel cami imamınızın da katkısıyla, medrese sisteminin lütfuyla gerçekleşmektedir. Medrese sayesinde bir birey hayatı boyunca sahip olacağı ahlaki değerleri burada almaktadır.

Maalesef bu günlerde medreseye ecdadımızın verdiği kadar değer vermiyoruz. İslami eğitim göz ardı edilmektedir. Çocuklarımızı medreselere göndermek yerine, onları okul sonrası etüt merkezlerine ya da futbol okullarına göndermeyi tercih ediyoruz. Oğlumuz ya da kızımız Kur'an-ı Kerim'i bir ya da iki defa okuduğunda, bunu kâfi görüyoruz ve İslami eğitimini tamamladı gözüyle bakıyoruz. Bu eğilimimiz bir tutum haline geliyor ve bunu yeterli görüyoruz. Medrese eğitiminin manevi faydasının tam olarak

idrak edemiyoruz. Çocuk evden dışarıya adımını attığında, değişik kötülöklere ve günahlara maruz kalmakta ve şeytanın hilelerinin kurbanı haline gelmektedir. Öğretmene, hocalara saygısının bulunmadığı bir çevreye girdiklerinde ve çocuk buranın kutsal bir yer olmadığını gördüğünde, flört etme bir kural haline gelmekte, küfür zaten sınırlı olan kelime dağarcığının özü haline gelmekte, iftira ve dedikodu, gıybet o gün tartışılan konular olmaktadır. Daha birçok kötölük ve ahlaksızlık çocuğun günlük hayatının bir parçası olmaktadır.

Ancak bir çocuk eve geldiğinde, abdestini aldığı ve İslami eğitim almak için medreseye gittiğinde, bütün bu şeytani uygulamalardan korunmuş olacaktır. Bunu elde etmeden daha faziletli ne olabilir ki?

İşte bu sebepten dolayı, bahsedilen bu şeylerden dolayı çocuklarını küçük yaşta bu eğitimden çekmemeleri gerektiğini temenni ediyorum. Bir günde medresede geçirilen birkaç saat Şeytanı uzat tutmak için yeterli olacaktır.

Hazret Moulana Yusuf Motala Saahib (db)

Courtesy – www.inter-islam.co.za

Yayın Tarihi 17 Şubat 2010

1-) Evans, Alexander, Understanding madaris.
Foreign Affairs, Jan-Feb 2006.

Okumanın Anlamı Üzerine

Yunus YAĞMUR / Eğitici

Mazisiyle beraber kimliğini yitirmeye başladığı günden beri okuma kültürünü terk eden ve okumaktan çok seyreden bir cemiyette, okumanın anlamı üzerine fikir üreterek okumak zordur. Yine de kâinatın yaratıcısı yüce Mevla'nın, ilk emrinin "Oku" olması, okumanın anlamı üzerinde düşünmemizi gerektirir.

Okumak; Okulların açıldığı hafta camilerde okunan Cuma hutbelerinin anlamı ve harfleri yan yana koyup, kelimelere, cümlelere çevirmenin ötesinde, var olmak ya da var olma sürecine adım atarak, hayatın anlamını "igra" çağrısına uygun şekillendirmektir.

Okumak; Kutlu yürüyüşe merhaba demek, varoluş sırrına uzanan yolda sancı çekmektir. Bilgiye ulaşım araçlarında ömür tüketmeden öte; hayata doğru yerden, vahyin penceresinden, dik bir duruşla bakabilmek; Hira'nın yüksek tepelerinden Mekke'nin cahili toplumunu

Cebrail'nin diliyle kavrayabilmek; İnandığımız değerler uğruna ambargoya uğradığımızda, duvarlara asılan ambargo metinlerinin bir güveyle etkisiz kılınışının sırrına varabilmektir.

Okumak; Bütün zalim ve emperyalist güçler saldırırken Bilal (r.a)'in diliyle "ahad, ahad" diyebilmek; belalar ve sıkıntılar üst üste geldiğinde sabredebilmek; işkenceye zayıflardan başlandığında (benim cemaatime dokunmayan zalimler bin yaşasın, demek değil) onların yerine önce beni, bizi diyebilmek ya da Ebu Bekir'ce "Ya Rabbi vücudumu öyle büyüt ki, Cehennemde başka Müslümana yer kalmasın." kardeşliğini kuşanmak; Sevdiğimiz değerler uğruna hicrete çıktığımızda, sığındığımız mağaralarda Ona zarar gelmesin diye yılanların zehrine katlanabilmek; taşların birbiri ardına atılmasına ve kanayan başımıza rağmen beddua etmeden "Ya Rabbi onların nesillerinden sana hizmet edecek nesiller çıkabilir, diyebilecek kadar."

nefsini hiçe sayabilmektir. Hicret edenlere kucak açmak için onları beklemek, geldiklerinde (bize yük olurlar kaygısı taşımadan) konuk olarak bizi şerefliendirdiniz diyebilmek, mallarını (ben kazandım onların ne hakkı var demeden) seve seve paylaşmak; hicreti bir kaçış olarak değil, daha güçlü bir diriliş için mekân değiştirmek olduğunu kavramaktır.

Okumak; İhtişamlı zenginliğini İslam uğruna terk eden Musab Bin Umeyr gibi, “Medine’yi nasıl bıraktın?” sualine yalancı ve suni gündemlerin peşinden sürüklenmeden, kendi değerlerinin gündemini oluşturmuş kutlu bir eğitimci edasıyla “İslam’ı her evde konuşulur halde bıraktım.” diyebilecek kadar vizyon sahibi bir tebliğci olabilmektir.

Okumak; “Onun uğrunda ne kadar vereceksiniz?” dendiğinde, çocuklarımızdan bile kabul görmeyen harçlıklarımızı değil; Hz Ebu Bekir’in cömertliğiyle “Aileme Allah ve Resulü’nden başka bir şey bırakmadım.” diyebilecek kadar nefsimizi cimrilikten kurtarmak, (Bir hurma tanesi olanlar için) “Kendinizi yarım hurma tanesiyle de olsa ateşten koruyun.” buyruğuna uyabilmektir.

Okumak; Seher vakti mücadele çağrısı duyulunca, Hz Hanzala (r.a) misali balayını bırakarak koşabilmek; Hz. Hamza (r.a) gibi cihat meydanlarında düşmanına korku salarak, döne döne savaşarak şahadet şerbetini içmek; savaşmasan da savaş meydanında kardeşime hiç olmazsa bir bardak su veririm diyebilmek; Hz. Ömer misali “ Yarın hicret ediyorum. Çocuğunu yetim, karısını dul bırakmak isteyen çıksın yoluma.” dediği gibi gücü olanların, güçlerinin farkına vararak, zalimlere meydan okuyabilmektir.

Okumak; Sıcak yaz günlerinde, gölgede (klimalı evlerde) oturmanın bile işkenceye dönüştüğü, tam da meyvelerin olgunlaşma ve toplanma (ekonomik çıkarlarımız tıkr tıkr işlerken) zamanı gelmişken, haydin sefere (Tebük) Çağrısına mazeret üretmeden katılabilmektir.

“Onun uğrunda ne kadar vereceksiniz?” dendiğinde, çocuklarımızdan bile kabul görmeyen harçlıklarımızı değil; Hz Ebu Bekir’in cömertliğiyle “Aileme Allah ve Resulü’nden başka bir şey bırakmadım.” diyebilmek...

Okumak; Sulh metinlerinde unvanlarımızı bir kenara bırakarak; ümmetin geleceğini incelemek, “Sizin şer bildiğiniz şeyde hayır, hayır bildiğiniz şeyde olabilir.” düsturuna boyun eğerek, sulhu revahat vesilesi değil, gözyaşlarımızla arkamıza baka baka terk ettiğimiz Mekte’imizde sembolleşen değerlerimize yeniden kavuşmanın (fethin) hazırlığı olarak değerlendirilmektir.

Okumak; Sayılarımızın ve gücümüzün büyüklüğüne bakarak gururlandığımız bir anda, atılan birkaç okla dağılmışken; kutlu değerler etrafında yeniden toparlanarak samimiyet sınavını veren insanlar gibi, “Ey Rabbimiz bizi bağışla, zafer gücümüzün büyüklüğünden değil, sendendir.” diyebilmektir. Nemrutlar, İbrahimlere saldırırken, takiyyeci olmak değil; ağızımızdaki bir damla suyla da olsa ateşi söndürmek için taraf olabilmektir. Kutsal mekânlarımıza, değerlerimize emperyalist fil orduları saldırırken, Ebu Talip gibi kendi develerini (Ekonomik çıkarlarını) koruyucu olmak, talep etmek değil; Emperyalist fil orduları karşısında Hakkın Ebbil Kuşları olup, sapan taşları atabilmektir.

Velhasıl, Dünya hanını Rabbimizin bizlerin eliyle imar etmek istediğini; İki kapılı şu anda duyarlı bir misafir ve sorumluluk sahibi hancı olarak yaşamının; handa barış, huzur ve adaletin, küresel haydutlar eliyle değil; gerçek okumanın sırrına ermiş Müslümanlar eliyle gerçekleşeceğine inanarak yaşamak ve mücadele etmektir, **OKUMAK.**

Başkasının Aklına Bürünmek

Mustafa **ALKAN** / *Eğitimci*

Eşrefi mahlukat olmakla övünen ve insan adı verilen canlı, aslında yeryüzünde yer alan milyonlarca tür canlıdan sadece biridir. Biyolojik olarak bir fareye olan benzerliğimiz %98'dir. O zaman bizi biz yapan temel özelliğimizi iyi bilmek gerekir.

Bizi diğer canlılardan ayıran en önemli özelliğimiz bize yüce yaratıcının bahsettiği **"akıl"** nimetidir. Peki nedir akıl? Türk Dil Kurumu sözlüğünde **akıl; düşünme, anlama ve kavrama gücü** olarak tanımlanmaktadır.

Her insan kendini az ya da çok, 'akıllı' olarak kabul eder. Bir insanı **"akılsız"** olarak itham edin bakalım. Nasıl bir tepki alacaksınız. Hiçbir insan, akli söz konusu olduğunda kendine toz kondurmaz. İnsanı insan yapan özelliğidir akıl. Onu insanın elinden almanız demek, insanlığına ambargo koymanız demektir.

Akıl, bizim imtihan kapımızdır. Akli yerinde olmayan bir insandan sorgu ve hesap sorulmayacağı beyan edilir. Aklınız varsa ki, var, o zaman imtihanınız başlamış demektir. Hayırlı uğurlu olsun...

Bizim aklımız nasıl çalışır, ya da bizim aklımız neye çalışır? İnsan nefisini yoklayarak bu soruya kendi cevap verebilir. Tarih boyunca maddeci toplumlar hep akli ön plana çıkartarak **“yaşam kalitelerini”** artırmışlardır.

“Yabancı akıllar” eğitim sistemimizi akıl üzerine bina etmişlerdir. Son yüz yıllık süreç aslında bizim **“aklımızla zoru olan”** insanların, aklımıza müdahalesi ile geçti ve geçiyor. Bu müdahale ile hem aklımız istenilen yere doğru kanalize edilmiş, hem de akıl ayarlarımızla oynanmıştır. Öyle olmasaydı, akli selim olan bir toplum çoktan milli ve manevi değerlerine bağlı, insan ve Müslüman olmasının anlamını kavramış, Kur'an'ın ifadesi ile: **“dünyayı bir oyun ve oyalamacadan ibaret”** gören; **iyinin, doğrunun, faydalının ve güzel olan her şeyin** peşinde olan eğitim sistemini çoktan kurmuştu.

Tüm dünyada planlayıcılar ortak olduğundan, eğitim sistemleri daima çocuklara şunu aşıyor: **“Akli olan yaşadı...”**.

Akıl daima faydalanacağı şeyi arar ve çoğu zaman küçük hesaplara takılıp kalır. Eğitim sistemimiz çocuklarımıza hep akli kullanmasını tembihlemektedir. Burada istenen şey aslında kendi menfaatini gözetmesine yöneliktir ve bu yaklaşım bizim ruhumuza ve yaratılışımıza tamamen terstir.

Günümüzde akıllı insan tabiri; işini düzgün yapmayıp bir şekilde köşeyi dönene, çalıştığı işte, iş yapıyor gibi kendini gösterene, başkalarının hakkını gasp ederek menfaat sağlayan kişiler için kullanılmaktadır. İşinde düzgün çalışıyorsan, verilen işi zamanında yapıyorsan, göre-

vin için gerekirse zamanından taviz veriyorsan, bir de üstüne üstlük aldığın maaş başkalarının gözünde az kabul görüyorsa, işte o zaman en akılsız yaftasını alnınızda görebilirsiniz.

Eğitim, aklın parlaklığını artıran bir araçtır ve düzgün kullanıldığında mükemmel sonuçlar verir. **“Temiz akıl temiz kalpte olur”** diye bir söz vardır. Allah'ın (c.c.) verdiği akli şehvata, şeytanın vesveselerine kaptıranlar doğ-

Son yüz yıllık süreç aslında bizim “aklımızla zoru olan” insanların, aklımıza müdahalesi ile geçti ve geçiyor. Bu müdahale ile hem aklımız istenilen yere doğru kanalize edilmiş, hem de akıl ayarlarımızla oynanmıştır.

ru bir yol bulamazlar. Mevlana hazretleri ne güzel söylemiş: **“Hastanın akli, hastayı doktora çeker götürür, ama kendisi, kendi derdine derman olamaz”** diye.

Akli sürekli ön plana çıkartan tüm sistemler dünyevi işlerimizde fevkalade yararlıysa da, kuru bilgiden başka bir şey vermeyen ve ilâhi hakikatlere ulaşmaya yaramayan akıl, insanın dünyasını ihya etse de ahiretini yakabilir. Bu nedenle **başkalarının aklına bürünüp** akıl hocalarını iyi analiz etmeyenler çocuklarımızın akıl ayarlarının oynanmasına imkan sağladıklarından, bu durumun vebalinden asla kurtulamayıp; hem kendilerini hem de kendi çocuklarını da kendi elleri ile ateşe atmış oluyorlar vesselam.

AİLELERİ ZORLAYAN KONULAR

Ayşegül **KESKİN** / Psikolojik Danışman

Anne baba olmak gerçekten sorumluluğu fazla görevlerden..

Çünkü kişiler anne baba olmak isterler, olurlar fakat anne baba görev ve sorumlulukları ancak zamanla öğrenilerek, bir nevi çocukların düşe kalka büyümesi gibi ebeveynler de süreç içinde bunu tecrübe ederek öğrenirler. Ebeveynlik doğuştan değil, sonradan ve zamanla gerçekleşen ve çocukla birlikte gelişip büyüyen bir süreçtir.

Aslında çocuk eğitimi denildiğinde ilk akla gelen çocuğun doğumuyla başlayan süreç değil, bireylerin evlenmesiyle başlayan süreç akla gelmelidir. Çünkü çocuk eğitimi çiftlerin evlilik akdiyle beraber kaynaşp, anlaşp aile olabilmesiyle yakından alakalıdır.

Bireyin şahsi olgunluk ve sorumluluk alma becerisi, sorun çözme kapasitesi, gelişmişliği

evlilik içinde eşle olan diyalogunu yakından etkiler. Huzur denilen soyut kavrama zemin için de aile sorumluluğunu taşıyabilen bireysel seviye önemlidir. Uzlaşabilen ve farklılıklara rağmen anlaşabilen çiftlerin çocuk eğitiminde daha başarılı yol kat ettikleri belirgindir. Evlilik düşünce ve planında olanlar birey olma sorumluluklarını yerine getirdikten sonra evlenmeli, evlilikle beraber eş olmayı başardıktan sonra da anne baba olmayı düşünmelidirler.

- Çocuk eğitiminde en belirgin sıkıntılardan biri eşlerin şahsi sürtüşmeleri sebebiyle çocuk eğitiminde farklı yol ve yöntem izleme tercihleridir. Eşler arası şahsi olarak farklılıklar sebebiyle muhalefete dönüşmüş diyaloglar, aile içi dengeyi bozduğu gibi çocuğun dengesini de sarsar. Anne ve baba arasında taraf tutmak zorunda bırakılan çocuklar yetişkinlik hayatında da uzlaşma kültürünü uygulamakta

zorlanabilirler. Eşlerin çocuk eğitiminde hem fikir bir yol izlemeleri çocuğun ruhsal gelişimi ve sağlığı için gerçekten çok kıymetlidir.

- Çocuk eğitiminde diğer sorunlardan biri annenin tek başına çocuğun bakımıyla ilgilenmesi, uykusuzluk sebebiyle bedensel ve ruhsal yorgun düşüp strese ve bıkkınlığa maruz kalmasıdır. Bunun eşler arası aile içi sorunlara dönüşmesini engellemek için babanın veya aile büyüklerinin desteği,geçiş süresinde önemlidir.

- Çocuğun doğumuyla birlikte annelerin kendilerini çocuklarına adanması fitri doğal bir eylemdir. Bununla birlikte doğum sonrası gece ve gündüz anne-çocuk birlikteliği adeta babayı dışlar hale getirebilir. Çiçeği burnunda anne çocukla uyurken, çiçeği burnunda baba başka bir odada yatmak zorunda kalabilir. Bu da eşlerin birbirine olan duygusal-bedensel ihtiyaçlarını, aile paylaşımlarını farkında olmadan ötelemesi açısından dikkat edilmesi gereken bir konudur. Çocuğun doğumuyla başlayan süreç, özellikle ilk 2 yıl, karı-koca ilişkisini olumsuz etkilemeyecek şekilde beraberce yol alınması gereken ve karşılıklı fedakarlık isteyen bir süreçtir.Eşler arasında yaşanan cinsel sorunlar çocuğun doğumuyla birlikte gözlenmektedir.

- Çocuk gelişiminde kural olarak belirlenen konulara önce ebeveynin uyması ve bu kurala uymada istikrarlı, sabırlı olması gerekmektedir. Anne ve babalar çocuklarıyla yaşadıkları sorunlarda kuralları koymakla birlikte uygulamada çok esnek davrandıkları için çocuk üzerinde bekledikleri etki oluşmaz.

- Çocuğun yanında ifade edilen "ne yaptıysak işe yaramadı, dövdük ve ceza verdik işe yaramadı, bir yol bulup yine bildiğini yapıyor, bizi pes ettirdi" gibi olumsuz cümleler çocuğa yol gösterici ve cesaret verici özelliktedir. Çocuğa uygun kuralı belirleyip ve her defasında sabırla net bir şekilde yol alınmalıdır.

- Çocukta inat denilen şey, ailenin birebir ilişkilerinde farkında olmadan çocuğa öğrettikleriyle alakalıdır. Aileler farkında olmadan çocuklara inadı öğretirler. İkili ilişkilerde yetişkinler arasında yaşanan sürtüşme şekilleri ve direktmeler aslında çocuğa geçen öğrenilmiş bir özelliktir. Çocuklar özellikle kimlik oluşumun

Eşler arası şahsi olarak farklılıklar sebebiyle muhalefete dönüşmüş diyaloglar, aile içi dengeyi bozduğu gibi çocuğun dengesini de sarsar.

başladığı 3-6 yaşta bireyselliği ispat için direktmelere başlar. Bu dönemdeki anne-babanın esnek ve izah eden alternatif sunan yaklaşımı, çocuğa inat alışkanlığından ziyade çözüm odaklı yaklaşımı öğretmede etkindir.

- Yemek yememe ve uyku uyumama konuları da yine aile içi tutumlara bağlıdır. Annenin çocuğa kuracağı baskısız kurduğu dengeli düzen, zaman içinde çocuğun da isteyeceği ve vazgeçmeyeceği bir durumdur.

- Hırçınlık yapan çocukların ebeveynleri, çocuğa karşı daha da sakin ve tahammüllü olmaları lazım. Çocuğun birey olduğu dönemde tahammüllü olmayı bilmesi bunu ailesiyle

yaşamıyla alakalıdır. Ayrıca çocuğun hırçın olma sebeplerine de bakılmalıdır.

- Çocukların insani, vicdani ve manevi değerler temelleri ilk 6 yılda oturur. Tüm bu değerleri de davranış örnekleriyle anne-babasından gözlemler, yorumlar ve alır. Sözünü tutma, emanet sorumluluğu, dürüstlük ve doğru söyleme, hak-hukuk mevzuları, merhamet ve yardımlaşma gibi insanın bütün bir ömrünü ciddi etkileyecek bu değerlerin ilk temeli ailedir ve bir nevi miras özellikleri taşır. Sonradan kazanılması da zordur.

Aileler bilinçli şekilde anne-baba olmalı ve ebeveyn olmanın sorumluluklarının bedensel emek yanında ruhsal, manevi önemini kavradıktan sonra bu ulvi mesleği üstlenmelidirler. Çocuk için ruhsal anlamda mucizevi anahtar, asıl kavram sevgi ve güvenidir. Sevgi ve güven-den mahrum huzursuz bir ortamda büyüyen çocukların bu iki kavrama doyumsuzluğu, arayışı yetişkinlik sürecine kadar aktarılabilir. Birey olamadan eş olan, eş olamadan anne-baba olan çiftlerin aile hayatları çalkantılı geçmektedir. Bu çalkantı ve kriz ortasında kalan çocukların da bedensel ve ruhsal gelişimi yaralanmaktadır.

Toplumun sağlam temellerle devamı için, sağlam anne babalara ihtiyaç vardır. Evliliklerin artık hızla boşanmaya gittiği günümüzde boşanmaların tavan yapması çocukların ruhsal gelişimine ciddi darbedir.

Ergenlikle birden baş gösteren sorunlar aslında çocuklarda baş gösteren yeni, ani değişimler değildir. Ergenlik, çocuğun kendince algıladıkları olumsuzlukları bastırmasının farklı tezahürü ve bir nevi isyanı, hatta kendince de yoluna koyma dönemidir.

Değişen toplum düzeninde, modernlik ve özgürlük adına hırpalanmış diyaloglarda, modern çağın getirisi olan bireyin yalnızlaşmasında etkili çözümler arasında dini,ahlaki değerlere sarılmak ve o değerler doğrultusunda 'ev geleliğini' oluşturmak, ebeveyne yol göstericidir.

Haydi anne babalar! Aile olmaya, bedensel ve ruhsal yönden sağlıklı, manevi değerleri sağlam bir nesil yetiştirmeye...

www.aysegul-keskin.com

İSLAM ALLAH'IN RIZASI, BATIL İSE GAZABIDIR

A'lâ Suresi: Mekke'de nazil olmuştur, 19 ayettir.

Kafirler kendileri gibi bir insanı putlaştırıp yüceltmeye çalışırken müminlerin yüce Allah'ı tesbih etmesi istenmektedir. İslam dinini yaşamamanın kolay olduğu ve iman edenlere kolaylaştırıldığı haber verilmektedir. Tarık suresinin son ayeti kerimesinde "Onlar (Kafirler)seni yok etmek, senin davana son vermek üzere plan ve programlar yapıp tuzaklar kurarlar ama ben de onların plan, program ve tuzaklarına karşılık, kurdukları tuzakları etkisiz kılacak şekilde, Ben de bir tuzak kurarım. Onun için Kâfirlere mühlet ver, onları biraz kendi hallerine bırak (pek yakında desteğimiz sana gelecek)." Galib olan Allah'tır.

Bismillahirrahmanirrahim.

Yüce Rabbinin adını tesbih et. O, yaratan ve düzeltendir.
Ölçüleri belirleyip yolunu gösterendir. Yemyeşil meralarda otları bitirendir.
Sonra onları simsiyah çerçöp haline çevirendir.
Ey Muhammed! Sana Kur'an'ı biz okutacağız ve asla unutmayacaksın.
Yalnız Allah'ın dilediği başkadır. O açığı da bilir gizliyi de.
Seni en kolay yolu tutmağa muvaffak edeceğiz.
O halde hatırlatmak fayda verirse hatırlat. Allah'tan korkan, öğüt alır.
Kötü kimse ise ondan kaçacaktır. O en büyük ateşe girecektir.
Sonra onun içinde ne ölür ne de yaşar.
Doğrusu temizlenen kimse felaha ermiştir; Rabbinin adını anıp namaz kılan.
Fakat siz şu dünya hayatını tercih ediyorsunuz.
Oysa ahiret hayatı daha iyi ve daha kalıcıdır.
Şüphesiz bu (anlatılanlar), önceki kitaplarda vardır.
İbrahim'in ve Musa'nın kitaplarında.

(A'la Suresi: 1-19)

Çocuk Kanalları

Ne Kadar Çocukça?

Nizamettin **KARS** / *Eğitimci - Televizyon Eleştirmeni*

Görsel ve işitsel bir uyarıcı olarak televizyonun çocuklar üzerindeki olumlu veya olumsuz her türlü etkisi, çocuk gelişiminin en hızlı olduğu dönem olan 0-8 yaş arası süreçte en üst düzeydedir. Bu süreçte okul öncesi çocukların yaşlarına uygun televizyon programlarını takip etmeleri, çocukların kavram dünyasını zenginleştirebilir ve zihinsel gelişimlerini olumlu anlamda etkileyebilir.

Okul öncesi dönemde çocukların zihinsel gelişimi, onların olayları ve sonuçlarını somut olarak algılamalarını sağlar. Bu dönemde çocuklar, her şeyi gerçekmiş gibi algılama eğilimindedirler. Bu nedenle televizyonda izledikleri her şeyin gerçek hayatta yapılabilecek şeyler olduğunu sanırlar. Bu durum, onların çizgi film kahramanlarını taklit etmelerine neden olabilmektedir. Çocukların televizyonda gördükleri şiddet sahnelerinden etkilenmeleri de üzerinde durulması gereken önemli bir konudur. 2002 yılında yapılan bir çalışmada, çocuk programlarının, şiddet unsurunu diğer programlardan daha fazla içerdiği sonucuna ulaşılmıştır. Çalışmada ayrıca, çocuk programlarında, tıpkı

diğer televizyon yayınlarında olduğu gibi şiddetin göz alıcı biçimde, etkisinin ve sonuçlarının azaltılarak ve önemsizleştirilerek sunulduğu ve bu durumun çocukları şiddete karşı duyarsızlaştırdığı veya şiddet görüntülerinden etkilenerek saldırgan davranışlar sergilemesine neden olduğu da belirtilmiştir. Gelişimsel özellikleri açısından düşünüldüğünde, çocuk programlarında şiddetin göz alıcı bir şekilde sunulması, şiddetin doğurduğu sonuçların gösterilmemesi, süper kahramanların şiddete başvurarak sorunları çözmesi ve canavarlar ile garip yaratıkların şiddet uygulaması hayal ve gerçek ayrımını yapamayan, televizyonda gördüğü karakterleri kendisine rol model alan çocukları olumsuz yönde etkilemektedir.

Çocuklar televizyondaki karakterleri kendilerine model alarak onları taklit etmektedirler. 2007 yılında 12 yaşındaki Hatice Demir, "Yaralı Yürek" dizisindeki "Beyaz" adlı karakterin intihar sahnesinden etkilenerek kendini asmıştı. Yine 2010 yılında, 9 yaşındaki Onur Öztepe "Kurtlar Vadisi" dizisindeki İskender Büyük karakterinin iple asılma sahnesindeki gibi ken-

dini asıp kurtulacağını söylemiş, ancak kurtulamamıştı. Yine Pokemon adlı çizgi filmi izleyen Ferhat adlı dört yaşındaki çocuk kendini Pika-çu sanıp yedinci kattan atarak, yedi yaşındaki Seda Aykanat da beşinci kattan atlayarak yaralanmışlardır.

Duyarsızlaştırma Kuramı, televizyondaki şiddet görüntülerinin izleyicilerin duyarsızlaşarak şiddeti kanıksamasına; **Kısıtsızlaştırma Kuramı** ise televizyon yayınlarındaki şiddetin sunumunun gerçek hayatta şiddetin kullanımının meşrulaştırılmasına vurgu yapmaktadır ki her iki durum da çocuğun saldırgan davranışlar sergilemesine ve şiddet uygulamasına sebep olabilecek niteliktedir.

Televizyon, genç izleyicileri yoğun bir şekilde cinsel istek ve eylemlere yönelik konuşmalara maruz bırakmakta; izleyicilerin zihnini cinselliğe ilişkin unsurlarla meşgul etmekte ve böylece ergenlerin cinselliğe dönük ilgisini artırmaktadır. Televizyon, insan yaşamında cinselliğin önemini aşırı derecede vurgulayarak, **Kullanıma hazırlama kuramına göre**, izleyicilerin cinsel dürtülerini, cinsellikle ilgili duygu ve düşüncelerini etkin hale getirebilmektedir.

Çocuklar televizyondaki karakterleri kendilerine model alarak onları taklit etmektedirler.

Televizyonun hayatlarımız üzerindeki buna etkisi varken çocuklar üzerindeki etkisi çok daha farklı olmalıdır elbette. Bu düşünceden yola çıkarak çeşitli çocuk kanalları yayına başladı. Digitürk ve Dsmart'ta yayın yapan şifreli kanalların yanı sıra şifresiz yayın yapan çocuk kanalları da mevcut. Minika Go, Minika Çocuk, Cartoon Network, Disney Channel, Yumurcak TV ve TRT Çocuk sayabileceğimiz başlıca çocuk kanalları. Amerikan menşeli Cartoon Network ve Disney Channel, şiddet dozu hayli yüksek çizgi filmlerin gösterildiği kanallar olarak ön plana çıkıyor. Şiddetin yanı sıra cinselliğin de zaman zaman ön plana çıktığı (Özellikle Disney Channel'de) bu kanalların çocuklarımızın ruhsal dengesini alt üst etmek amacıyla yayın yaptığı su götürmez bir gerçektir. Okul öncesi çocuklar için özellikle iki kanal ön plana çıkıyor. Biri devletin bir kurumu olan TRT Çocuk, diğeri de bir cemaatin bünyesinde olan Yumurcak TV. Bu iki kanal da tematik çocuk yayını yapıyor. Toplum yararını gözeten program yayıncılığı yaptıklarını iddia ediyorlar. Bakalım gerçekten öyle mi?

TRT Çocuk, 2010 yılı TRT genel yayın planında "Çocuklarımızın millî ve manevî değerlerimize bağlı bilgi ve teknolojiyle donatılmış, evrensel değerleri bilen vatanına, milletine ve insanlık âlemine faydalı bireyler olarak yetişmelerinin sağlanmasına yardımcı olmak." şeklinde ifade

Çocuk Kanalları Ne Kadar Çocukça?

Caillou(Kayu), çocukların nefes almadan izledikleri bir çizgi film. Kanada yapımı olan bu çizgi filmde Batı kültüründen başka verilen bir şey yok.

edilmektedir. Yapımlarının %70 yerli. Keloğlan, Nane ile Limon, Canım Kardeşim ve özellikle de **Pepee** ön plana çıkan yerli yapımlar. Küçük çocukların gözünü kırpmadan izledikleri Pepee karakteri çocukları olumlu davranışlara yönlendirmeyi amaçlayan bir çizgi film. Her bölümde çocuklara bir şeyler öğretmeyi hedefliyor. Zaman zaman türkülerimizden ve halk oyunlarımızdan örnekler de sergileniyor. Ancak Pepee'nin nedense mahallesinde komşuları yok. Beraber oynayacağı bir arkadaşı yok. Ramazan Bayramı'nda şeker toplamaya gideceği bir komşu evi de yok. Bayramlarda elini öpeceği bir aksakallı dede ile başı örtülü bir nine de yok. Dahası evlerinin yanında bir mahalle camii de yok. Dedesi ve ninesi var ama beynamazlar. Şimdi sormak lazım; bu mu milli ve manevi değerlere bağlı yayıncılık? Tamamen İslam'dan soyutlanmış bir Türk ailesi...

Oysa kötü mü olurdu? Pepee abdest almayı öğreniyor, Pepee namaz kılmayı öğreniyor, Pepee dedesiyle camiye gidiyor bölümleri olsa. Dahası Pepee Ramazan'da oruç tutsa! Çok susasa, çok acıkrsa, dayanamayıp su içse, gizliden yemek yese! Böyle bir Pepee yapıldığı zaman milli ve manevi yayıncılık yapılmış olur. Bir de işin öbür tarafına bakalım.

Laura'nın Yıldızı diye bir Alman çizgi filmi yayınlanıyor. Çizgi filmde zaman zaman kilise siluetlerini görebiliyoruz. Laura'nın elinde Haç işaretli sağlık çantaları ve Haç işaretli başlıklı hemşireler görmek mümkün. Daha da vahimi bu çizgi filmde yıldızperestlik çocukların bilinçaltına işleniyor. Pepee'nin mahallesinde bir cami minaresi göstermeyeceksiniz, öbür taraftan kilise siluetleri ve haç gösterip yıldızperestliği aşılayacaksınız sonra da kalkıp milli ve manevi yayıncılık yaptığınızı iddia edeceksiniz!

Yumurcak TV, ekrandan gelen her iletiyi almaya müsait zihinlerin, yanlış, kötü, gereksiz bilgilere maruz kalmasını engellemek ve onları doğruya, iyiye, güzele yönlendirmek misyonuna sahip ciddi bir yayın kuruluşu olduğunu vurgulamaktadır. Kurucuları Yumurcak TV'nin başlı başına bir sosyal sorumluluk projesi olduğunu savunmaktadırlar. Bu kanalda yayınlanan yapımların tamamı yabancı yapımlardır. Özellikle **Caillou(Kayu)**, Pepee gibi çocukların nefes almadan izledikleri bir çizgi film. Bu çizgi filmde de yine çocukları doğru davranışlara yönlendirme amacı güdülmüş. Kanada yapımı olan bu çizgi filmde Batı kültüründen başka verilen bir şey yok. Oysa bir cemaate ait bir çocuk kanalında, saçı olmayan Caillou'nun başına bir takke geçirilse, namaz kıldırılsa, Kur'an okutulsa! Daha iyi olmaz mıydı? Okyanus aşırı bir ülkeden bu çizgi film alınana kadar kendi Caillou'nuzu kendiniz yapsaydınız, adını da Ahmet, Mehmet koysaydınız; onunla çocuklarımıza abdesti, namazı, İslami davranış modelleri-

ni öğretseydiniz sosyal sorumluluk olmaz mıydı? "İyiye, güzele yönlendirmek misyonu" yüklendiğini iddia eden Yumurcak TV yetkilileri, bunların İslamsız olamayacağını bilmiyorlar mı?

İslamsız bir hayat ve Batı kültürünü yansıtan yayınların yapılması "Sosyal sorumluluk projeleri değil, olsa olsa Sosyal ifsat projeleri olabilir."

İnşaat İskele ve Kalıp Sistemleri
Practical Scaffolding Systems

*Daha Yüksekçe,
Daha Güvenle...*

Organize Sanayi Bölgesi 30. Cadde No:23 Melikgazi / KAYSERİ / TURKEY
Tel: +9 0352 321 30 60 - 352 321 30 61 Web: www.pratikiskele.com

“İŞİTTİK ve İTAAT ETTİK” DEYİNİZ

*Müslüman,
İslam'ın hem şekline hem ruhuna uyan
insandır.*

Ebu Hureyre (r.a) şöyle dedi: Resulullah (s.a.v)'e: “Göklerde ve yerde olanların hepsi Allah'ındır. İçinizdekini açıklasanız da, gizleseniz de, Allah sizi o yüzden hesaba çeker ve neticede dilediğini bağışlar, dilediğine de azab eder. Allah, her şeye gücü yetendir” (Bakara: 284) anlamındaki ayet nazil olunca, bu durum Resulullah (s.a.v)'in ashabına ağır geldi. Bunun üzerine sahabe, Resulullah (s.a.v)'in huzuruna gelerek dizleri üzerine çöküp şöyle dediler:

“Ey Allah'ın Resülü! Biz, namaz, cihad, oruç ve sadaka gibi gücümüz yeten amellerle mükellef kılınmıştık. Oysa şimdi sana, gönlümüze gelen ve kalbimizden geçen şeylerden de hesaba çekeceğimize dair bu ayet nazil oldu; buna güç yetiremiyoruz.” Bunun üzerine Resulullah (s.a.v) şöyle buyurdu: “Sizden önce kendilerine kitap verilen Yahudi ve Hıristiyanların dediği gibi, işittik ve isyan ettik demek mi istiyorsunuz? Bilakis siz, “işittik ve itaat ettik. Ey Rabbimiz! Bizi mağfiret eyle, bizi bağışla, nihayet dönüş sadece sanadır” deyiniz.”

Sahabeler bu sözleri okuyup, dilleri de ona güzelce alışıncı, Allah (c.c) peşinden şu ayeti

indirdi: “Resul, Rabbinden kendisine indirilene iman etti, müminler de iman ettiler. Hepsi, Allah'a, meleklerine, kitaplarına, resullerine inandılar. Peygamberleri arasında hiç bir ayrım yapmayız, dediler. İşittik ve itaat ettik bağışlamayı dileriz ey Rabbimiz, dönüş de ancak sanadır dediler” (Bakara: 285)

Ashâb inen ayetin gereğini yapıp, bu sözü söylemeye alışınca, Allah (c.c) daha önceki ayetin hükmünü neshetti, şu ayeti indirdi: “Allah hiç kimseye gücünün üstünde bir şey teklif etmez. Herkesin kazandığı iyilik kendi yararına, kötülük de kendi zararınadır. Ey Rabbimiz! Unutur veya yanılırsak, bizi sorguya çekme!” Allah (c.c): “Evet” buyurdu. “Ey Rabbimiz, bizden öncekilere yüklediğin gibi, bize ağır yük yükleme.” Allah (c.c): “Evet” buyurdu. “Ey Rabbimiz! Gücümüzün yetmeyeceği şeyleri de bize taşıtma. Bizi bağışla, kusurlarımızı yok say, bize acı. Sen mevlamızsın, o kâfirler güruhuna karşı bize yardım et” (Bakara:286) Allah (c.c): “Evet” buyurdu. (Müslim, İman 199)

MEB'DEN HIZLI VE ADİL ÇÖZÜMLER BEKLİYORUZ

ABDULLAH İKİNCİ / Eğitimci

Bir eğitim yılının daha sonuna gelirken Milli Eğitimde sorunlar gün geçtikçe artıyor, çözümler belirsizleşiyor. Öğretmenlerin sorunların çözümü konusundaki ümitleri azalıyor. ÖĞDER olarak sorunların adil ve hızlı bir şekilde çözülmesini bekliyoruz.

En başta eğitimdeki antidemokratik yasak ve tabuları, kangren haline gelmiş adaletsizlik ve eşitsizlikleri, yılanmış sorunları, baskıcı anlayışları ve yönetmelikleri Bakanlığımız bir an önce temizlemelidir. Örneğin Karma eğitim zorunluluğu ve inanca yasaklar koyan Kılık kıyafet yönetmeliği öğretmen ve öğrenciler için değiştirilmelidir.

Toplumunun yükselişinin ancak MİLLÎ bir eğitimle mümkün olacağını ve bu yükselişi sağlayacak yegane unsurun da öğretmenler olacağını, hazırlanan projelerde başarı için öğretmenlerin memnun edilmesi gerektiğinin unutulmaması gerekir. Hayatın en onurlu ve kutsal mesleklerinden birini icra eden saygıdeğer öğretmenlerimize MEB kulak vermelidir. Çözümüne öğretmenleri de ortak edecek projeler yürütmelidir. Sorunlarını adilane çözmeli, hak-

kettikleri değerleri de vermelidir.

Eğitimin içeriğinde sorunlar devam ediyor

Eğitimde matematik ve fen bilimlerini küçük yaşlardan itibaren çocuklara bu kadar ağırlıklı vermenin faydası yoktur. İlkokul 1. Sınıftan itibaren Tarih dersi ile Din ve ahlak dersi mutlaka okutulmalıdır. Okullarda külfet haline gelen, kırtasiyecilikten öteye geçmeyen ve en önemlisi uygulanabilirliği kalmayan kulüp çalışmaları kaldırılmalıdır. Bilişim teknolojilerinin ve iletişim ortamı kuşatması mazeretini ileri sürme kolaycılığına kapılmadan, okul öncesi, ilköğretim ve orta öğretim öğrencilerinin gelişim düzeylerine göre hazırlanmış, öğrencinin yazı kültürüyle beslenmesi olanağı veren okuma programı hazırlanmalıdır. İlköğretim 100 Temel Eser listesinin birkaçı hariç, çoğunluğu yetişkin edebiyatı örneğidir. Listedeki yerli edebiyat örneklerinin çok azı okuma ilgisi uyandıran, okumayı sevdiren ilk okuma kitabı niteliğine sahiptir. 100 Temel Eser uygulaması, " okuma alışkanlığı kazandırmak 'tan uzak, niteliği dışlayan, buyurgan, soyut, büyüme, ge-

Ders kitaplarındaki gereksiz ayrıntılar azaltılmalı, bu ayrıntılar Öğretmen yardımcı kitabında yer almalıdır.

İşme ve yaş düzeylerini dikkate almayan, çocuklara ve ilk gençlik dönemindeki öğrencilere edebiyatla okuma alışkanlığı kazandırmaktan yoksun bir uygulamadır. Eğitimin en temel ilkelerinden birisi “yakından uzağa, somuttan soyuta”dır. Bu nedenle çocuklara salık verilecek, onların okuma alışkanlıklarını geliştirecek kitapların bugünün diliyle, bugünün olaylarını, konularını, çocuğun güncelde yaşadığı durumları anlatan, öğrenciye ruh, mana, hedef veren önemlisi ahlak kazandıran kitaplar olmalıdır. Ayrıca Ders kitaplarındaki gereksiz ayrıntılar azaltılmalı. Bu ayrıntılar Öğretmen yardımcı kitabında yer almalıdır.

Müfredatlar da eksikler devam ediyor

Çocuklarımıza inanç, kültür ve medeniyetimize ait marifet, hikmet ve erdemlere dair iyi ve doğru şeyleri, ruh, muhteva ve idealleri okullarda maalesef veremiyoruz. Özellikle belirtmek istiyoruz ki çocuklarımıza bilimsellik, objektiflik ve gerçeklik adına pragmatist, pozitivist, determinist, materyalist bilgi ve seküler anlayışlar öğretilmeye devam ediliyor.

Öğrencilere şahsiyet, özgüven, moral ve hedef kazandıran topluma faydalı bireyler olmasını sağlayacak, milletimizin tarih ve kültür dokusuna uygun bir müfredat istiyoruz. Fakat halen, öğrencilerimize Mevlana, Yunus Emre, İbrahim Hakkı Hazretleri, Şahı Nakşibendi, Abdulkadir Geylani, Hacı Bayram-ı Veli, İmam Gazali, Ali Kuşçu, İbni Sina gibi değerlerimizi hakkıyla tanıtmadan, sevdirmeden Buda'yı, Descartes'i, Herodot'u, Hipokratı, Darvini, Auguste Comtu öncelikli öğretmeye devam ediyoruz.

Dünyada İlmün kurucularının Müslümanlar olduğunun, ilmin ve medeniyetin gelişmesinde Müslümanların büyük rolünün olduğu gerçeği öğrencilere öğretilmelidir. Taklitçi ve kopyacı bir nesle kapı açan bu eğitim anlayışı nedeniyle kişiliksiz, yabancı hayranı ve ezik bir toplum oluşuyor. Dışardan gelen her fikre veya moda-ya hemen uyum gösteren renksiz ve ruhsuz bir gençlik yetiştirmememiz lazım. Dünyada moda olan en saçma hareketler ayına varmadan Türkiye'de zirve yapıyor. Eyüp Sultanı, Fatihi, Yavuz'u Akşemseddin'i, Alparslan'ı hakkıyla tanıyamayan bir gençlik elbet farklı modelleri kabul edecektir. Bunu lisede değil ilkokulda oturtmalıyız. Bunun için Öğrencilere model olabilecek, ideal sahibi, yüksek bir ruh ve gayeye sahip öğretmen yetiştirme politikası başlatılmalıdır.

Tarihimizi öğretmiyor, ezberletiyoruz

Çocuklarımıza tarihimizi öğretmiyor sadece ezberletiyoruz. Tarihi sadece kronolojik bir bilgi olmaktan çıkarıp aynı zamanda milli bir şuur, duruş, fikir kazandıran olaylara milli bir bakış açısı kazandıracak hale getirmeliyiz. İstanbul'un fethinin sonuçlarını anlatıyoruz ama Fatih'in bu fethi gerçekleştirmedeki ruhu, heyecanı, hedefini, yaratanına olan sevgisini, Peygamberine olan bağlılığını, Hocasına saygı ve sadakatini, anlatmıyoruz. Tarih ders kitapları AB kriterlerine göre yazdırılacaksa kimseye fayda sağlamayan bir hale gelir. Ders kitaplarını yazan kadroların özenle seçilmesi gerekir. Tarih kitaplarından ideolojik saplantılar çıkarılmalıdır. 400 yıl dünya Liderliği yapan Osmanlı, Selçuklu ve medeniyetleri hakkıyla gençlere öğretilmelidir.

İdareci atamaları adil olsun

Milli Eğitim Bakanlığında kanayan bir yara haline gelen atama, yer değiştirme işlemlerinden öğretmenler büyük çapta rahatsızdır. Önceki yıllarda Danıştay tarafından durdurulan, torpille sebebiyet verecek olan “mülakat”ın, Bakanlık nezdinde yeniden gündeme getirilmesi ni uygun görmüyoruz.

Bu yaz tatilinde Şube müdürlüğü ve okul müdür ve yardımcılığı atamaları en geç Temmuzda tamamlanacak şekilde bitirilmelidir. Söz konusu kadrolar için yapılacak atamalarda; Hakka-niyet ve adalet sınırlarını zorlayan, haksızlık ve torpile meydan verecek uygulamalardan vazgeçilmelidir. Önceden tanımlanan ve herkesçe kabul edilmiş ölçütler objektif ve bilimsel olarak ölçülebilmelidir. Bu süreçte sınav denilince herkesin aklına gelen yazılı sınav, geçmişe dönük tecrübelerin sorgulandığı görüşmeler elbette öngörülebilir. Bu değerlendirme araçlarına farklı puanlama ağırlıkları verilebilir. Alanında veya yöneticilik dalında Akademik çalışma yapmış olanlara ek puanlar verilmelidir. Yürürlükteki yönetmelik gereği sınava girmiş ve atama bekleyen eğitimcilerin kazanılmış hakları korunmalı ve yasa gereği atamaları bir an önce yapılmalıdır.

Çocuklarımıza bilimsellik, objektiflik ve gerçeklik adına pragmatist, pozitivist, determinist, materyalist bilgi ve seküler anlayışlar öğretilmeye devam ediliyor.

Günümüzde birçok meslek için ulusal meslek standartları ve ulusal yeterlilikler belirlenirken eğitim, okul ve kurumlarını emanet edeceğiniz yöneticilerden söz konusu standartlar kapsamında olmasa da hangi yeterliliklerin beklenildiği hususunda kriterler belirlenmelidir. Öğretmenlerimiz maalesef mevcut atama ve terfi sisteminde önünü görememekte, çalışarak, üreterek, kendini geliştirerek görevde yükselmeyi bir hayal olarak düşünmektedir. Öğretmenlerin kendilerini yenilmesine imkan ve fırsatlar verilmeli, bunu gerçekleştirenler teşvik edilmelidir. Yeniliğe açık, ekip çalışmasın önem veren, kendini geliştiren, vizyon ve tecrübe sahibi, eğitim lideri, öğrencilerin ve velilerin hamisi, öğretmenlerin örnek aldığı okul yöneticilerinin

yetiştirilmesinin ve bir an önce iş başına getirilmesinin artık şart olduğunu düşünüyoruz.

Öğretmenlerin tayin sorunu çözülsün

Tayin işlemlerinde de Öğretmenlerimizin sorunları çok fazla. Uzun yıllar kırsal da görev yapan il merkezine gelmek isteyen veya Doğu'da çalışıp Batı'ya gitmek isteyen binlerce öğretmen ve idareci var. Bu sorunun çözümü konusunda da çalışma yapılmalıdır. Doğu'da çalışan veya mahrumiyet bölgelerinde çalışan öğretmenlere diğer memurlarda olduğu gibi Mahrumiyet tazminatı ödenerek buralara tecrübeli öğretmenlerin ve idarecilerin gelmesi sağlanmalıdır. Bu nedenle her ilin mahrumiyet alanları tespit edilmelidir. Doğu'da bir çok köyde, ilçe de hatta il merkezlerinde bile eğitim vekil öğretmenlerle yürütülüyor. İlk atamalar il merkezlerine yapılarak ilçeden il merkezine gelmek isteyen öğretmenlerin önü kesiliyor. Bunun da düzeltilmesi gerekiyor. Tayin bekleyen veya hakkının yenildiğini düşünen öğretmenin verimi ister istemez düşüyor.

Özlük Haklarının verilmediği düşünüyor

Öğretmenler son yıllarda yapılan konuşmalar ve uygulamalarla motivasyonları azaltılmıştır. Türkiye'de üniversite mezunu olup da en düşük maaşı almaları öğretmenleri üzüyor. Özellikle ek ödeme konusunda hakkının yenildiğini ve kendilerine haksızlık yapıldığını düşünüyorlar. Çok büyük bir heyecanla başlatılan bir çok önemli yeniliğin başarıya ulaşmasında Öğretmenin de şevkini artıracak mali hamleleri devletimizin yapması gerekiyor.

Okul dönüşümleri bir an önce yapılmalı

Dönüşen okulların, kapanan okulların idarecileri ve öğretmenlerine 'şurada çalışacaksın' uygulaması yerine, il genelinde boş bulunan normlar tespit edilerek açılacak olan tercih uygulaması ile puan üstünlüğüne göre farklı okullara tayin edilmeleri imkanı sağlanmalıdır. Eğitimde İkili öğretimin kalkması için önlemler şimdiden alınmalıdır.

EĞİTİMDE SANAL BAŞARI

Yaşar ŞAHİN / Eğitimci -Yazar

Bilmem hiç düşündünüz mü? Bazen neden, “Asılacaksan İngiliz ipi ile asıl.” deniliyor? Muhtemelen, yapılan ürün veya işin sağlam, kaliteli ve tekniğine uygun olduğu vurgulanıyor. Bizde de bu sözün muadili yok değil. Atalarımız geçmişte; “Ekmeği ekmekçiden al, beş kuruş fazla ver.” dediğine göre, aslında nitelik kavramının bizlere pek de yabancı olmadığı anlaşıyor.

Tabii ki, konu nitelik olunca eğitim ile ilişkilendirmemek olmaz. Çünkü; Bir ülkede üretilen mal ve hizmetlerin niteliği ile o ülkede uygulanan eğitim politikalarının niteliği arasında doğrusal bir ilişki olmalı. Onun için besmelesiz eğitim olmaz vurgusu yapıyoruz. Eğitim özümüne uygun olmalı düşüncesi taşımaktayız. Ders müfredatlarının eksikliğini hep gündemde tutmamızın gayesi de budur.

Niteliğe ilişkin olarak saha uygulamalarına göz attığımızda; MEB’de pek de nitelik soru-

nunun bulunmadığı anlaşıyor. Hayır, buradan “MEB politikaları niteliksiz olmaz.” anlamı çıkarmayın. Fakat MEB’de henüz nitelik sorununun çözümüne sıranın gelmediğini söyleyebiliriz. Çünkü MEB şu sıralar daha çok; inşa edilen okul ve derslik, atanan yönetici ve öğretmen, verilen diploma ve sertifika, okullara dağıtılan akıllı tahta ve tablet sayısı ile ilgileniyor da ondan. Yani, işin nitelik değil de, skor kısmı ön planda.

Milli Eğitim Bakanlığı’nın niteliğe ilişkin sahadaki uygulamalarına kısmen göz atacak olduğumuzda, söz konusu ihlalleri fazlasıyla görebilmek mümkün. Mesela;

a) Klasik bir lise öğrencisi düşünelim: Dönem içerisinde derslere katılarak, yıl sonu başarı puanının oluşabilmesi için, gerekli sınavlara girip, önce sınıfını, sonra da okulunu başarılı bir şekilde bitirip, diplomaya ulaşabiliyor. Bu noktaya kadar her şey güzel görünüyor. Fakat buradaki başarı aldatıcıdır. Zira benzer şekilde çok sayıda öğrencinin, objektif sınav olan YGS’de, diploma puanına karşılık gelen başarının çok altında kalıp, barajı aşamaması niteliğin derecesini anlatmaya yetecektir. Örnek olarak, 2013 YGS’de yaklaşık 8500 adayın sıfır çekmiş olması gösterilebilir. Halbuki söz konusu bu öğrencilerin büyük bir kısmı, başarılı olup diplomalarına kavuşarak, istatistiksel MEB başarılarına katkıda bulunmuşlardır!

b) Herhangi bir sürücü adayı; Motorlu Taşıt Sürücü Kursuna devam edip, Motor ve Araç Bilgisi, Trafik ve Çevre Bilgisi, İlk Yardım ve Sağlık Bilgisi gibi teorik derslerin yanında uygulamalı direksiyon eğitimi aldıktan sonra, MEB denetim ve gözetiminde yapılan sınavlar sonucunda oldukça başarılı olarak ehliyet sahibi olabiliyor. Olanca başarılı bir tablo değil mi? Değil. Yapılan araştırmalarda Türkiye’de meydana gelen trafik kazalarının yaklaşık % 94’ü sürücülerden kaynaklandığı anlaşıyor. Diğer yandan, bir araştırma göre de sürücü kurslarında verilen eğitimi, sürücülerin % 80’i yeterli bulmadığı görülüyor. Zaten, her gün meydana gelen trafik kazaları, sürücü kurslarının ve yürürlükteki sistemin ni-

teligini anlatmamıza gerek bırakmamaktadır.

c) Ortaöğretim seviyesinde bulunan 15 yaş grubundaki öğrenciler müfredat programına uygun şekilde eğitimlerini tamamlayıp, başarılı şekilde sınıflarını geçerek, bir üst öğrenim için gerekli altyapıyı sağlamış olmaktadır. Sakın bu sonuçlar da sizi aldatmasın. Hoşunuza gitmese de gerçek kesinlikle böyle değil. Uluslararası sınavlardan olan, ülkelerin öğretim programları ve eğitim sistemleri ile öğrencilerin matematik okuryazarlığı, fen bilimleri okuryazarlığı, okuma becerileri konusunda seviyelerinin belirlenerek karşılaştırmalarını sağlayan PISA sınavları sonuçlarını incelediğimizde, ülkemizin 35 ülke içerisinde 33. Olduğu görülmektedir. Öğretim döneminin son günlerini yaşadığımız süreçte, yukarıdaki sonuçlar ile çocuklarımızın başarılarını (?) ilişkilendirdiğimizde, iki hafta sonra karşılaşacağınız tablo yalancı bahardan başka bir şey olmayacaktır. Bu hazin sonuç, ölçme, değerlendirme sistemimizin ne kadar başarılı (!) olduğunun emaresidir.

d) Meslek liselerinde öğretim görmekte olan milyonlarca öğrenci, okullarındaki eğitime ek olarak, sanayide de uygulamalı öğretimlerini tamamlayıp mezun olarak, ülkemiz reel sektörüne gerekli olan nitelikli ara eleman gücünü sağlamaktadırlar. Aynı şekilde küçük ve orta ölçekli sanayinin ihtiyacı olan kalfa, usta ve usta öğreticiler mesleki eğitim merkezlerinde öğretim görerek bu eksikliği sorunsuz şekilde gidermektedirler. Söz konusu veriler, istatistiksel olarak oldukça memnuniyet verici olabilir. Ancak, bütün bunlara inanıyorsanız, bir kez daha düşünmekte fayda var. Zira; fazla uzağa gitmeden, arama motorunuza, **Nitelikli Ara Eleman, Sanayici** gibi anahtar kelimeleri yazdığımızda, karşımıza çıkan sonuçlar, özellikle eğitim politikalarına yön verenleri oldukça zor durumda bırakacaktır.

e) Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı temel ve ortaöğretim kurumlarına öğretmen sağlayan eğitim fakülteleri, YÖK'ün belirlemiş olduğu program doğrultusunda eğitim-öğretim sağlayıp, gerekli yeterliliğine sahip öğretmen adaylarını

mezun etmiş olmaktadır. Yapılan bir araştırmada, yüksek puanla öğrenci alan çoğu eğitim fakültelerin KPSS sonuçlarına göre oldukça gerilerde kaldıklarını göstermektedir. Bu durum yüksek puanla girilen fakültelerin bazı bölümlerindeki eğitimlerin kalite açısından sorgulanmasını gerektirmektedir. Böylece, KPSS'ye göre, başarısız durumda olan fakültelerin ilgili bölümleri hangi derslerden ve hangi hocaların eksik kaldıklarının analizlerini yapabileceklerdir. Diğer yandan, bu tür araştırmaların YÖK kontrolünde ve sürekli şekilde olarak yapıp, sonuçların kamuoyu ile paylaşılmasının, öğrenci ve ailelerinin gelecekte uğrayacakları hayal kırıklıklarının önüne geçilmiş olacağı gibi, LGS tercihlerinde güçlü bir referans olacaktır. Bu arada, öğretmen adaylarına KPSS'de alan sorusu sorul(a)maması sorunu, ayrı bir facia olup, bu konuya ileride değineceğiz.

Peki, nasıl oluyor da böyle çelişkiler ile karşılaşıyoruz? Çünkü Okulda gerçekleşen ölçme ve değerlendirme büyük ölçüde objektif değil. Yani, sanal. Öğretmenler önemli bir kısmı, dersine girmiş olduğu öğrencinin düşük not almasını, müteakiben başarısız olup sınıfta kalmasını istemiyor. Bunu tetikleyen faktör ise; dönem sonu değerlendirme konulu, öğretmen kurullarında okul idarecilerinin, başarı seviyesi % 50'nin altında kalan ders öğretmenlerinden bunun nedenlerini bir nevi sorguluyor olmaları. Niteliğe etki eden faktörler içerisinde en önemlisi: Başarısız olmaları nedeniyle sene tekrarı veya okul ile ilişkisi kesilmesine kesin gözü ile bakılan milyonlarca liseliye, Milli Eğitim Bakanlığınca öğretim yılı sonlarında ek sınav hakkının verilmesinin geleneksel hale getirilmiş olması.

Rutin uygulama idare, öğretmen ve öğrenciler üzerinde verimsizliğe yol açtıktan, eğitim geçirilmekte ve doğal olarak eğitimin niteliği de düşmüş olmaktadır.

“Çözümde yer almayanlar sorunun parçasıdır.” sözünden esinlenerek, eğitimde kalitenin arttırılmasına yönelik hazırlamış olduğumuz bazı önerilerimiz aşağıda yer almaktadır.

ÖNERİ

1. Okullar sadece eğitim-öğretim mekânları olmalı, ölçme ve değerlendirme faaliyetleri (sınavlar), Mesleki Yeterlilik Kurulu gibi bağımsız kuruluşlar aracılığıyla veya okul öğretmenleri yerine, muadil başka okul öğretmenleri tarafından gerçekleştirilmelidir. Böylece;

- a) Bu durumda ortaya çıkan sonuç objektif olacağından, doğal olarak daha fazla öğrenci başarısız olacaktır.
 - b) Böylece, öğrenciler gerçek manada başarılı olmaları için daha fazla ders çalışmaları gerektiğini kavrayacaklardır.
 - c) Mezun olan öğrencilerin niteliği yükseleceğinden, liseliler için; YGS’ de başarılı olma şansı yükselecek, meslek liseliler için ise; reel sektörün hedeflediği ara eleman sıkıntısı giderileceğinden, istihdam sorunu azalacaktır.
 - d) Uygulama, öğrencilerin potansiyelinden daha fazla yararlanma anlamına geleceğinden, sonuçta tüm taraflar kazanmış olacaktır.
2. Önerilen objektif sınavlara ek olarak, öğrenci başarısını gösteren diploma arkasına öğrencilerin eğitim-öğretim süresi içerisinde elde etmiş olduğu başarı transkripti eklenip; başarı 4 kategoriye ayrılmalıdır.

- a) “A Başarı” Kategorisindeki Mavi Renkli Diploma: Puanı 100 üzerinden 75 ve daha üzerinde olan ve öğrencileri akademik eğitime yöneltme amaçlı.

- b) “B Başarı” Kategorisindeki Yeşil Renkli Diploma: Puanı ortalamaları 50-74 puan olan ve öğrencileri 4 yıllık akademik eğitim ve 2 yıllık MYO ile mesleki ve teknik eğitime yöneltme amaçlı.

- c) “C Başarı” Kategorisindeki Kahve Renkli Diploma: Puanı ortalamaları 25-49 puan olan ve öğrencileri 2 yıllık MYO’lar, mesleki ve teknik eğitim ile mesleki (çıraklık) eğitime yöneltme amaçlı.

- d) “D Başarı” Kategorisindeki Mor Renkli Diploma: Puanı ortalamaları 0-24 puan olan öğrencileri mesleki (çıraklık) eğitime yöneltme amaçlı.

Böylece, öğrencilerin tüm puanları diploma arkasında transkript aracılığıyla yer alacağından, LYS ‘de yerleşmeme durumunda, herhangi bir işe girişte, işveren için öğrenci potansiyelinin öğrenilmesi açısından referans olacaktır. Bu durum, öğrencilerin potansiyellerini gerçekleştirmelerini sağlayacaktır.

Söz konusu önerinin dikkate alınması halinde, öğretmen performansı da belirlenmiş olacaktır. Şöyle ki; Başka okul öğretmenleri kontrolünde objektif şekilde yapılan sınavlar sonucu elde edilecek öğrenci puanları, aynı zamanda öğretmenlerin performansı ile ilişkilendirilerek başarı performansı tespit edilebilecektir. Öğretmen performansı belirlenirken, öğrencinin geçmiş başarı durumu, bölgesel farklılık ve aynı okuldaki diğer ders öğretmeni performansı kıyaslaması yapılabilecektir. MEB, ortaya çıkan tablonun analizini yaparak, yetersiz öğretmenleri profesyonel bir biçimde uzaktan ve/veya yüz yüze hizmet içi eğitim aracılığıyla destekleyebilecektir. Diğer yandan, başarılı öğretmenler ise ekonomik olarak ödüllendirilebilecektir.

Sanal başarılardan uzak, gerçek başarılarla yakın olmanız dileğiyle...

PİNAR EĞİTİM KURUMLARI

Anaokulu | İlkokul | Ortaokul | Anadolu&Fen Lisesi | And.Sağlık Meslek Lisesi

P E K İYİ BİR GELECEK...

Sevgi ve Bilginin Paylaşıldığı Yer...

AÇILDI

PİNAR KIZ FEN LİSESİ PİNAR KIZ ANADOLU LİSESİ PİNAR KIZ AND. SAĞLIK MESLEK LİSESİ

**Liselerimize 2013-2014 Eğitim Öğretim yılı için
9,10,11 ve 12. sınıflara öğrenci alınmaktadır.**

ERKEN KAYITLARIMIZ BAŞLAMIŞTIR.

Çankaya Damla Kreş ve Anaokulu (0 312 285 05 62)

Çankaya Pinar İlkokulu (0 312 285 33 04)

Çankaya Pinar Ortaokulu (0 312 285 33 04)

Çankaya Çağlayan Anadolu Lisesi (0 312 285 33 04)

Yenimahalle Damla Kreş ve Anaokulu (0 312 332 06 92)

Yenimahalle Pinar İlkokulu & Ortaokulu (0 312 332 27 27)

Yenimahalle Çağlayan Anadolu & Fen Lisesi (0 312 332 27 27)

Yenimahalle Pinar Kız Anadolu & Fen Lisesi (0 312 332 27 27)

Yenimahalle Pinar Kız And. Sağlık Meslek Lisesi (0 312 332 27 27)

www.pinarkoleji.com

EĞİTİM VE DÜNYALAR KAZANMAK - 1

Mustafa AYDIN / Eğitici

GÜNÜMÜZDE EĞİTİM

Kimler için eğitiliyoruz ve ne/neler kazanıyoruz? Ya da materyalist eğitimle neleri kaybediyoruz? Sorusunu sormanın zamanı geldi de geçiyor, zira dünya imtihanı çok kısa ve telafisi yok.

Çocuklarımızı, geleceğimizi biz mi eğitiyoruz, yoksa...

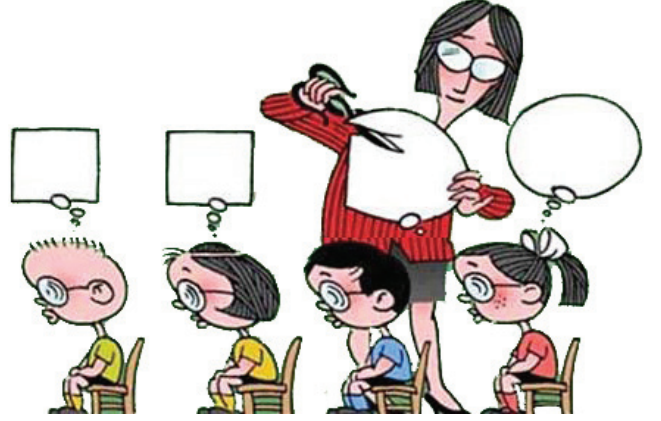
Niçin eğitiyoruz, bilmeden eritiyor muyuz?

Görüleceği üzere hayli sorular var, henüz cevabını tam olarak veremediğimiz ve/veya veremediğimiz.

Eğitimin değeri üzerine birçok söz söyleyeni görüyor, işitiyoruz yetkili-etki(sız)li kişilerce söylenmiş olarak. Eğitimin değeri ürünün kalitesi ve değeri ile ölçülmeli oysa. Belki de bizim beklentimiz ile birilerinin beklentileri farklı, kim bilir? Biz bize ait olanı beklerken aynı ambalajla farklı bir şeyler mi sunuyorlar ve biz fark edemiyoruz. Sorular, sorular, sorular...

Eğitim ve kültür birbirleriyle yakından ilişkili olan iki kavramdır. Kültüre göre eğitim, eğitime göre de kültür şekillenmektedir. Eğitim Ertürk'e göre, bireyin davranışlarında kendi yaşantısı yoluyla ve kasıtlı olarak istenilen değişme meydana getirme sürecidir. (1)

"Milletimizin üç asırdan beri geçirmekte olduğu buhranların sebebi ve kaynağı kültür ve maarif sahasında aranmalıdır. Millet ruhunu yapan maariftir. Maarifin düşmesi millet ruhunu yerlere serer. Maarife değer vermeyiş millet ruhunun yıkılışını hazırlar. Maarif hangi yönde yürürse millet ruhu da onun arkasından gider. Şu halde millet, maarifi demektir. Onun

için merhum Başbakan Prof. Dr. Necmettin Erbakan: "Bizim birinci meselemiz Maarif davamızdır." demiştir.

Kişide olduğu gibi milletin yapısında da iki unsur vardır. Biri verasetle ecdattan getirdiği tecrübe ve kültür öbüğü de eğitimle getirdiği eğilimdir. Ecdadın veraseti tarih şuuru içinde saklıdır. Eğitim ise maarifin hizmetidir.

Milli Görüşçüler olarak,

Talim ve Terbiye: İnsanın, yaratıldığı fıtratın muhafazası için doğumundan ölümüne kadar, İslam'ın temel esasları doğrultusunda itikatta, ilimde, akılda, din ve ahlakta, ibadet ve amelde, beden ve ruh sağlığında, sosyal hayatta, iktisatta, ekonomide, siyasette, hukukta; hidayet, feraset, dirayet sahibi salih kimseler olarak yetiştirilmesi, dünya ve ahiret saadeti için hazırlanması ilmi ve işidir.

Eğitimi her sınıf ve seviyedeki insanın düşünce ve davranışlarında, yanlış değil doğruyu, zararlıyı değil faydalıyı, zulmü değil adaleti, çirkinini değil güzeli, kötüyü değil iyiyi seçip uygun vasıtalarla ameli meleke kazandırmaya yönelik planlı programlı çalışma süreci olarak görüyoruz. Bu düşüncelerimizi dünya görüşümüze uygun olarak "Maneviyatçı Eğitim" olarak ifade ediyoruz.

Maneviyatçı eğitim: Peygamberlerin ve onlarla birlikte hareket eden mümin ve muvahhit terbiyecilerin esas aldığı eğitim metodudur. Maneviyatçı eğitimin hedefi insanı yaratıldığı gaye istikametinde eğitmek ve kendisi ve içinde yaşadığı toplum için faydalı bir kimse olarak yetiştirmesini sağlamaktır.

Bugünkü eğitim ise maneviyatçı eğitimin zıddına, fitrata aykırı olarak Materyalist dünya görüşüne uygun Materyalist eğitim anlayışıdır.

Materyalist eğitim: Nemrutların, Firavunların, Ebu Cehillerin ve onların çizgisini benimseyen inkârcı ve müşrik terbiyecilerin esas aldığı eğitim metodudur. Materyalist eğitimin hedefi insanı yaratıldığı gayeden uzaklaştırarak inkârcı, müşrik, münafık ve dünyacı (seküler) kimseler olarak eğitmek ve dünya egemenlerinin hizmetkârlığını severek yapacak köleler yetiştirmektir.

EĞİTİM SİSTEMİMİZE BİR BAKIŞ

Dogmaya karşıyız deyip, materyalist dogmalara inandırılan ve bunlara bilim diyen bir eğitim sistemi kurgulanmış. Gerçekte bilimsel olmadığı gibi, tartışılmasını bile istemiyorlar. Ezberciliğe karşı olan ezberci öğretim sistemimizde bilgi yüklenmesi ağırlıktadır. Özellikle ilköğretimde, çocuk kendine, inancına yabancı ama yaygın olan bilgiden mesul tutulmaktadır. Kendi inançlarıyla çelişen bilgiler zorunlu olarak okutulmaktadır.

Bu yapılırken, İslam Dünyası neden geri kaldı, sorusu ile aşağılık kompleksi içerisinde haklı zemine oturtulmaktadır. Oysa bu sorunun cevabı basittir: İslami eğitimden uzaklaştırıldığı, eğitimsiz bırakıldığı ve ürettiği tüm değerler Batılı materyalist-emperyalist sistem ürünü insanlar tarafından yağmalandığı için geri bırakılmış İslam Dünyası. Dönmüş bize söz söylüyorlar, hâlbuki bu durum Batı'nın; Batılı emperyalist seküler/materyalist eğitim sisteminin sonucudur.

Tanzimat'tan Günümüze Eğitim

Tanzimat'tan sonra ülkemizde Batı'ya ve onun değerlerine bir yöneliş vardır. 1840-1900 yılları arasında Osmanlı toplumunda eğitimde Batılılaşma ve laikleşme adına çok önemli değişiklikler yapıldı.

1839'da ilk önce askeri sahada batılılaşmaya yönelik reform hareketleri daha sonra, eğitimde, adalet sisteminde ve bürokraside yapıldı. Ülkenin en önemli eğitim kurumları Batılılara teslim edilmesi çok kısa bir zaman sonra açık bir şekilde görülmeye başladı.

Batı'ya yöneliş Türkiye Cumhuriyeti'nin kurulması ile hızla devam ettirildi.

"...1924 yılı, Türk eğitim sistemine pragmatik eğitim felsefesinin yansıması açısından çok önemlidir. Atatürk, 3 Mart 1924 tarihli Tevhid-i Tedrisat Kanunu'yla, Türkiye'de ulusal bir devlet kurma ve ulusal bir kimliğe sahip vatandaş yetiştirmek için eğitim sistemini yapılandırma işine girişmiştir. 8 Mart 1924'de Vasıf Çınar'ın Maarif Vekilliği döneminde John Dewey, Türkiye'ye çağrıldı. 1916'da Demokrasi ve Eğitim adlı kitabını yayımlamış olan Dewey; 1919'da İlerici Eğitim Derneği(Progressive Education Association) nin kurulmasıyla, felsefesini, Amerikan okullarında hissettirmeye başlamış ve eğitimde dünyaca ünlü bir otorite olmuştu.

Amerika'da Mr. Charles R. Crane'in aracılığıyla davet edilen Dewey, yaz tatilinden yararlanıp, 1924'te Türkiye'ye gelerek, 21 Temmuz-16 Eylül arasında Türk eğitim sistemini incelemiştir. Türkiye'de yaklaşık iki ay kaldı. Enver Behnan Şapolyo ve Nakiye Hanım, kendisinin mihmandarlığına getirildi. 22 Ağustos 1924'te Türkiye Muallimler Birliği, Ankara'da büyük bir kongre yaptı. John Dewey'nin de katıldığı bu toplantıda Gazi Mustafa Kemal Paşa kendisiyle uzun uzun görüşmüştür. Atatürk, 28 Ağustos 1924'de Ankara'da Muallimler Birliği Genel Kongresi dolayısıyla, Maarif Vekili Vasıf (Çınar) Bey'in verdiği yemekte yaptığı konuşmada şöyle diyordu;

“ Erkek ve kız çocuklarımızın, aynı sûretle, bütün tahsil derecelerindeki talim ve terbiyesinin amelî olması mühimdir. Memleket evlâdı her tahsil derecesinde iktisadî hayatta âmil, müessir ve muvaffak olacak sûrette techiz olunmalıdır”.

Atatürk'ün; bu söylevinde pragmatizmin terminolojisini kullandığı dikkati çekmektedir.”(2)

Eğitimde dil zenginliğinin önemi bilinirken, bir gecede dilsiz bırakılan uygulama ne/neler kazandırmış olabilir, belki de neler kaybettirmiştir, kaybettiklerimizi bile bilemeden.

“Hüküm ve muhakemenin terakkisi lisanın teşekkülüyle artar.”(3)

Dünyada dil zenginliği kelime açısından, birincisi Arapça ikincisi Fransızca üçüncüsü İngilizce olmasına rağmen İngilizce' den Türkçe 'ye tercümede ne kadar zorluk çekildiği malumdur. Çünkü Türkçe 'deki bir kelime, az bir nüansla İngilizce' de 60-70 kelime karşılığıdır. Bu da bizim öz Türkçe adına dilimizin ayıklama adına doğurduğu zorluklardır.

Eğitim görmüş bir İngiliz, Shakespeare'in ve en azından 1800'lerde yazılmış eserlerin dilini rahatça anlarlarken; 1900'lerde Türkçe olarak yazılmış eserler bir Türk vatandaşına yabancı gelmektedir.

Bizde böyle olurken, bütün bunlara rağmen Batı'da yeni bir arayış tamamen yok değil,

EĞİTİM DÜNYASINDA FARKLI EĞİTİM

“Japonya ve Almanya birçok konuda A.B.D.'den daha ileri seviyededirler. A.B.D. binalara ve yönetime daha fazla para harcarken, Japonya ve Almanya Yönetim ve binalardan ziyade, öğretmen maaşlarına daha fazla ödemekte. Tıpkı Osmanlı'da olduğu gibi!

Osmanlı medreselerinde hocalara günde 50 ile 100 akçe talebelere de 7 akçe burs verip sosyal hayatlarını garantiye almıştır. Bütün eğitim elemanlarının yeme ve içmeleri bedavaydı. (O devirde birkaç akçe ile bir koyun alınmakta idi. Bugünle kıyasını varın siz yapın.)

Ayrıca eğitim sistemleri kaliteli olan ülkeler, öğrencileri daha fazla tutarlar. Mesela, Japonya'nın öğretim süresi bir yılda 240 gün, Almanya'da 210 gün, Türkiye'de ise yaklaşık 180 gündür.

Dünyada matematik öğretiminde en iyi olan Hollanda'da farklı ve ilgi uyandırıcı yapıdaki cisimler derste kullanılır. Gerçek dünyadaki cisimler derste de kullanılır. Çocukların öğrendikleri şeyler onların hayatlarıyla bağlantılıdır. Bilimi, teknolojiye aktarmada en iyi olan Japon-

lar, diğer ülkelerle kıyaslandığında, avukattan, hukukçudan fazla mühendis ve teknik eleman yetiştirirler.

Japonlar Osmanlılar'ın Enderun mektebindeki uygulama ağırlıklı eğitimi benimseyip tatbik etmektedir. Yeni Zelandalılar okuma ve anlama kabiliyetini en iyi gerçekleştirenlerdir. Yeni Zelandalıların bu metodu, Osmanlı medreselerinde tatbik edilen metottur.

Öğretmen eğitiminde en başarılı olan Almanya'da öğretmenler, rahat şekilde orta sınıf seviyesinde maaş alırlar ve haklar verilir; ağır bir eğitimden geçirilir. Mesela, Almanya'da bir müzik öğretmenin müzikte veya İngilizce'de master alması mecburidir.

Enderun mektebi Osmanlı'daki üstün beyin gücünün eğitimi için kurulan 21. Asra girerken, ülkelerin benimsediği, hedeflediği eğitim modelinin pek çok yönünü ihtiva eden eğitim müessesesidir. Yeni Zelandalıların örnek aldığı eğitim sisteminde öğrenciler yaşlarına göre değil, ilerleme hızlarına, anlama ve kavrama seviyelerine göre gruplandırılırdı. Sınıflar 15'er kişilik olup, her 15 kişiye bir sınıf öğretmeni atanırdı. Yine Yeni Zelandalılara belletmen sistemini Enderun Mektebinde 10 kişilik öğrenci gruplarına öğretmenden ayrı olarak Lala (rehber) verilirdi. Lalalar kıdemli ve başarılı öğrenciler arasından seçilirdi.

İngiltere'de devlet okullarının yanında en az onlar kadar yaygın özel okullara çocuk 7 yaşında alınır, lise bitinceye kadar da bu okullarda yatılı kalınır. Buradan mezun olanlar da ülkeyi yönetir. İdarecilerin % 80'i bu okullardan mezundur.”(4)

Dünya farklı arayışlar içerisine girmişken, biz farklı yanırları arar gibiyiz! “Türk eğitim sisteminin sorunu teknoloji değil. Bizim teknolojiden önce öğretmene yatırım yapmamız lazım. Akıllı tahtadan ziyade akıllı öğretmen öne

“Hiçbir ana ve baba, çocuğuna güzel bir terbiyeden daha iyi bir miras bırakamaz.”

HZ. MUHAMMED (SAV)

çıkmalı.”(5) Harf öğretmenin kölesi olunacak, fatihler yetiştirecek vasıflı muallimleri yetiştirecek bir sistemi neden terk ettiğimizi düşünmeliyiz. Var olan doğruları bırakıp, yalnızca koşmak niye?

BATI'DAKİ İLMİ GELİŞMELER VE BİZ

Bugün Batı dünyası, Düşünce ve fikir bakımından kriz dönemi yaşamaktadır. Bilim ve din arasındaki 150 yıllık mücadelenin artık sona erdirilmesi gerektiği inanç ve bilginin insanın iki temel ihtiyacı olduğu hususlarında pek çok Batılı bilim adamı ve düşünür kampanya başlatmış bulunmakta. Oysa 1920'li yıllarda Avrupa'da moda olmuş dinin ve inancın gereksiz ve manasız olduğunu ileri süren 'Mantıki Pozitivizm' isimli materyalist bilim felsefesi gözlüğü ile yıllardır Türkiye'deki Müslümanları değerlendiren bir grup aydın, özellikle okumuş insanların dine alaka duymaya başlamasını ve dindarlaşmasını mantıki pozitivizm felsefesi çerçevesinde anlamıyorlar. Gerçekte mantıki pozitivizm Hristiyanlığa karşı bir cevaptır. Oysa bizim aydınımız Batıda Hristiyanlık için verilen hükümleri, memleketimizde İslamiyet üzerinde infaz ettiler.

Batının yanlısına bizim doğrularımız heder edildi. “Çocuk aile muhitindeki birbirine uymayan hadiseleri, yalancılıkları hissetmekten hali değildir.”(3) Ne kadar net, anlamlı bir teşhis ve yol gösterici bir değerlendirme. Bize ait ve bizim değerlerimizle. Nasihat edecek adama değil, örnek olacak adama ihtiyacımız varken batılı ahlakı bozuk, yaşantısı yanlış örneklerle dolu ve değerleri yabancı eğitimciler neden?

Batı'nın Bilim ve Teknolojideki seviyesine niçin ulaşamıyoruz? Yaklaşık 150 yıldır Batı ile sıkı bir alışveriş içinde bulunuyoruz. Batı'da balık yemeyi öğretmişler gönderdiklerimize, balık tutmayı değil, orada sistem hazır. Gönderdiklerimiz ülkemize gelip göreve başladıktan sonra, Batı'da başarılı sonuçlar elde ettiği sistemi kuramadığından, ortamı ve ilmi araştırma atmosferini bulamamakta; üç beş yıl içinde araştırma, okuma aşk ve şevkini kaybederek rutin şekilde dersini veren sisteme adapte olmuş biri veya o üniversiteyi terk edip zengin olma yollarını araştırmaktadır.

EĞİTİM NASIL OLMALI?

İnsanın çevresine karşı organik ve sosyal intibakının şeklini istek, hedef, engel arasındaki karşılıklı münasebetler belirler. Bunun için başta isteği değerlendirmek, onun önemini ve karmaşıklığını fark edebilmektir. Bu ancak Allah'ı tanımakla olur. Çevreyi tanımaya evet ama çevreyi de yaratıcıyı tanımamak nasıl bilimsel olabilir? İstemek ve istenmek önce, ancak istemeyi ve istenmeyi yaratıcıyı fark edebilmekle olur. İnsan vazifelerini öğrenirken ve yaparken karşılaşabileceği problemleri çözme ile ilgili vakaları öğrenmesi problem çözmeyle kolaylaşmaktadır. 'Karar vermeden önce düşün, sonra kararını ver' tembihi göz önüne alınarak istekleri yerine getirmeden önce, o istekle alakalı bütün malumatları gözden geçirmeli, varsa tecrübeleri dinlemeli ve diğer ihtimalleri düşünüp tartmalı ve ona göre, o isteği yerine getirip getiremeyeceğine karar vermeli.

Ne yapılmış?

Bir örnek yeterli.

"Aslında ilköğretim tarih programına ilişkin ilk değişiklik 1924 tarihinde yapıldı. Eski tarih programı, İslâm ve Osmanlı tarihine önem

verirken, yeni programda genel Türk tarihine daha çok yer ayrılmıştı. İslam tarihinde Dört Halife Devri "İslâm'da Cumhuriyet" başlığı altında verilerek, yeni rejim ile İslâm arasında bir bağ kurulmaya çalışıldı." (2)

Görüleceği üzere İslam her alanda olduğu gibi eğitim hayatından da çıkarıldığından; İslam'ı yaşamak için eğitim verilmezken. İslam'ı rejimin bir payandası olarak kullanma anlayışının sonucu olarak günümüzdeki istenmeyen olayları yaşıyoruz.

SONUÇ

Eğitimde İslam'ın İlk Sıraya Konmasının Önemi

Eğitim ve öğretim müfredatları İslam'a uygun yeniden hazırlanır. Öğrencinin yaşı, çevresi, ilgi alanları bu sistemde önemlidir. Öğrenciye verilecek bilgiler, öğrencinin daha önceki eğitimi ne, nasıl yetiştiğine ve onun şartlarına uygun hazırlanır. Kısaca eğitim İslam ile çatışmaz ise olumlu sonuç elde edilebilir.

KAYNAKÇA:

- 1- <http://www.ppd.com.tr/kaynaklar/1-egitim.html>
- 2- JOHN DEWEY VE TÜRKİYE'DE İLKÖĞRETİMDE TARİH ÖĞRETİMİ (1923-1930), Bahri ATA Abant İzzet Baysal Ü.
- 3- ÇOCUK RUHU, İbrahim ALAADDİN, Maarif Vekâleti Basımevi İstanbul / 1927
- 4- EĞİTİME FARKLI BİR BAKIŞ, Selim AYDIN ISBN: 975-7744-28-X
- 5- ESAM Konuşması 16.01.2013, Prof. Dr. Ziya SELÇUK

SÖZÜN GÜCÜ

İslam'ın dışında, hiçbir Hak ve hakikat kaynağı yoktur. Fen ve hikmet, sanat ve sanayi dahi İslam'ın içindedir ve onun bir şubesidir. İlhamını Kur'an'dan almayan hiçbir ilim ve teknik asla hayr-ı mahz (mutlak hayır) olamaz, şerden ve zarardan arınmış sayılamaz. Mutlaka yeterli ve yararlı olduğu savunulamaz.

Merhum Prof. Dr. Necmettin ERBAKAN

54. T.C. Başbakanı - Milli Görüş Lideri

KARAASLAN KAMPİNG TESİSLERİ

Tesisimiz 8 dönüm arazi üzerinde kurulmuş olup, kışın 200 kişilik kapalı restaurant yazın ise 600 kişiye açık alanda hizmet verebilen, yaz-kış 40 kişi, kamp grubu olarak da 60 kişiye kadar konaklama kapasitesi, lezzetli ve zengin menüsünün yanında çeşitli aktiviteleri bünyesinde bulunduran, şimdi yenilenen çevre düzenlemesiyle siz değerli müşterilerimize hizmet vermektedir...

www.karaaslanalabalik.com

Rezervasyon: 0262 345 01 01